

ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานีและชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ

4.1 ประวัติความเป็นมา¹

พื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี ปรากฏร่องรอยการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์สืบเนื่องกันมาในเวลายาวนาน หลักฐานเหล่านี้กระจายอยู่ตามบริเวณต่าง ๆ ทั้งคามแนวเขา เนินเขาที่ค่อนข้างลงมาจนถึงที่ราบริมลำน้ำ ราว 14,000 - 4,000 ปีมาแล้ว มนุษย์กลุ่มแรกเริ่มติดตามฝูงสัตว์เป็นอาหาร พัดหิงคามเพิงผาหินทรายธรรมชาติทางทิศตะวันออกของพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีใกล้แม่น้ำโขง เขตอำเภอเขมราฐ เมื่อกลุ่มคนสังคมล่าสัตว์เหล่านี้มีการพัฒนาการดำรงชีวิตสูงขึ้น และเริ่มรู้จักทำการเพาะปลูก จึงเริ่มขยายตัวลงมาตั้งหลักแหล่งตามบริเวณที่ค่อนข้างใกล้แหล่งน้ำ เพื่อทำการเกษตรกรรม จากกลุ่มสังคมขนาดเล็กขยายเป็นหมู่บ้านและชุมชนขนาดใหญ่อยู่อาศัยร่วมกับกลุ่มชนสังคมเกษตรกรรม บางกลุ่มที่อพยพย้ายมาจากแอ่งที่ราบสูงภาคอีสานตอนบนหรือแอ่งสกลนคร ลงมาตั้งถิ่นฐานตามบริเวณดิน ๗ บริเวณที่ราบริมลำน้ำสายสำคัญ โดยเฉพาะทางฝั่งเหนือของแม่น้ำมูลจนถึงปัจจุบันเมืองอุบลราชธานี นับได้ว่าเป็นเมืองศูนย์กลางหลาย ๆ ด้าน อันได้แก่ศูนย์กลางการศึกษา ศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง และการพัฒนาในแคว้นอีสานใต้

อุบลราชธานี เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคอีสานที่มีประชากรมากเป็นอันดับ 3 รองมาจากกรุงเทพฯ และนครราชสีมา ตั้งอยู่บริเวณที่เรียกว่าเป็นอีสานตอนใต้ เป็นจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย โดยมีลำน้ำโขง เป็นเส้นกันเขตแดนเป็นบางส่วน

จังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดเก่าแก่ตั้งขึ้นเป็นจังหวัดมาตั้งแต่ พ.ศ. 2335 ในรัชสมัยสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โดยมีพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (ท้าวคำผง) เป็นผู้ครองเมืองอุบลราชธานีเป็นคนแรก ได้รวบรวมครอบครัวไพร่พลตั้งเมืองในบริเวณริมฝั่งแม่น้ำมูลที่เรียกว่า "คงอุฝั่ง" อันเป็นที่ตั้งเมืองอุบลราชธานีในปัจจุบัน พร้อมทั้งได้สร้าง "วัดหลวง" เป็นวัดคู่เมืองที่ยังปรากฏมาจนถึงปัจจุบัน

¹ที่ทำการปกครองจังหวัดอุบลราชธานี

เมืองอุบลราชธานี

ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง เมืองอุบลราชธานีขึ้น เมื่อ พ.ศ.2335 แล้ว รัชกาลต่อมาก็โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเมืองต่าง ๆ ขึ้นในอาณาจักรเวียงจันทน์ที่จังหวัดอุบลราชธานีในปัจจุบันอีกหลายเมือง เป็นทั้งเมืองที่ขึ้นตรงต่อกรุงเทพฯ บ้าง ขึ้นตรงต่อเมืองอุบลราชธานีบ้าง และขึ้นตรงต่อเมืองอื่น ๆ ที่ขึ้นตรงต่อกรุงเทพฯ อีกชั้นหนึ่งบ้าง ดังที่กล่าวรายละเอียดไว้ในบทก่อน

การปกครองของ เมืองอุบลราชธานีในสมัยโบราณจะอยู่ภายใต้การปกครองของเจ้าเมืองอุษาค ราชวงศ์ ราชบุตร ตามลำดับ เช่นเดียวกับหัวเมืองอีสานอื่น ๆ และแบ่งไพร่พลขึ้นสังกัดกองต่าง ๆ 4 กองตามความเหมาะสม คือกองเจ้าเมือง กองอุษาค กองราชวงศ์และกองราชบุตร แต่ทั้งนี้ก็มีได้แบ่งอาณาจักรให้เป็นที่แน่นอน เพียงแต่แบ่งไพร่พลขึ้นสังกัดเท่านั้น อันเป็นผลให้ไพร่บ้านพลเมืองที่อาศัยอยู่ในละแวกเดียวกัน ต้องขึ้นสังกัดกองต่างกัน ก่อให้เกิดปัญหาในการจัดการปกครอง การเก็บส่วยสาอากรและอื่น ๆ มาก ซึ่ง เป็นเหตุผลที่สำคัญประการหนึ่งที่จะต้องมีการปฏิรูปการปกครองในโอกาสต่อมา ส่วนชุมชนที่ห่างจากตัวเมืองอุบลราชธานีออกไปที่เป็นชุมชนใหญ่มีผู้คนอยู่หนาแน่น ก็มีหัวฝ่าย (เทียบเท่ากับตำแหน่งนายอำเภอในปัจจุบัน) เป็นผู้ปกครองดูแล ขึ้นตรงต่อเจ้าเมืองอุบลราชธานีอีกต่อหนึ่ง

เมื่อคราวปฏิรูปการปกครองส่วนภูมิภาคครั้งใหญ่ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติที่กำหนดไว้ใน "พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ.116" โดยหลาย ๆ หมู่บ้าน รวมกันเป็นตำบล หลาย ๆ ตำบลรวมกันเป็นอำเภอหลาย ๆ อำเภอรวมเป็นเมือง หลาย ๆ เมืองรวมเป็นเขตขึ้น ในบริเวณเมืองอุบลราชธานีก็ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่โดยลดฐานะเมืองต่าง ๆ ที่เคยขึ้นตรงต่อเมืองอุบลราชธานีเป็นอำเภอ คงที่จะได้กล่าวไว้ในส่วนอำเภออื่น ๆ

ในการปรับปรุงการปกครองครั้งใหญ่ดังกล่าวในระหว่าง พ.ศ. 2443-2445 ปรากฏว่านอกจากมีอำเภอที่ปรับสภาพจากเมืองต่าง ๆ แล้วยังมีอำเภอที่ตั้งขึ้นใหม่อีก 4 อำเภอคือ

1. อำเภออุตุรปลนิกมภายหลังรวมกับอำเภอเกษมสีมา กลายเป็นอำเภอม่วงสามสิบ
2. อำเภอเบญจปลนิกม ภายหลัง เปลี่ยนเป็นอำเภอเขื่องาน
3. อำเภอทักษิณปลนิกม ภายหลังรวมกับอำเภวารินชำราบเป็นอำเภวารินชำราบ
4. อำเภอบุษปลนิกม ต่อมาเป็นอำเภอเมืองอุบลราชธานี

อาณาจักรสุโขทัยแรกตั้ง เข้าใจว่าคงตั้งที่ว่าการอำเภอ ในบริเวณศาลากลาง เมืองอุบลราชธานีนั่นเอง และมีพระวัดเหล็ก เป็นนายอำเภอคนแรก หลังจากนั้นจึงได้เปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอบุรพาคูบล เมื่อ พ.ศ. 2452 ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอเมือง เมื่อวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2456 และได้เปลี่ยนเป็นอำเภออุบลเมื่อวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2460 แล้วเปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอเมืองอุบลราชธานีในเวลาต่อมา ดังปรากฏในปัจจุบัน

เมืองวารินชำราบ

เดิมมีฐานะเป็นเมืองขึ้นตรงต่อเมืองนครจำปาศักดิ์ มีเรื่องเดิมปรากฏในพงศาวดารหัวเมืองมณฑลอีสานว่า ใน พ.ศ. 2423 ปีระโรง โทศก จุลศักราช 1242 หลวงชำนาญเพชร (แดง) บุตรพระเทพวงษา (กำ) เมืองเขมราฐ อพยพหนีบ้านพลเมืองมาอยู่กับเจ้าเมืองนครจำปาศักดิ์ เจ้าเมืองนครจำปาศักดิ์จึงมีใบบอกกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอตั้ง "บ้านนาคนอนจ้อ" ขึ้นเป็นเมือง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งบ้านนาคนอนจ้อเป็นเมืองวารินชำราบขึ้นตรงต่อเมืองนครจำปาศักดิ์ พร้อมกับโปรดเกล้าฯ ให้หลวงชำนาญเพชร (แดง) เป็นพระกาจรองจรงค์เจ้าเมือง ให้ท้าวไชยบุตรเป็นอุปฮาด ท้าวสิทธิางวาง (อุทา) เป็นราชวงศ์ ท้าวจันทบุสม (อัม) เป็นราชบุตร

เมื่อคราวปรับปรุงการปกครองส่วนภูมิภาคครั้งใหญ่ ระหว่าง พ.ศ. 2443-2445 เมืองวารินชำราบก็ถูกลดฐานะลง เป็นเพียงอำเภอหนึ่งของ เมืองเขมราฐในบริเวณอุบลราชธานี ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการปกครองในส่วนภูมิภาคหลายครั้ง แต่อำเภอวารินชำราบก็ยังคงมีฐานะเป็นอำเภอมาโดยตลอด จนถึง พ.ศ. 2456 ทางราชการได้รวมอำเภอทักษิณอุบลกับอำเภอวารินชำราบเข้าด้วยกัน เรียกชื่อว่า อำเภอวารินชำราบ จึงถึงปัจจุบันนี้

4.2 สภาพทางกายภาพ

4.2.1 ที่ตั้งและขอบเขตการปกครอง

ชุมชนในเขตผังเมืองรวมเมืองอุบลราชธานี-วารินชำราบ ตั้งอยู่บริเวณที่ราบริมแม่น้ำมูล ในเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานีและอำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี มีพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ 102 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ตำบลพุ่ม ตำบลสุกสาบ ตำบลสามาใหญ่

ตำบลเจระแม และตำบลไร่น้อย อำเภอเมืองอุบลราชธานีและพื้นที่ตำบลวารินชำราบ ตำบลค่าน้ำแซบ ตำบลคำขวาง ตำบลโนนสัง และตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถไฟประมาณ 575 กิโลเมตร และทางรถยนต์ประมาณ 647 กิโลเมตร (แผนที่ที่ 4.1 และ 4.2)

แสดง เขตการปกครองของชุมชน

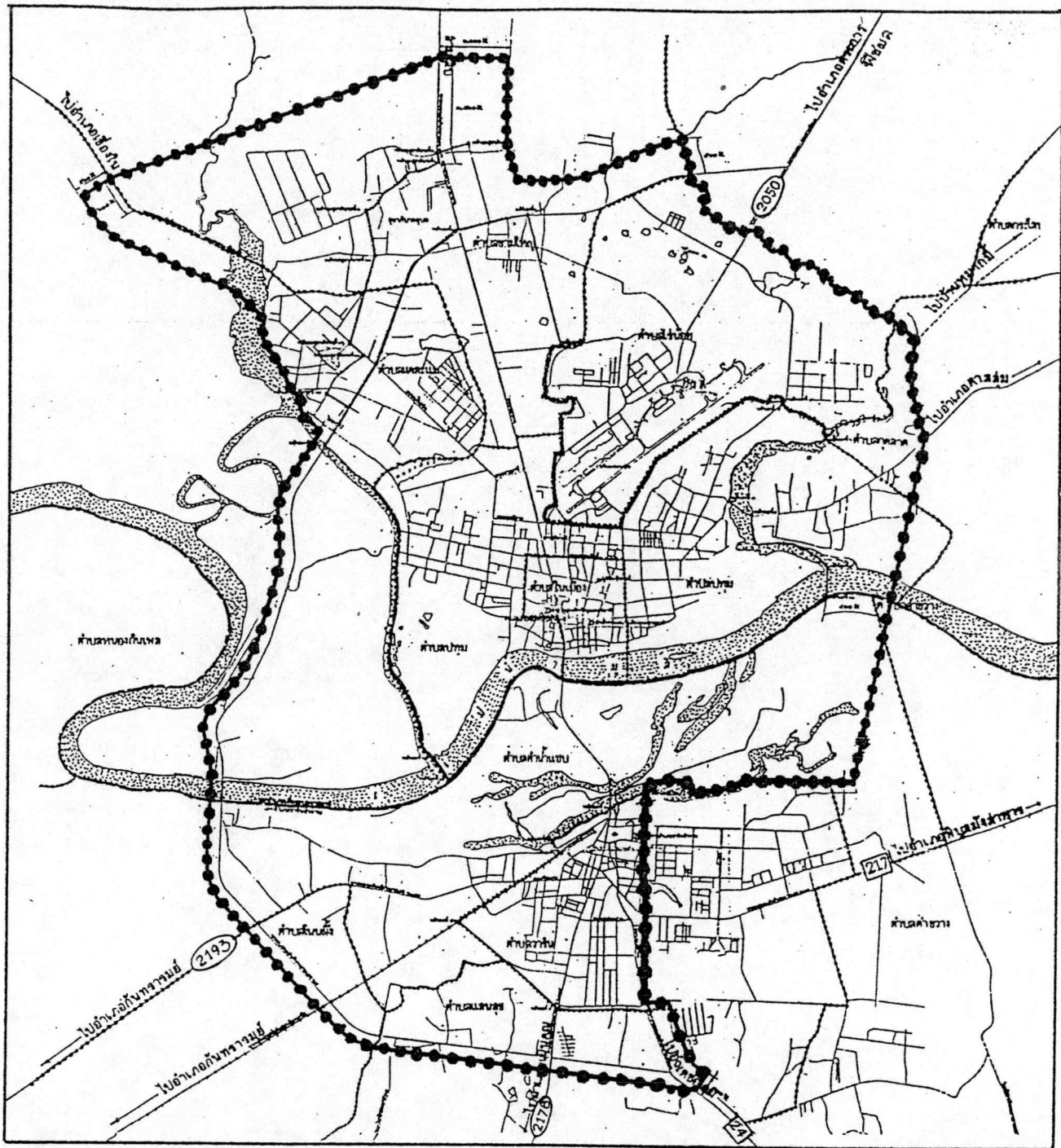
ชุมชน	เขตการปกครอง
เทศบาลเมืองอุบลราชธานี	ตำบลลพบุรี กุศลาค ชามใหญ่ จาระแม และไร่น้อย
เทศบาลตำบลวารินชำราบ	ตำบลค่าน้ำแซบ คำขวาง โนนสัง และแสนสุข

4.2.2 สภาพภูมิประเทศ

ชุมชนในเขตผังเมืองรวมเมืองอุบลราชธานี-วารินชำราบ ตั้งอยู่บริเวณที่เรียกว่า "แอ่งโคราช" สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มที่ค่อนข้างลักษณะ เป็นลูกคลื่น

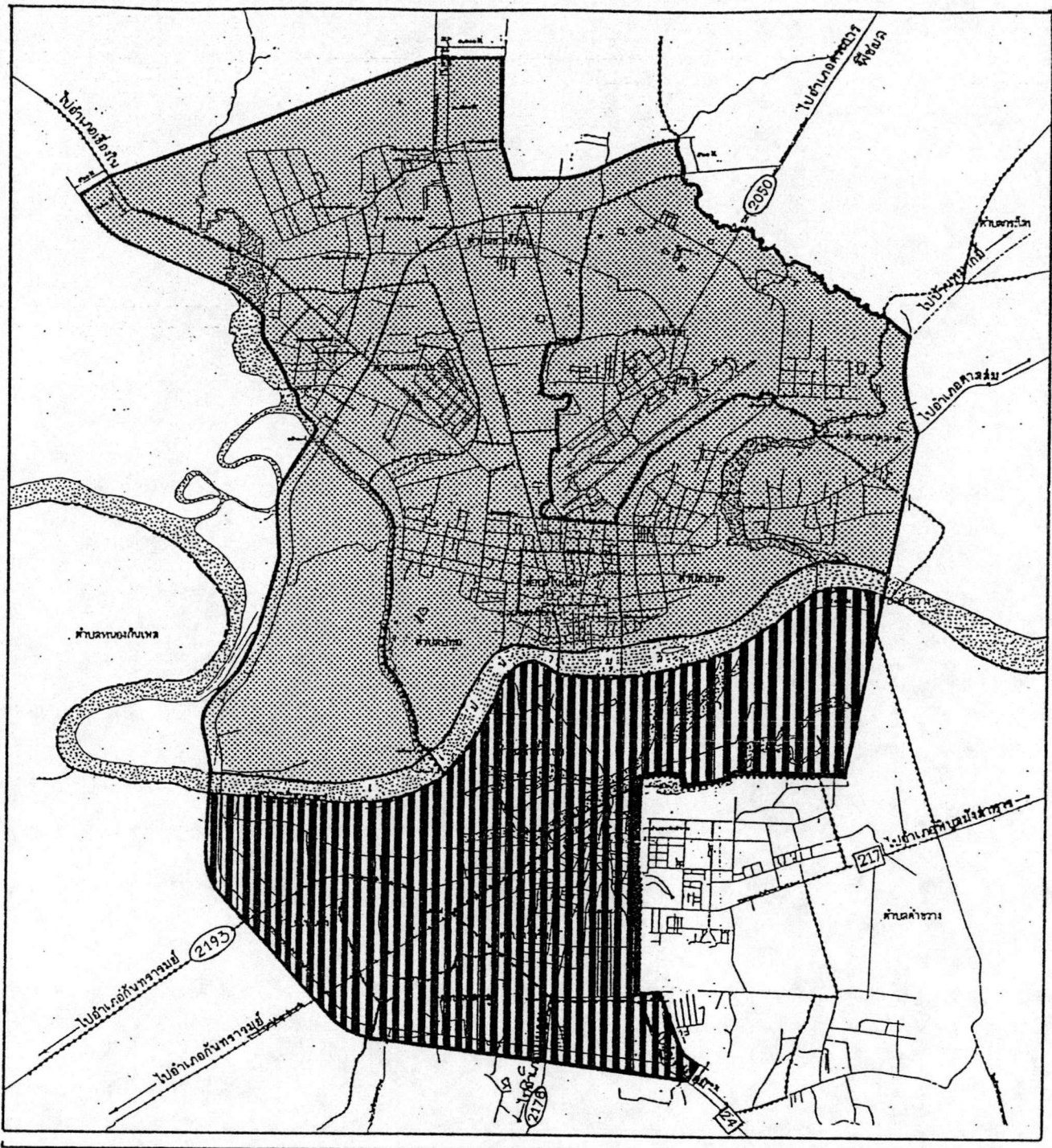
ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของแม่น้ำมูล โดยสูงกว่าระดับน้ำทะเลเฉลี่ยประมาณ 68 เมตร หรือ 227 ฟุต ทางตอนเหนือของชุมชนเป็นที่ราบสูงและราบเอียงไปทางทิศตะวันออกเป็นดินร่วนปนทราย มีแหล่งน้ำค้ำน้ำสามารถเข้าได้ตลอดปีอยู่ทั่วไป

ด้านทิศตะวันตกของชุมชนเป็นที่ราบสูงและที่ราบลุ่มโดย เฉพาะพื้นที่ที่ติดกับแม่น้ำมูลพื้นที่จะลาดเอียงสู่แม่น้ำมูล มีน้ำท่วมเกือบทุกปี ทางทิศตะวันออกของชุมชนสภาพพื้นที่เป็นที่ราบ ดินเป็นดินร่วนปนทรายจัดมาก สภาพความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ และทางตอนใต้ของชุมชน เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำมูล มีความอุดมสมบูรณ์ของดินสูงมาก เนื่องจากแม่น้ำได้พัดพาดินและตะกอนมาทับถมกัน

การศึกษาเพื่อวางแผนทางการพัฒนาเมืองอุบลราชธานีและวารินชำราบ : อุบลราชธานี

<p>แสดง : ขอบเขตพื้นที่ศึกษา</p>	<p>มิติ 1 : 27200</p>	<p>แผนที่ที่ 4.1</p>
<p>สัญลักษณ์ :</p> <p> แนวเขตพื้นที่ศึกษา</p> <p>ที่มา : สำนักงานเมือง กระทรวงมหาดไทย</p>	<p>เครื่องหมาย :</p> <p> จ.อุบลราชธานี</p> <p> เหนือ</p> <p>โดย : นายคัคดีฤทธิ์ ฉลักคำ</p>	

การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนาเมืองอุบลราชธานีและวารินชำราบ : อุบลราชธานี

<p>แสดง : ความต่อเนื่องของ 2 พื้นที่</p>	<p>มิติ 1 : 27200</p>	<p>แผนที่ที่ 4.2</p>
<p>สัญลักษณ์ :</p> <ul style="list-style-type: none"> ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี ชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ 	<p>เครื่องหมาย :</p> <div style="text-align: right;"> <p>เทนือ</p> </div> <p>โดย : นายคัคดีฤทธิ สลักคำ</p>	

ชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบตั้งอยู่บนพื้นที่ราบริมแม่น้ำมูลทางตอนใต้ โดยสูงกว่าระดับน้ำทะเลเฉลี่ยประมาณ 66 เมตร หรือ 200 ฟุต ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ยกเว้นบริเวณพื้นที่ลุ่มแม่น้ำมูล จะมีความอุดมสมบูรณ์สูงกว่าพื้นที่ด้านอื่น ๆ ตอนบนของชุมชนมีหนองน้ำขนาดใหญ่ 2 แห่ง คือ กุดเป่งและกุดศรีมังคละ มีคลองชื่อ คำน้ำเขม ไหลผ่านชุมชน แหล่งน้ำทั้งสองเป็นแหล่งน้ำสำคัญของชุมชนในด้านกสิกรรม ส่วนแหล่งน้ำสำหรับบริโภคของชุมชนคือ บ่อน้ำจืดสาธารณะของเทศบาลวารินชำราบ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของวัดวารินทวาราม เป็นแหล่งน้ำสำหรับใช้บริโภคได้ตลอดปี

4.2.3 สภาพภูมิอากาศ

ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี และชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ โดยทั่วไป อยู่ในเขตภูมิอากาศแบบ Tropical Savannah : "Aw" คือ มีช่วงความแตกต่างจากฤดูฝนและฤดูแล้งอย่างชัดเจน โดยมีช่วงเวลากลางวันยาวนานฤดูร้อน และมีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงตลอดปี ฤดูหนาวจะหนาวมาก เพราะเป็นเส้นทางที่ได้รับมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจากประเทศจีน

4.2.4 สภาพธรณีวิทยา

ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานีและชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ มีลักษณะทางธรณีวิทยาแบ่งได้เป็น 2 ประเภท

- 1) มีลักษณะเป็นหินพวก กรวด หิน ทราย และดินตะกอน ที่ถูกน้ำพัดพาสะสมรวมกันในที่ราบน้ำท่วมถึงและที่ลุ่ม
- 2) มีลักษณะเป็นหินหน่วยมหาสารคาม คือ เป็นหินทรายแข็ง หินดินดาน และหินทรายสีเคงอิฐ สีเคงม่วง และมีชั้นบางถึงหนา มีชั้นเกลือหินแร่บิตูเมน แร่เกลือจืดและแร่แอนไฮเดรท

4.2.5 สมรรถนะดิน

พื้นที่ริมแม่น้ำมูลในเขตตำบลเจระแม ตำบลปทุม ของชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี และตำบลคำน้ำเขม ของชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ มีสภาพพื้นที่แบบสันดินริมน้ำ ตะกอนน้ำหลากและร่องน้ำแบบเก่า ซึ่งเกิดจากการพัดพาของแม่น้ำมูล เกิดเป็นวัฏจักรของการตก

ตะกอนและการกัดกร่อน สภาพพื้นที่ความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างสูง มีศักยภาพทางการเกษตรสูง ส่วนบริเวณรอบมีลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย วัตถุต้นกำเนิดส่วนใหญ่มาจากหินต้นกำเนิดพวกหินทรายและหินกรวดมน เป็นผลให้ดินที่เกิดขึ้นมีปริมาณธาตุอาหารต่ำ ก่อความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ

4.2.6 ระบบคมนาคมและขนส่ง

4.2.6.1 ระบบโครงข่ายคมนาคม

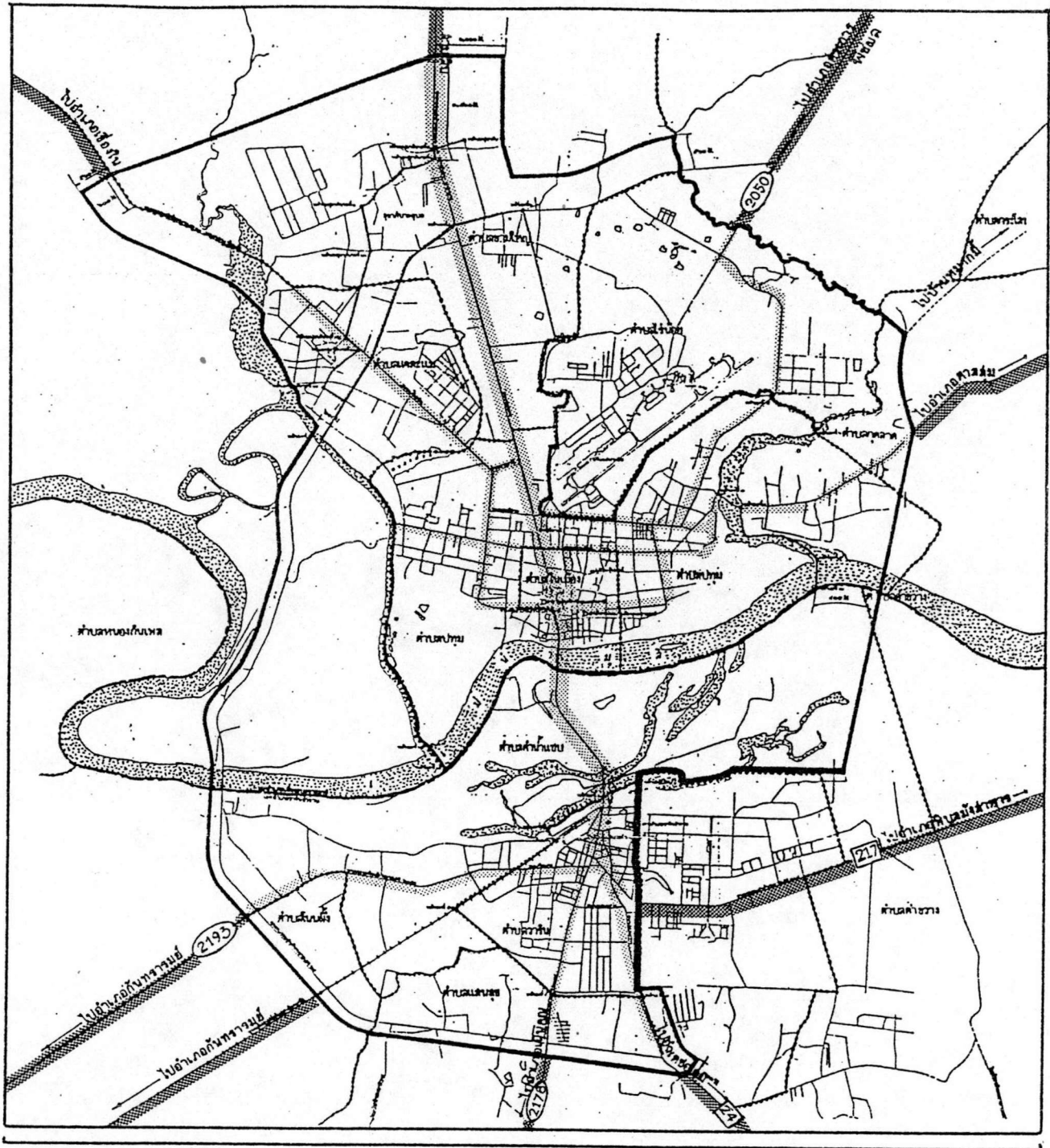
การคมนาคมและขนส่งสามารถติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ ได้โดยทางบก ทางน้ำและทางอากาศ (แผนที่ที่ 4.3)

4.2.6.1.1 ทางบก โดยทางรถไฟและรถยนต์

1) ทางรถไฟ มีสถานีรถไฟอุบลราชธานีตั้งอยู่ในเขตชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ และมีสถานีย่อย 2 สถานีคือ สถานีขุ่ยหวาย และสถานีห้วยชะฮุ้ง ซึ่งเป็นสถานีปลายทางของการรถไฟแห่งประเทศไทย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสายกรุง เทพ-อุบลราชธานี ระยะทางประมาณ 575 กิโลเมตร ซึ่งจะผ่านจังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ เป็นต้น

2) ทางรถยนต์ สามารถติดต่อเชื่อมเรียงกับชุมชนต่าง ๆ ได้โดยสะดวกโดยทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด ทางหลวงท้องถิ่น ถนน รพช. เป็นต้น ซึ่งทางหลวงสายสำคัญ ๆ มีดังนี้

1. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 23 (ถนนแจ้ง-สนิท) จากอำเภอเมืองอุบลราชธานี ผ่านอำเภอเขื่องใน ไปจังหวัดยโสธร
2. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 24 จากอำเภอเมืองอุบลราชธานีผ่านอำเภวารินชำราบ อำเภอเดชอุดม ไปอำเภอเดชชัย จังหวัดนครราชสีมา
3. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212 (ถนนชยางกูร) จากอำเภอเมืองอุบลราชธานี ผ่านอำเภอม่วงสามสิบ อำเภอนาเยีย ไปจังหวัดมุกดาหาร
4. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 217 คัดแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 24 ที่ชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ ไปอำเภอพิบูลมังสาหาร

การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนาเมืองอุบลราชธานีและวารินชำราบ : อุบลราชธานี

<p>แสดง : ระบบโครงข่าย และปริมาณการจราจร</p> <p>สัญลักษณ์ :</p> <ul style="list-style-type: none"> 2001 คัน : วัน ขึ้นไป 1001 - 2000 คัน : วัน 100 - 1000 " เส้นทางติดต่อกับชุมชนภายนอก 	<p>มิติ 1 : 27200</p> <p>แผนที่ที่ 4.3</p> <p>เครื่องหมาย :</p>
<p>ที่มา : สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย</p>	<p>โดย : นายศักดิ์ฤทธิ สลักคำ</p> <div style="text-align: right;"> </div>

และสิ้นสุดที่ช่อง เม็ก ซึ่งเป็นปากทางไปสู่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

5. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 226 จาก

อำเภอวารินชำราบ ไปสู่อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

6. ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2050 จาก

อำเภอเมืองอุบลราชธานี ไปสู่อำเภอตระการทิพย์ อำเภอเขมราฐ

7. ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2178 จาก

อำเภอวารินชำราบ ผ่านอำเภอสาโรง กิ่งอำเภอโนนคูณ ไปสู่อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

8. ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2122 จาก

อำเภอเมืองอุบลราชธานี ผ่านอำเภอตาลสุม อำเภอโขงเจียม สิ้นสุดที่ช่อง เม็ก ซึ่งเป็นปากทางไปสู่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

9. ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2193 จาก

อำเภอวารินชำราบ ผ่านอำเภอกันทรารมย์ ไปสู่อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

4.2.6.1.2 ทางน้ำ ปัจจุบันแม่เป็นที่ยอมรับเนื่องจากล่าช้า และ

เสียเวลาเพราะการคมนาคมระบบถนนเข้าถึงในทุกพื้นที่ แม่น้ำที่สำคัญคือ แม่น้ำมูลและแม่น้ำโขง

4.2.6.1.3 ทางอากาศ² ปัจจุบันมีสนามบินพาณิชย์ 1 แห่ง คือ

ท่าอากาศยานอุบลราชธานี ตั้งอยู่ในบริเวณทองบึง 21 ให้บริการขนส่งผู้โดยสารและสินค้าโดยบริษัทการบินไทย จำกัด ทุกวัน มีจุดแวะกลางทางที่จังหวัดนครราชสีมา และปลายทางที่กรุงเทพมหานคร สถิติผู้โดยสารประมาณ 3,140 คนต่อเดือน และปริมาณสินค้าประมาณ 4,000 กิโลกรัมต่อเดือน สภาพท่าอากาศยานปัจจุบันมีอาคารผู้โดยสารพื้นที่ 492 ตาราง เมตร ทางวิ่งกว้าง 38 เมตร ยาว 2,743 เมตร ทางขึ้นกว้าง 23 เมตร ยาว 250 เมตร ลานจอดเครื่องบินกว้าง 60 เมตร ความสามารถในการรับน้ำหนักบรรทุก 52 ตัน ลานจอดรถยนต์และรถจักรยานพื้นที่ 1,500 ตาราง เมตร

ในอนาคตมีโครงการพัฒนาท่าอากาศยานแห่งนี้ให้เป็น

ท่าอากาศยานพาณิชย์สากลภายในปี 2535 โดยจะมีอาคารผู้โดยสารพื้นที่ 18,000 ตาราง เมตร

² การท่าอากาศยานอุบลราชธานี กรมการบินพาณิชย์

ลานจอดเครื่องบินกว้าง 120 เมตร ยาว 180 เมตร ความสามารถในการรับน้ำหนักบรรทุก 200 ตัน ลานจอดรถยนต์และถนนภายใน 17,200 ตารางเมตร รับผู้โดยสารได้ 1,200 คน ซึ่งขณะนี้กำลังดำเนินการจ่ายเงินค่าตอบแทนที่ดินตามพระราชกฤษฎีกาเวนคืนที่ดิน ตั้งแต่ปี 2531 จำนวน 372 แปลง รวมพื้นที่ 225 ไร่ จำนวนเงินที่จะได้รับในการนี้ประมาณ 357 ล้านบาท (คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้แล้วว่นเบื้องต้น 307 ล้านบาท) และกำลังออกแบบอาคารต่าง ๆ อยู่

4.2.6.2 การขนส่งระหว่างชุมชน

การขนส่งระหว่างชุมชน อําเภอ และจังหวัด มีรถโดยสารวิ่งระหว่างกรุงเทพฯ-อุบลราชธานี 7 สาย มีจำนวนเที่ยววิ่งเฉลี่ยวันละประมาณ 140 เที่ยว รถโดยสารวิ่งระหว่างอุบลราชธานีไปยังจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและจังหวัดสำคัญ ๆ คือ เชียงใหม่ ระยอง และพัทลุง รวม 19 สาย ซึ่งมีสถิติการเดินทางจากอุบลราชธานีไปจังหวัดศรีสะเกษมากที่สุด และมีรถโดยสารวิ่งระหว่างตัวเมืองอุบลราชธานีไปสู่อำเภอต่าง ๆ อีก 15 สาย มีสถิติการเดินทางไปยังอำเภอโขงเจียมมากที่สุด

4.2.6.3 การขนส่งภายในชุมชน

ภายในตัวชุมชนเมืองจัดได้ว่าเป็นชุมชนที่ได้รับความสะดวก ในการคมนาคมติดต่อกันได้เป็นอย่างดี ถนนส่วนใหญ่ถูกตัดผ่านเป็นตาตารางทำให้เกิดความคล่องตัว จะมีถนนบางสายและบางบริเวณเท่านั้นที่มีปัญหาการจราจรอยู่บ้าง เช่น ถนนชยางกูร ตั้งแต่แยกถนนชยางกูรตัดกับถนนสรรพสิทธิจนถึงตลาดน้อยบริเวณศาลคดีเด็กและเยาวชน และถนนอุบลราชธานีเทศบาลเมืองอุบลราชธานี ซึ่งรองรับปริมาณการจราจรที่มาจากฝั่งวารินชำราบด้วย ส่วนในเขตเทศบาลตำบลวารินชำราบจะมีปัญหาการจราจรบนถนนเสถียรนิมิตกาล บริเวณห้าแยกขึ้นในทางเหนือจนถึงเมืองอุบลราชธานี ทั้งนี้เพราะปริมาณการจราจรในช่วงนี้เร่งด่วนมีค่อนข้างมากและขนาดถนนยังคงคับแคบ

การคมนาคมขนส่งในเมืองนอกจากจะใช้รถส่วนบุคคล รถสามล้อแล้ว ยังมีรถโดยสารประจำทางรอบเมืองที่ให้บริการภายในชุมชนทั้งสองฝั่ง และบริเวณใกล้เคียง 13 สาย โดยมีบริษัทรถโดยสารประจำทางของเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ

4.2.7 การใช้ที่ดิน

การใช้ที่ดินของชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี และชุมชนเทศบาลตำบลวาริน
ชาราบ (แผนที่ที่ 4.5)

4.2.7.1 ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี การใช้ที่ดินของชุมชนเทศบาลเมือง
อุบลราชธานี สามารถแบ่งได้เป็น ๓ ย่าน คือ

1) ย่านพาณิชย์กรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก ย่านนี้จะแบ่งศูนย์
กลางความเจริญออกเป็น 5 บริเวณคือ

1. บริเวณการค้าทางด้านใต้ของชุมชน เป็นย่านการค้าเดิม
ของชุมชนโดยรวมตัวอยู่บริเวณถนนเขื่อนธานี ถนนอุปราษและถนนพรหมเทพ โดยเป็นที่ตั้งของ
ตลาด ศูนย์การค้า อาคารพาณิชย์ ธนาคาร โรงภาพยนตร์และโรงแรมต่าง ๆ

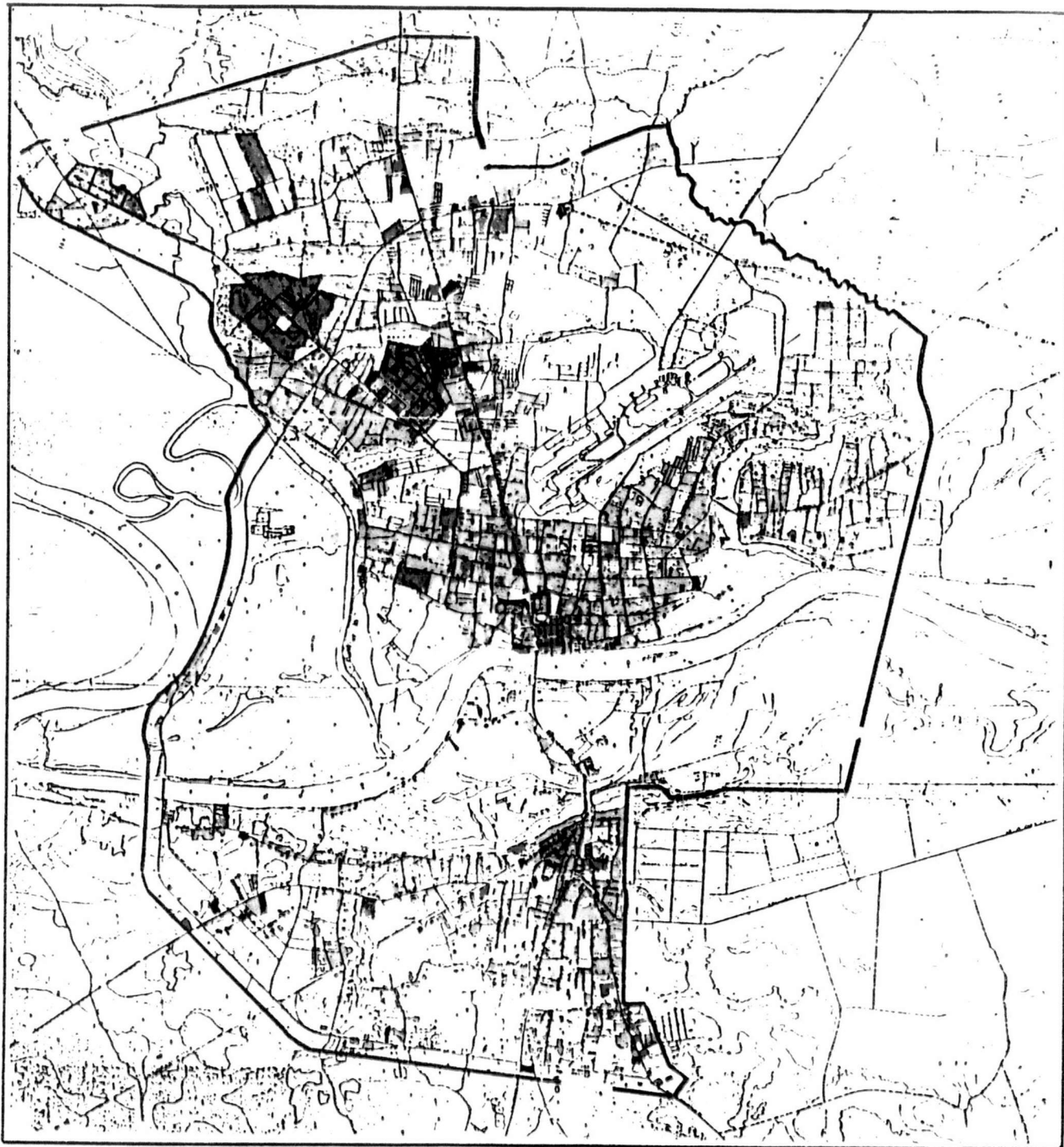
2. บริเวณโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ รวมตัวอยู่บริเวณ
ถนนสุริยาตร์ ถนนสรรพสิทธิ และถนนบูรพาเน โดยเป็นที่ตั้งของตลาด อาคารพาณิชย์ ธนาคาร
และโรงภาพยนตร์ สำหรับให้บริการชุมชนโดยรอบโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์

3. บริเวณการค้าริมถนนชยางกูร ซึ่งขยายตัวต่อเนื่องมาจาก
ด้านตะวันตกและด้านเหนือบริเวณถนนแจ้งสนิทและถนนราชธานีโดยเป็นที่ตั้งของตลาด ศูนย์การค้า
อาคารพาณิชย์ ร้านค้าบริการต่าง ๆ ธนาคารและโรงแรม

4. บริเวณการค้าถนนแจ้งสนิทเป็นย่านการค้าย่อยที่รวมตัวกัน
อยู่หน้าโรงพยาบาลศรีมหาโพธิ์ สำหรับให้บริการชุมชนโดยรวม

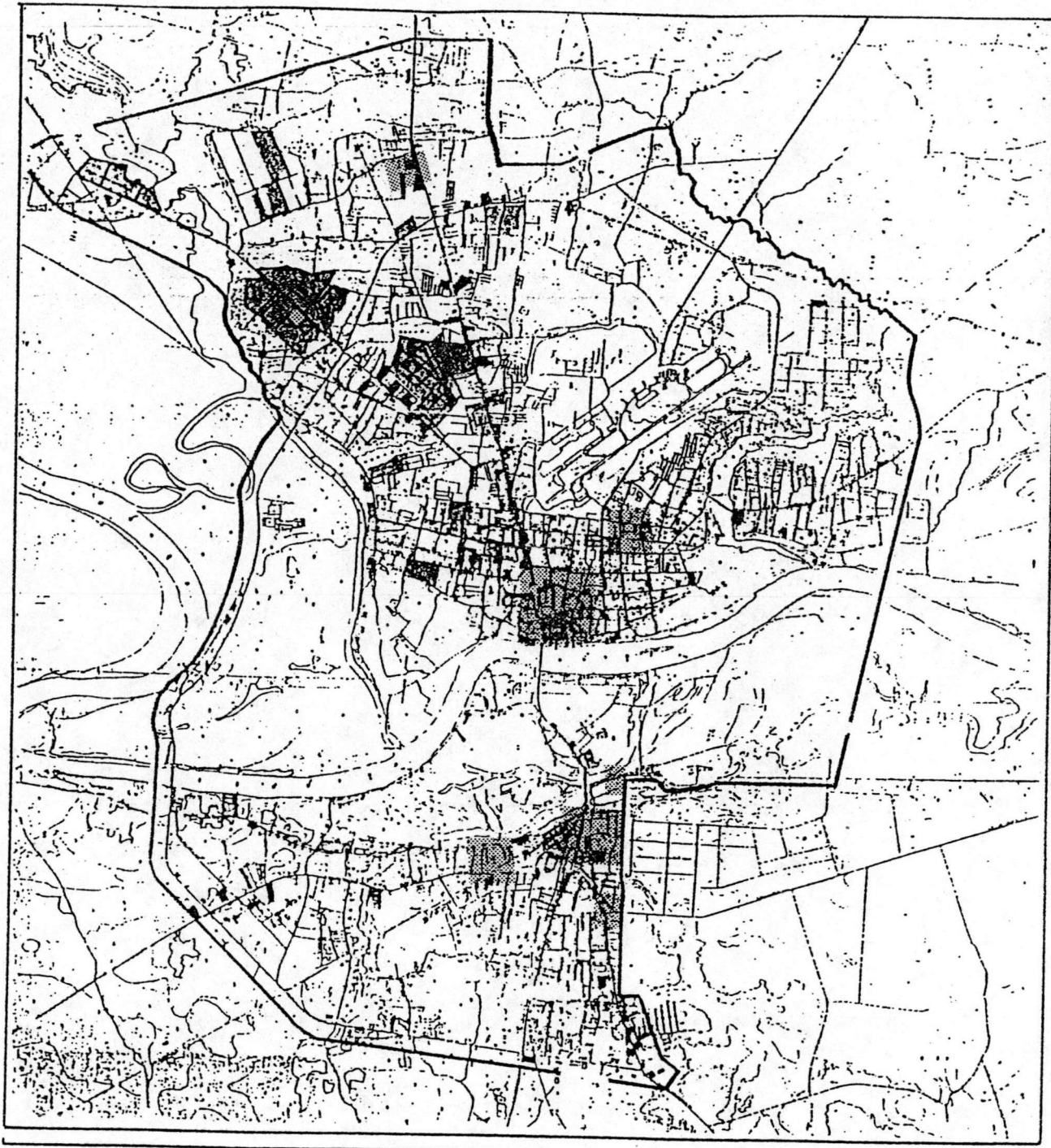
5. บริเวณการค้าถนนคลังอาวุธ เป็นย่านการค้าย่อยที่ตั้งอยู่
ทางตอนเหนือของชุมชน โดยเป็นที่ตั้งของตลาด และร้านค้าต่าง ๆ เพื่อให้บริการชุมชนโดยรวม
ทางตอนเหนือ

2) ย่านที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง อยู่ถัดจากย่านพาณิชย์กรรม
และที่อยู่อาศัยหนาแน่น ส่วนใหญ่เป็นการใช้ที่ดินประเภทศาสนสถาน และสถาบันราชการ ประปน
กับอาคารที่อยู่อาศัย ซึ่งจะหนาแน่นทางด้านใต้ของชุมชนจากริมแม่น้ำมูลไปถึง เขตทหาร และ
ขยายตัวไปตามถนนชยางกูร และถนนแจ้งสนิทจนถึงถนนเลี้ยวเมืองทางด้านเหนือ

การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนาเมืองอุบลราชธานีและวารินชำราบ : อุบลราชธานี

<p>แสดง : การใช้ที่ดิน พ.ศ. 2534</p> <p>สัญลักษณ์ :</p> <ul style="list-style-type: none"> ที่พักอาศัย พาณิชยกรรม สถานที่ราชการ สถาบันศึกษา ค้าฉนวนฉนวน อุตสาหกรรม เกษตรกรรม ที่พักผ่อนหย่อนใจ <p>ที่มา : สำนักงานเมือง กระทรวงมหาดไทย</p>	<p>มิติ 1 : 27200</p> <p>แผนที่ที่ 4.4</p> <p>เครื่องหมาย :</p> <div style="text-align: right;"> </div> <p>โดย : นายศักดิ์ฤทธิ สลักคำ</p>
---	---

การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนาเมืองอุบลราชธานีและวารินชำราบ : อุบลราชธานี

<p>แสดง : ศูนย์กลางของการราชที่ดินานเมือง</p>	<p>มิติ 1 : 27200</p>	<p>แผนที่ที่ 4.5</p>
<p>สัญลักษณ์ : ศูนย์กลาง</p>	<p>เครื่องหมาย :</p>	
<p>ที่มา : สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย</p>	<p>โดย : นายศักดิ์ฤทธิ วลักคำ</p>	

3) ย่านที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อยหรือเบาบาง อยู่ถัดจากย่านพาณิชย์-กรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่น และที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง จะเป็นการใช้ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย เป็นส่วนใหญ่

4.2.7.2 ชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ การใช้ที่ดินปัจจุบันของชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ แบ่งได้เป็น 4 ย่าน คือ

1) ย่านพาณิชย์กรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นเป็นย่านการค้าที่รวมตัวกันอยู่ตอนกลางของชุมชน บริเวณถนนสถิตนิมานกาล ถนนพหลุณหงษ์ ถนนเกษรสุข และถนนน้ำอ้อม โดยเป็นที่ตั้งของตลาดสดขนาดใหญ่ อาคารพาณิชย์ ร้านค้าบริการต่าง ๆ และธนาคาร

2) ย่านที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลางอยู่ถัดจากเขตพาณิชย์กรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก โดยจะรวมตัวอยู่ทางด้านใต้ของคูคลองและคูปลาขาว และขยายไปตามถนนสกลมารค ถนนน้ำอ้อม และถนนคงมณีวรารณ

3) ย่านสถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ โดยเป็นที่ตั้งของค่ายทหารสรรพสิทธิประสงค์ สถานีรถไฟอุบลราชธานี และอื่น ๆ

4) ย่านอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ ซึ่งเป็นที่ตั้งของคลังสินค้าของทางราชการและเอกชน เนื่องจากเป็นจุดปลายทางรถไฟสายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบกับมีความเหมาะสมของที่ตั้งที่ห่างจากชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี ราคาที่ดินไม่สูง มีเส้นทางคมนาคมสะดวกทั้งทางรถไฟและรถยนต์ โดยรวมตัวหนาแน่นบริเวณถนนศรีสะเกษทางด้านใต้ของชุมชน

4.2.8 ลักษณะอาคารและสภาพแวดล้อม

4.2.8.1 ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี

จากการวิจัยของกองวิจัย สำนักผังเมือง พบว่า อาคารในชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานีมีทั้งหมด 24,153 หลัง แบ่งเป็นอาคารพาณิชย์ 2,484 หลัง อาคารพักอาศัย 21,481 หลัง และอาคารอุตสาหกรรม 188 หลัง ลักษณะอาคารและสภาพแวดล้อมแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ

1) ลักษณะกายภาพของอาคาร (ตารางที่ 4.1)

1. อาคารในเขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี ร้อยละ 75.13 เป็นอาคารเดี่ยว โดยเฉพาะอาคารพักอาศัยจะเป็นอาคารเดี่ยวถึงร้อยละ 81.03 รองลงมาเป็นห้องแถวตึกแถวหรือเรือนแถว ส่วนในอาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่จะเป็นห้องแถวหรือตึกแถวถึงร้อยละ 69.16 และเป็นอาคารเดี่ยวร้อยละ 25.16

2. สภาพอาคารโดยทั่วไปค่อนข้างดี ทั้งอาคารพักอาศัย อาคารพาณิชย์ และอาคารอุตสาหกรรม กล่าวคือ ส่วนใหญ่มีสภาพเป็นอาคารครึ่งตึกครึ่งไม้ร้อยละ 46.76 เป็นอาคารสองชั้นร้อยละ 62.05 วัสดุผนังหลังคาเป็นสังกะสีร้อยละ 84.55 เฉพาะอาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 54.41 เป็นอาคารห้องเดี่ยว และร้อยละ 36.25 เป็นอาคารสองห้อง

3. การเติบโตของอาคารพบว่ามีการก่อสร้างมากที่สุดในช่วง 11 - 20 ปีที่ผ่านมา คือ ร้อยละ 45.61 โดยเป็นการก่อสร้างอาคารพักอาศัยและอาคารพาณิชย์ในอัตราที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 45 ของอาคารแต่ละประเภท ส่วนในช่วงระยะเวลาอื่น ๆ มีการก่อสร้างอาคารในส่วนที่ใกล้เคียงกัน แต่ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมามีการปลูกสร้างอาคารในเขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลน้อยลง อาจเนื่องมาจากความหนาแน่นของอาคารในเขตชุมชนมีมากอยู่แล้วและเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของอาคารด้วย จึงได้มีการมาปลูกสร้างอาคารในเขตชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบมากขึ้น

4. การครอบครองอาคารและที่ดิน ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของอาคารร้อยละ 65.23 และเป็นเจ้าของที่ดินร้อยละ 66.80 รองลงมาจะเป็นการเช่าทั้งอาคารและที่ดินประมาณร้อยละ 25 ซึ่งเป็นการเช่าเพื่อทำกิจการค้าเป็นส่วนใหญ่

จากข้อมูลลักษณะกายภาพของอาคาร พบว่าลักษณะอาคารจะเป็นอาคารเดี่ยว วัสดุก่อสร้างอาคารจะเปลี่ยนจากไม้เป็นอาคารครึ่งตึกครึ่งไม้ จำนวนชั้นของอาคารก็จะเปลี่ยนจากชั้นเดี่ยวเป็นอาคารสองชั้นมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าลักษณะทางกายภาพของอาคารในชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานีมีการเปลี่ยนแปลงในทางพัฒนามากขึ้น ซึ่งอาจเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจของชุมชนที่คึกคักขึ้น

ตารางที่ 4.1 ลักษณะกายภาพของอาคาร เขตชุมชนเมืองอุบลราชธานี พ.ศ. 2533

ลักษณะกายภาพ	ชนิดอาคาร			รวม	ร้อยละ
	พักอาศัย	พาณิชย์	อุตสาหกรรม		
อาคารเดี่ยว	17,405	625	116	18,146	75.13
บ้านแฝด	752	117	10	879	3.64
ห้องแถว ทึกแถว เรือนแถว	3,074	1,718	56	4,848	20.07
1. ลักษณะอาคาร ห้องชุด	70	17	3	90	0.37
เรือ แห	0	1	0	1	0.00
อื่น ๆ	180	6	3	189	0.78
รวม	21,481	2,484	188	24,153	100
ร้อยละ	88.94	10.28	0.78		100
ไม้	9,031	457	55	9,543	39.51
ครึ่งคอกครึ่งไม้	10,204	1,015	74	11,293	46.76
คอนกรีต	1,959	1,001	56	3,016	12.49
2. วัสดุก่อสร้าง วัสดุฉนวนการ	173	8	3	184	0.76
อื่น ๆ	114	3	0	117	0.48
รวม	21,481	2,484	188	24,153	100
ร้อยละ	88.94	10.28	0.78		100
กระเบื้อง	2,013	267	43	2,323	9.62
สังกะสี	18,767	1,536	119	20,422	84.55
คอนกรีต	557	674	26	1,257	5.20
3. วัสดุบุหลังคา วัสดุฉนวนการ	118	7	0	125	0.52
อื่น ๆ	26	0	0	26	0.11
รวม	21,481	2,484	188	24,153	100
ร้อยละ	88.94	10.28	0.78		100
ชั้นเดียว	7,837	575	84	8,496	35.18
สองชั้น	13,252	1,639	97	14,988	62.05
4. จำนวนชั้นของ สามชั้น	206	249	8	461	1.91
อาคาร มากกว่าสามชั้น	186	21	1	208	0.86
รวม	21,481	2,484	188	24,153	100
ร้อยละ	88.94	10.28	0.78		100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) ลักษณะกายภาพของอาคาร เขตชุมชนเมืองอุบลราชธานี พ.ศ. 2533

		ชนิดอาคาร					
		ลักษณะภายนอก	ห้ายาศัย	พาณิชย์	อุตสาหกรรม	รวม	ร้อยละ
5. จำนวนคูหา	หนึ่งห้อง		1,374	76		1,450	54.41
	สองห้อง		896	70		966	36.25
	สามห้อง		150	22		172	6.45
	มากกว่าสามห้อง		64	13		77	2.89
	รวม		2,484	181		2,665	100
	ร้อยละ		93.21	6.79		100	
6. อายุอาคาร	ต่ำกว่า 5 ปี		3,505	381	35	3,921	16.23
	5 - 10 ปี		4,075	486	53	4,624	18.14
	11 - 20 ปี		9,826	1,119	70	11,015	45.61
	มากกว่า 20 ปี		4,075	488	30	4,593	19.02
	รวม		21,481	2,484	188	24,153	100
	ร้อยละ		88.94	10.28	0.78	100	
7. การครอบครองที่ดิน	เจ้าของที่ดิน		14,749	1,268	117	16,134	66.80
	เช่าซื้อที่ดิน		98	35	1	134	0.55
	เช่า		4,778	1,120	65	5,963	24.69
	ไม่เสียค่าเช่า		1,197	50	3	1,250	5.18
	ที่ดินอื่น ๆ		658	11	2	672	2.78
	รวม		21,481	2,484	188	24,153	100
	ร้อยละ		88.94	10.28	0.78	100	
8. การครอบครองพื้นที่อยู่อาศัย	เจ้าของ		14,354	1,280	120	15,754	65.23
	เช่าซื้อ		521	20	1	542	2.24
	เช่า		4,747	1,129	65	5,941	24.60
	ไม่เสียค่าเช่า		361	16	0	377	1.56
	ที่อยู่อาศัยอื่น ๆ		961	29	2	992	4.11
	รวม		21,481	2,484	188	24,153	100
	ร้อยละ		88.94	10.28	0.78	100	

2) สภาพแวดล้อมของอาคาร (ตารางที่ 4.2)

1. อาคารในเขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานีโดยทั่วไปมีความสะดวกในการเข้าถึงมาก เพราะอยู่ติดถนนซอยรถเข้าถึงร้อยละ 48.17 และอยู่ติดถนนใหญ่ร้อยละ 42.57 โดยเฉพาะอาคารพาณิชย์และอาคารอุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะอยู่ติดถนนใหญ่การระบายน้ำทิ้งของอาคารร้อยละ 65.33 จะราดทิ้งในบริเวณบ้านและระบายลงท่อสาธารณะร้อยละ 29.49 สำหรับปัญหาที่ท่วมก็จะมีบ้าง เมื่อมีฝนตกหนัก

2. ปัญหาทางคุณภาพภาวะของชุมชนส่วนใหญ่มาจากเสียงและฝุ่นละอองร้อยละ 33.52 และ 31.92 ตามลำดับ ซึ่งเป็นผลมาจากการที่มีถนนภายในชุมชนหลายสายและมีบริการรถโดยสารประจำทางวิ่งตลอดเวลา มลภาวะอีกประการหนึ่งคือ น้ำเสียร้อยละ 17.91 ซึ่งเกิดจากท่อระบายน้ำมีไม่เพียงพอ เกิดน้ำขังและส่งกลิ่นเหม็น

3) สาธารณูปโภคของอาคาร (ตารางที่ 4.3)

อาคารในเขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลร้อยละ 44.54 ใช้น้ำประปา ร้อยละ 32.87 ใช้น้ำกรอง ร้อยละ 14.16 ใช้น้ำฝนเป็นน้ำดื่ม ส่วนน้ำใช้ของอาคารส่วนใหญ่ใช้น้ำประปาร้อยละ 51.85 รองลงมาใช้น้ำจากน้ำบ่อ แม่น้ำสาครลงร้อยละ 37.26 การสุขาภิบาลของชุมชนอยู่ในระดับดีมาก เพราะร้อยละ 99 มีส้วมใช้ และร้อยละ 99 มีไฟฟ้าใช้ การกำจัดขยะร้อยละ 60.99 ใช้บริการของเทศบาล และร้อยละ 34.61 ใช้วิธีการเผาหรือฝังเอง

4.2.8.2 ชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ

จากการวิจัยกองวิจัย สำนักผังเมืองพบว่า อาคารในชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบมีทั้งหมด 8,647 หลัง แยกเป็นอาคารพาณิชย์ 688 หลัง อาคารพักอาศัย 7,893 หลัง และอาคารอุตสาหกรรม 66 หลัง ลักษณะอาคารและสภาพแวดล้อมแบ่งได้ 3 ลักษณะ

1) ลักษณะกายภาพของอาคาร (ตารางที่ 4.4)

1. อาคารในเขตชุมชนเทศบาลเมืองวารินชำราบ ร้อยละ 84.92 เป็นอาคารเดี่ยว รองลงมาคือ อาคารในรูปแบบห้องแถวหรือตึกแถว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาคารพักอาศัยและอาคารพาณิชย์

ตารางที่ 4.2 สถานะแวดล้อมของอาคารเขตชุมชนเมืองอุบลราชธานี พ.ศ.2533

สถานแวดล้อม	ชนิดอาคาร				ร้อยละ	
	พักอาศัย	พาณิชย์	อุตสาหกรรม	รวม		
1. ทางเข้าออกอาคาร	อยู่ติดถนนใหญ่	7,991	2,127	163	10,231	42.57
	โหลยชิดเข้าถึง	11,276	336	20	11,634	48.17
	โหลยทางเดินเท้า	2,149	20	5	2,174	9.00
	ริมแม่น้ำ ลำคลอง	53	1	0	64	0.26
	รวม	21,481	2,484	198	24,153	100
	ร้อยละ	89.94	10.28	0.78	100	
2. ภูเขา น้ำท่วม	ท่วมตลอดปี	249	5	0	254	1.05
	ท่วมเมื่อฝนตกหนัก	1,105	132	0	1,237	5.12
	ท่วมนานกว่า 1 สัปดาห์	63	17	0	80	0.33
	ท่วมนานกว่า 1 เดือน	1,029	2	0	1,031	4.27
	ไม่ท่วม	28	0	198	215	0.89
	รวม	2,474	156	198	2,818	12
	ร้อยละ	10.24	0.65	0.79	12	
3. การระบายน้ำทิ้ง	ลงท่อสาธารณะ	5,372	1,636	114	7,122	29.49
	ลงสู่แม่น้ำ ลำคลอง	1,056	92	5	1,153	4.77
	ราดทิ้งในบริเวณบ้าน	14,959	752	67	15,778	65.33
	อื่น ๆ	94	4	2	100	0.41
	รวม	21,481	2,484	198	24,153	100
	ร้อยละ	89.94	10.28	0.79	100	
4. มลภาวะ	หมอกควัน	294	154	8	456	6.89
	ฝุ่นละออง	1,809	296	19	2,114	31.92
	กลิ่น	543	84	14	641	9.68
	เสียง	1,719	467	34	2,220	33.52
	น้ำเสีย	1,150	32	4	1,186	17.51
	ไม่ได้วัด	0	5	0	5	0.03
รวม	5,505	1,039	79	6,623	100	
	ร้อยละ	83.13	15.53	1.19	100	

ที่มา : กองวิจัย สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

ตารางที่ 4.3 สาธารณูปโภคของอาคารเขตชุมชนเมืองอุบลราชธานี พ.ศ. 2533

สภาพแวดล้อม	ชนิดอาคาร					
	พักอาศัย	พาณิชย์	อุตสาหกรรม	รวม	ร้อยละ	
1. น้ำดื่ม	น้ำประปา	8,973	1,675	109	10,757	44.54
	น้ำฝน	3,280	133	7	3,420	14.15
	น้ำบาดาล	1,906	107	23	2,036	8.43
	น้ำกรอง	7,322	569	49	7,940	32.87
	รวม	21,481	2,484	188	24,153	100
ร้อยละ	89.94	10.29	0.78	100		
2. น้ำใช้	น้ำประปา	10,312	2,076	135	12,523	51.85
	น้ำฝน	72	6	1	79	0.33
	น้ำบาดาล	2,148	110	24	2,282	9.45
	น้ำข่อย แม่น้ำ ลำคลอง	8,695	293	22	9,000	37.26
	อื่น ๆ	253	9	6	268	1.11
รวม	21,481	2,484	188	24,152	100	
ร้อยละ	89.93	10.29	0.78	100		
3. ล้าง	มี	21,252	2,480	195	23,917	99.02
	ไม่มี	229	4	3	236	0.98
	รวม	21,481	2,484	198	24,153	100
ร้อยละ	89.94	10.29	0.78	100		
4. ไฟฟ้า	มีไฟฟ้าใช้	21,319	2,483	196	23,988	99.32
	ไม่มีไฟฟ้าใช้	162	1	2	165	0.68
	รวม	21,481	2,484	198	24,153	100
ร้อยละ	89.94	10.29	0.78	100		
5. การกำจัดขยะ	บริการเทศบาล	12,339	2,251	141	14,731	60.99
	เผา ผึ่ง	9,109	212	39	9,360	34.51
	ทิ้งที่ว่างในบ้าน	784	20	6	810	3.35
	ทิ้งที่ว่างอื่น ๆ	82	1	0	83	0.34
	อื่น ๆ	157	0	2	159	0.70
รวม	21,481	2,484	188	24,153	100	
ร้อยละ	89.94	10.29	0.78	100		

ตารางที่ 4.4 ลักษณะกายภาพของอาคารเขตชุมชนเมืองวารินชำราบ พ.ศ. 2533

ลักษณะกายภาพ	ชนิดอาคาร			รวม	ร้อยละ	
	พักอาศัย	พาณิชย์	อุตสาหกรรม			
1. ลักษณะอาคาร	อาคารเดี่ยว	7,001	288	54	7,343	84.92
	บ้านแฝด	338	25	3	336	4.23
	ห้องแถว ตึกแถว					
	เรือนแถว	554	373	9	936	10.92
	ห้องชุด	0	0	0	0	0.00
	เรือ แพ	0	1	0	1	0.01
	อื่น ๆ	0	1	0	1	0.01
	รวม	7,893	688	66	8,647	100
	ร้อยละ	91.28	7.96	0.76	100	
	2. วัสดุก่อสร้าง	ครึ่งตึกครึ่งไม้	3,422	343	12	3,777
คอนกรีต		450	152	11	633	7.20
วัสดุไม่ถาวร		95	1	3	99	1.14
อื่น ๆ		0	0	1	1	0.01
รวม		7,893	688	66	8,647	100
ร้อยละ	91.28	7.96	0.76	100		
3. วัสดุผนังหลังคา	กระเบื้อง	1,144	95	10	1,249	14.44
	สังกะสี	6,629	500	50	7,179	83.02
	คอนกรีต	81	91	3	175	2.02
	วัสดุไม่ถาวร	29	1	2	32	0.37
	อื่น ๆ	10	1	1	12	0.14
รวม	7,893	688	66	8,647	100	
ร้อยละ	91.28	7.96	0.76	100		
4. จำนวนชั้นของอาคาร	ชั้นเดียว	4,088	191	46	4,325	50.02
	สองชั้น	3,756	481	20	4,257	49.35
	สามชั้น	39	15	0	55	0.64
	มากกว่าสามชั้น	0	0	0	0	0.00
	รวม	7,893	688	66	8,647	100
ร้อยละ	91.28	7.96	0.76	100		

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลักษณะกายภาพ	ชนิดอาคาร			รวม	ร้อยละ	
	พักอาศัย	พาณิชย์	อุตสาหกรรม			
5. จำนวนคูหา	หนึ่งห้อง	-	295	-	295	42.88
	สองห้อง	-	272	-	272	39.53
	สามห้อง	-	80	-	80	11.63
	มากกว่าสามห้อง	-	41	-	41	5.96
	รวม	-	688	-	688	100
ร้อยละ	-	100.00	-	100		
6. อายุอาคาร	ต่ำกว่า 5 ปี	1,598	150	21	1,759	20.34
	5 - 10 ปี	1,628	131	16	1,775	20.53
	11 - 20 ปี	2,353	267	24	2,654	30.69
	มากกว่า 20 ปี	2,314	140	5	2,459	28.44
	รวม	7,893	688	66	8,647	100
ร้อยละ	91.28	7.96	0.76	100		
7. การครอบครองที่ดิน	เจ้าของที่ดิน	6,453	353	43	6,849	79.21
	เช่าซื้อที่ดิน	104	10	0	114	1.32
	เช่า	1,043	315	19	1,377	15.92
	ไม่เสียค่าเช่า	258	10	4	272	3.15
	อื่น ๆ	35	0	0	35	0.40
รวม	7,893	688	66	8,647	100	
ร้อยละ	91.28	7.96	0.76	100		
8. การครอบครองที่อยู่อาศัย	เจ้าของ	6,625	353		6,988	80.81
	เช่าซื้อ	97	16	2	115	1.33
	เช่า	856	292	18	1,166	13.48
	ไม่เสียค่าเช่า	105	9	1	115	1.33
	ให้อยู่เปล่า	193	7	2	202	2.34
อื่น ๆ	17	1	0	18	0.21	
รวม	7,893	688	23	8,604	100	
ร้อยละ	91.28	7.96	0.27	100		

ที่มา : กองวิจัย สำนักงานเมือง กทม. กรมมหาดไทย

2. สภาพอาคารโดยทั่วไปยังไม่ค่อยดีนัก กล่าวคือ อาคารกว่าร้อยละ 47.96 เป็นอาคารไม้ และร้อยละ 43.68 เป็นอาคารครึ่งตึกครึ่งไม้ เป็นอาคารชั้นเดียวและสองชั้น ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 50 วัสดุบุผนังหลังคาส่วนใหญ่ร้อยละ 83 เป็นหลังคาสังกะสีเฉพาะอาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 42.88 เป็นอาคารห้องเดี่ยว และร้อยละ 39.53 เป็นอาคารสองห้อง ซึ่งลักษณะอาคารดังกล่าวเป็นลักษณะอาคารที่มีแบบแผนการตั้งถิ่นฐานแบบเก่านั่นเอง

3. แต่เมื่อพิจารณาการเติบโตของอาคารพบว่า เป็นไปอย่างสม่ำเสมอมีการก่อสร้างอาคารเป็นระยะตลอดมา กล่าวคือ มีสัดส่วนของการสร้างอาคารใกล้เคียงกันในทุก ๆ ช่วง 10 ปี แต่จากลักษณะอาคารจะเห็นว่าเป็นอาคารไม้แบบเก่า ถึงแม้จะมีการก่อสร้างในช่วง 5 ปีหลังมาก ถึงร้อยละ 20.34 ของอาคารรวม แต่การก่อสร้างอาคารก็ยังไม่เปลี่ยนรูปแบบไปทางทันสมัยมากนัก ซึ่งคงสืบเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจของชุมชนไม่ดึงดูดให้เกิดการลงทุนในพื้นที่

4. ในส่วนของการครอบครองอาคารและที่ดินประมาณร้อยละ 80 ของผู้ครอบครอง เป็นเจ้าของอาคารและที่ดินเอง ซึ่งหมายถึงหากมีการเติบโตของชุมชนได้ต่อไปในอนาคต การขยายตัวของอาคารและพื้นที่ที่เป็นไปได้อย่างมากไม่เป็นอุปสรรคของการพัฒนา

2) สภาพแวดล้อมของอาคาร (ตารางที่ 4.5)

1. อาคารในเขตชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ โดยทั่วไปมีความสะดวกในการเข้าถึงสูง กล่าวคือร้อยละ 48.93 ของอาคารรวม อยู่ติดถนนซอยรถเข้าถึง ร้อยละ 42.45 อยู่ติดถนนใหญ่ โดยเฉพาะอาคารพาณิชย์ และอาคารอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่จะอยู่ติดถนนใหญ่ เพื่อเป็นการสะดวกในการตั้งลูกค้าและขนถ่ายสินค้า

2. การระบายน้ำทิ้งของอาคารร้อยละ 69.52 ระบายน้ำทิ้งลงไปในบริเวณบ้านและระบายลงท่อสาธารณะเพียงร้อยละ 21.22 อย่างไรก็ตามก็ชุมชนก็ไม่มีปัญหาน้ำท่วม ยกเว้นพื้นที่บริเวณริมแม่น้ำมูล ซึ่งเป็นที่ลุ่มและมีหนองน้ำมากมาย

ทั้งนี้ยังกล่าวได้ว่า ชุมชนไม่มีปัญหาด้านมลภาวะเท่าใดนักด้วย ร้อยละ 84 ของอาคารในเขตชุมชนไม่ได้รับมลพิษต่าง ๆ ส่วนปัญหาสภาวะแวดล้อมส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาด้านฝุ่นละออง ร้อยละ 8.35 และปัญหาด้านเสียงร้อยละ 3.15

ตารางที่ 4.5 สภาพแวดล้อมของอาคารเขตชุมชนเมืองวาวิ้นข้าวบ พ.ศ.2533

สภาพแวดล้อม	ชนิดอาคาร			รวม	ร้อยละ	
	พักอาศัย	พาณิชย์	อุตสาหกรรม			
1. ทางเข้าออก อาคาร	อยู่ติดถนนใหญ่	3,024	599	48	3,671	42.45
	ในซอยรถเข้าถึง	4,151	62	18	4,231	48.93
	ในซอยทางเดินเท้า	713	27	0	745	8.62
	ริมแม่น้ำ ลำคลอง	0	0	0	0	0.00
	รวม	7,893	688	66	8,647	100
ร้อยละ	91.28	7.96	0.76	100		
2. ใช้น้ำทั่ว ทั่ว	ท่วมตลอดปี	39	1	0	40	0.46
	ท่วมเมื่อฝนตกหนัก	528	7	2	537	6.21
	ท่วมนานกว่า 1 สัปดาห์	19	0	0	19	0.22
	ท่วมนานกว่า 1 เดือน	19	0	1	20	0.23
	ไม่ท่วม	7,288	680	63	8,031	92.88
	รวม	7,893	688	66	8,647	100
ร้อยละ	91.28	7.96	0.76	100		
3. การระบาย น้ำทิ้ง	ลงท่อสาธารณะ	1,328	402	25	1,935	21.22
	ลงสู่แม่น้ำ ลำคลอง	623	46	10	679	7.85
	ราดทิ้งใน บริเวณบ้าน	5,920	160	31	6,011	69.52
	อื่น ๆ	122	0	0	122	1.41
	รวม	7,893	688	66	8,647	100
ร้อยละ	91.28	7.96	0.76	100		
4. มลภาวะ	หมอกควัน	107	4	1	112	1.29
	ฝุ่นละออง	719	5	2	727	8.35
	กลิ่น	148	6	5	159	1.83
	เสียง	241	25	8	274	3.15
	น้ำเสีย	32	2	1	35	0.40
	ไม่ได้วัด	5,575	561	59	7,395	84.98
รวม	7,922	704	76	8,702	100	
ร้อยละ	91.04	8.09	0.87	100		

3) สาธารณูปโภคของอาคาร (ตารางที่ 4.6)

อาคารในเขตชุมชนเทศบาลเมืองวารินชำราบร้อยละ 39.08 ใช้น้ำประปาร้อยละ 21.55 และร้อยละ 19.05 ใช้น้ำบาดาลและน้ำฝนเป็นน้ำดื่ม ส่วนน้ำใช้ ร้อยละ 45.52 ของอาคารใช้น้ำประปา อีกร้อยละ 33.21 ใช้น้ำบ่อ แม่น้ำลำคลองและ ร้อยละ 20.30 ใช้น้ำบาดาล อาคารเหล่านี้ร้อยละ 99 มีไฟฟ้าใช้

การสุขาภิบาลของชุมชนจัดว่าอยู่ในระดับดีพอควร เพราะอาคาร เกือบทั้งหมด ร้อยละ 97.40 มีส้วมใช้ และมีการกำจัดขยะโดยร้อยละ 60 ใช้บริการของ เทศบาลตำบลวารินชำราบ และร้อยละ 33.69 ของอาคารรวมใช้วิธีการเผาหรือฝังขยะ

4.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

4.3.1 ลักษณะทั่วไปของกิจการค้าและบริการของชุมชน

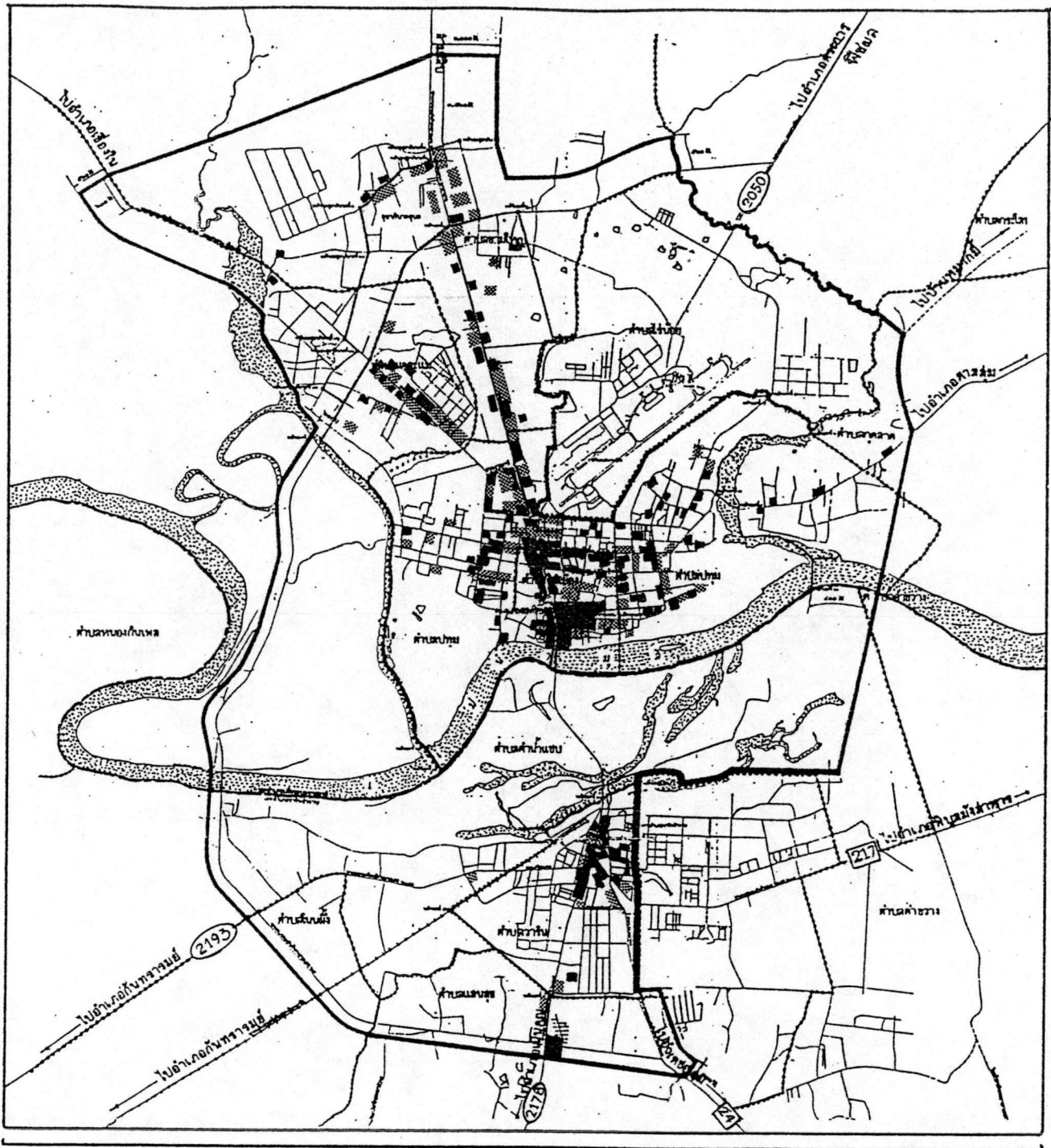
สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน โดยทั่วไปพึ่งพาการผลิตในสาขาการค้าและบริการ เป็นสาขาฯ ซึ่งจะเห็นได้จากประชาชนส่วนใหญ่ของชุมชนจะประกอบอาชีพทางด้านการค้าและ บริการ เนื่องจาก เป็นบริเวณที่เป็นศูนย์กลางการบริหารราชการที่สำคัญของจังหวัด รวมทั้งเป็น ศูนย์กลางทางการค้า - บริการการท่องเที่ยว และสถาบันทางการเงินของจังหวัด

ศูนย์กลางแหล่งที่ตั้งกิจการค้าและบริการของชุมชน คือ ย่านการค้าในเขตชุมชน เทศบาลเมืองอุบลราชธานี และในเขตชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ โดยชุมชนเทศบาลเมือง อุบลราชธานีมีความหนาแน่นในบริเวณตำบลในเมือง ถนนสรรพสิทธิ สุริยาตร อุบลีสาน ชยางกูร แจ้งสนิท และราชธานี เป็นต้น และในบริเวณชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ บริเวณถนนสถิต- พิฆานกาล กันทราลักษณ์ เป็นต้น

จากตารางที่ 4.7 ในเขตผังเมืองรวมเมืองอุบลราชธานี - วารินชำราบ มีจำนวนสถานประกอบการค้าและบริการ จำนวนทั้งสิ้น 3,172 แห่ง ในจำนวนนี้ตั้งอยู่ในเขต ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี 2,272 แห่ง หรือร้อยละ 71.63 อยู่นอกเขตชุมชนเทศบาล เมืองอุบลราชธานี จำนวน 212 แห่ง หรือร้อยละ 6.68 ตั้งอยู่ในเขตชุมชนเทศบาลตำบลวาริน- ชำราบ จำนวน 641 แห่ง หรือร้อยละ 20.21 และอยู่นอกเขตชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ 47 แห่ง หรือร้อยละ 1.48 ของสถานประกอบการทั้งหมด (แผนที่ที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 สาธารณูปโภคของอาคารเขตชุมชนเมืองวารินชำราบ พ.ศ. 2533

สภาพแวดล้อม	ชนิดอาคาร				รวม	ร้อยละ
	พักอาศัย	พาณิชย์	อุตสาหกรรม			
1. น้ำดื่ม	น้ำประปา	2,825	524	30	3,379	39.08
	น้ำฝน	1,605	30	6	1,647	19.05
	น้ำบาดาล	1,804	45	14	1,863	21.55
	น้ำกรอง	95	28	1	124	1.43
	รวม	7,893	689	56	8,647	100
ร้อยละ	91.28	7.96	0.76	100		
2. น้ำใช้	น้ำประปา	3,306	534	36	3,936	45.52
	น้ำฝน	39	2	0	41	0.47
	น้ำบาดาล	1,707	39	9	1,755	20.30
	น้ำข่อย แม่น้ำ ลำคลอง	2,801	50	21	2,872	33.21
	อื่น ๆ	40	3	0	43	0.50
	รวม	7,893	688	56	8,647	100
ร้อยละ	91.28	7.96	0.76	100		

การศึกษาเพื่อวางแผนทางการพัฒนาเมืองอุบลราชธานีและวารินชำราบ : อุบลราชธานี

<p>แสดง : การขยายตัวของอาคารพาณิชย์กรรม</p>	<p>มิติ 1 : 27200</p>	<p>แผนที่ที่ 4.6</p>
<p>สัญลักษณ์ :</p> <ul style="list-style-type: none"> ก่อนปีพ.ศ. 2525 ปี พ.ศ. 2525 - 2533 	<p>เครื่องหมาย :</p>	
<p>ที่มา : สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย</p>	<p>โดย : นายศักดิ์ฤทธิ สลักคำ</p> <div style="text-align: right;"> </div>	

ลักษณะของสถานประกอบการค้าและบริการในเขตผังเมืองรวมอุบลราชธานี -
วารินชำราบ จำนวนได้ดังนี้

4.3.1.1 ประเภทของกิจการค้าและบริการ

เมื่อพิจารณาถึงประเภทของกิจการค้าและบริการ จากตารางที่ 4.7 และแผนภูมิที่ 4.1 กิจการค้าบริการและกิจการค้าปลีก จำนวน 1,483 แห่ง หรือร้อยละ 46.12 และจำนวน 1,287 แห่ง หรือร้อยละ 40.57 ตามลำดับและเมื่อพิจารณาค่าประเภทของสินค้าที่จำหน่าย และบริการปรากฏว่าส่วนใหญ่เป็นร้านขายสินค้าประเภทบริโภค - อุปโภค ประจำวัน เช่น ร้านขายของใช้เบ็ดเตล็ด ร้านขายอาหารและเครื่องดื่ม และขายของชำ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีร้านที่จำหน่ายสินค้าบริการ ได้แก่ ร้านเสริมสวย คัดผม คัดเสื้อผ้าชาย - หญิง ร้านซ่อมจักรยาน และอุปกรณ์ไฟฟ้า เป็นต้น

1) ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี มีกิจการค้าและบริการทั้งสิ้น 2,272 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 71.63 โดยเป็นกิจการค้าบริการและกิจการค้าปลีก จำนวน 1,108 แห่ง หรือร้อยละ 48.77 และจำนวน 884 แห่ง หรือร้อยละ 38.91 ตามลำดับ

2) ชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ มีกิจการค้าและบริการทั้งสิ้น 641 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 20.21 โดยเป็นกิจการค้าบริการจำนวน 270 แห่ง หรือร้อยละ 42.12 และกิจการค้าปลีก จำนวน 268 แห่ง หรือร้อยละ 41.81

จากลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า กิจการค้าและบริการส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี และมีความหลากหลายประเภทมากกว่าที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ และที่อยู่นอกเขตชุมชนเทศบาล

4.3.1.2 ระยะเวลาที่เปิดดำเนินการ

กิจการค้าและบริการที่อยู่ภายในเขตผังเมืองรวมเมืองอุบลราชธานี -
วารินชำราบ จากตารางที่ 4.8 ส่วนใหญ่เปิดดำเนินการในช่วงไม่เกิน 5 ปี จำนวน 1,911 แห่ง หรือร้อยละ 60.25 และเปิดดำเนินการในช่วง 6 - 10 ปี ช่วง 11 - 15 ปี และช่วง 16 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.83, 8.35 และ 6.31 ตามลำดับแสดงว่าในเขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานีและชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูงมากในช่วง

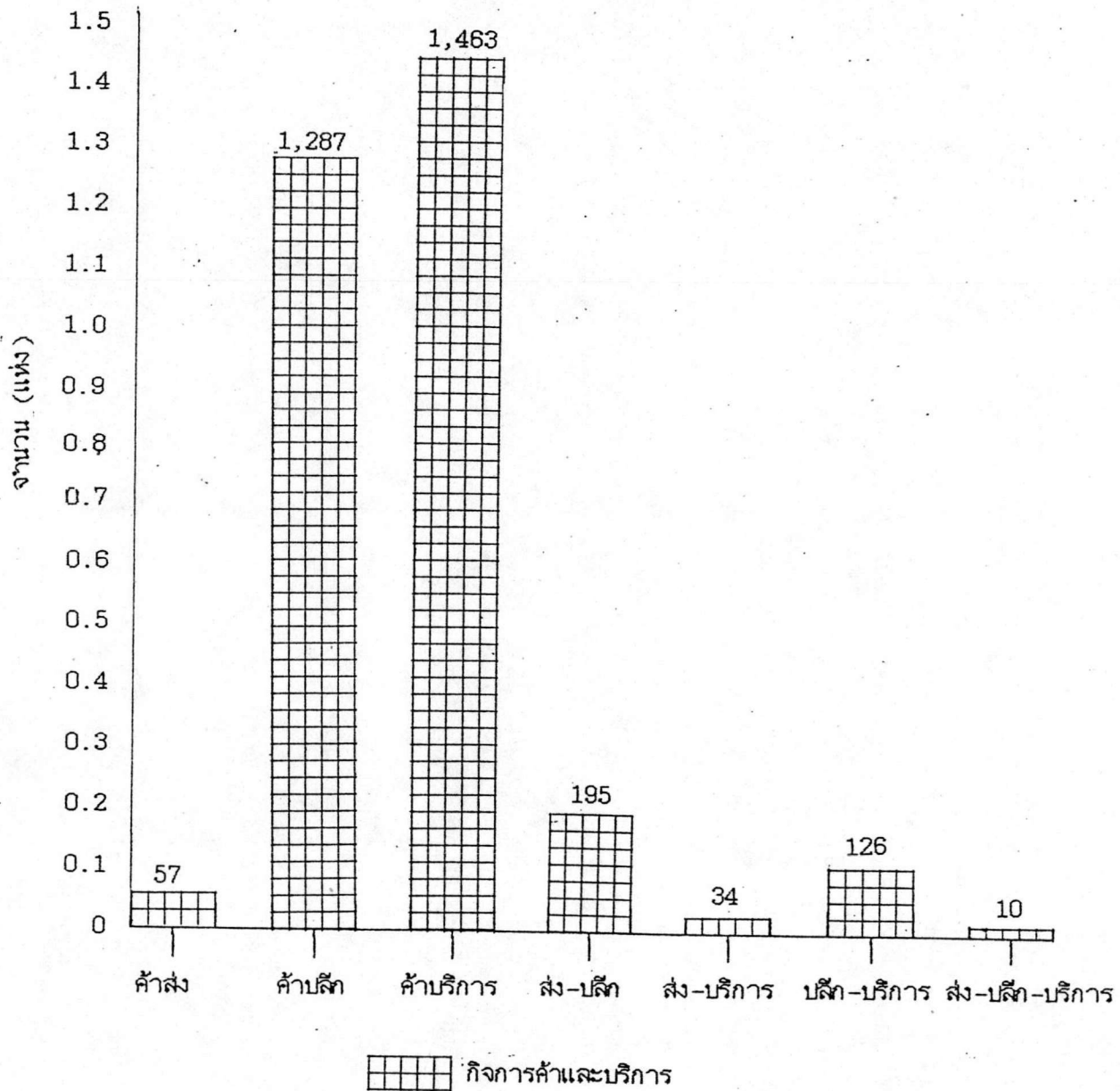
ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของกิจกรรมค้าและบริการ จำนวนตามประเภทกิจกรรม และเขตที่ตั้งกิจกรรม

ประเภท กิจกรรม	เขตที่ตั้งกิจการ									
	รวม		เทศบาลเมืองอุบลฯ		นอกเขตเทศบาลเมืองฯ		เทศบาลตำบลวารินฯ		นอกเขตเทศบาลตำบล	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ค้าส่ง	57	1.80	33	1.45	1	0.47	20	3.12	3	6.38
ค้าปลีก	1,297	40.57	894	38.91	110	51.99	258	41.91	25	53.18
ค้าบริการ	1,453	45.12	1,108	48.77	79	37.25	270	42.12	5	12.77
ค้าส่ง-ปลีก	195	6.15	134	5.90	10	4.72	48	7.49	3	6.38
ค้าส่ง-บริการ	34	1.07	23	1.01	1	0.47	10	1.56	0	0.00
ค้าปลีก-บริการ	125	3.87	84	3.70	11	5.18	21	3.28	10	21.28
ส่ง-ปลีก-บริการ	10	0.32	5	0.25	0	0.00	4	0.62	0	0.00
	3,172	100.00	2,272	100.00	212	100.00	541	100.00	47	100.00
ร้อยละ	100.00		71.68		6.68		20.21		1.48	

ที่มา : กองวิจัย สำนักงานเมือง พ.ศ. 2532

แผนภูมิที่ 4.1 แสดงกิจการค้าและบริการปี 2532

ของจังหวัดเมืองรวมเมืองอุบลราชธานีและวารินชำราบ

ตารางที่ 4.8 จำนวนกิจการค้าและบริการ จำนวนตามระยะเวลาที่เปิดดำเนินการ

ประเภท กิจกรรม	สถานธุรกิจ		ระยะเวลาที่เปิดดำเนินการ				
	จำนวน	%	0 - 5 ปี	5 - 10 ปี	11 - 15 ปี	15 - 20 ปี	> 20 ปี
ค้าส่ง	57	1.80	34	10	7	3	3
ค้าปลีก	1,287	40.57	690	295	127	91	83
ค้าบริการ	1,453	45.12	1,008	238	93	72	52
ค้าส่ง-ปลีก	195	6.12	79	49	21	25	21
ค้าส่ง-บริการ	34	1.07	15	10	5	2	2
ค้าปลีก-บริการ	126	3.97	82	22	10	6	6
ส่ง-ปลีก-บริการ	10	0.32	3	4	2	1	0
รวม	3,172	100.00	1,911	629	255	200	157
ร้อยละ		100.00	60.25	19.83	8.35	6.31	5.26

ที่มา : กองวิจัย สำนักผังเมือง พ.ศ. 2532

10 ปี โดยมีแนวโน้มของการขยายตัวมาบ้างในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา

4.3.1.3 บุคคลทำงานในกิจการค้าและบริการ

จากตารางที่ 4.9 สถานประกอบกิจการค้าและบริการ ในเขต ผังเมืองรวมอุบลราชธานี-วารินชำราบ มีจำนวนบุคคลทำงานในสถานประกอบการทั้งสิ้น 10,932 คน เป็นบุคคลที่ทำงานในสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี จำนวน 8,518 คน นอกเขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี จำนวน 449 คน ในเขตชุมชนเทศบาล ตำบลวารินชำราบ จำนวน 1,807 คน และนอกเขตชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ จำนวน 158 คน ซึ่งคุณลักษณะของบุคคลทำงานในกิจการค้าและบริการดังกล่าว (ตารางที่ 4.10, 4.11 และ 4.12) สรุปได้ดังนี้

1) ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี

บุคคลทำงานในกิจการค้าและบริการในเขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี จำนวน 8,518 คน เป็นแรงงานจ้าง จำนวน 4,577 คน คิดเป็นร้อยละ 53.27 โดยเป็นแรงงานเพศหญิงมากกว่าเพศชายในสัดส่วน หญิง : ชาย เท่ากับ 51.42 : 48.58 และแรงงานส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 4,472 คน คิดเป็นร้อยละ 52.50 โดยแรงงานส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในสถานประกอบการ และในเขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี คิดเป็นร้อยละ 56.76 และ 24.20 ตามลำดับ ภูมิลาเนาเดิมของแรงงานส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี และในเขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี คิดเป็นร้อยละ 40.13 และ 27.84 ตามลำดับ

2) ชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ

บุคคลทำงานในกิจการค้าและบริการในเขตชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ จำนวน 1,807 คน เป็นแรงงานในครอบครัว จำนวน 1,215 คน คิดเป็นร้อยละ 67.24 โดยเป็นแรงงานเพศหญิงมากกว่าเพศชายในสัดส่วนหญิง : ชาย เท่ากับ 52.13 : 47.87 และแรงงานส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 1,186 คิดเป็นร้อยละ 65.63 โดยแรงงานส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในสถานประกอบการและในเขตชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ คิดเป็นร้อยละ 56.55 และ 34.59 ตามลำดับ ภูมิลาเนาเดิมของแรงงานส่วนใหญ่อยู่ในเขตชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ และในเขตอำเภอวารินชำราบ คิดเป็นร้อยละ 68.35

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของบุคคลทำงานในกิจการค้าและบริการ จำแนกตามลักษณะแรงงานและเขตที่ตั้งกิจการ

ลักษณะ แรงงาน	เขตที่ตั้งกิจการ									
	รวม		เทศบาลเมืองอุบลฯ		นอกเขตเทศบาลเมืองฯ		เทศบาลตำบลวารินฯ		นอกเขตเทศบาลตำบล	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
แรงงานใน										
ครอบครัว :	5,597	51.20	3,941	46.27	350	77.95	1,215	67.24	91	57.59
- ชาย	2,525	23.10	1,796	21.08	134	29.84	559	30.94	36	22.78
- หญิง	3,072	28.10	2,145	25.19	216	48.11	655	36.30	55	34.81
แรงงานจ้าง :	5,335	48.80	4,577	53.73	99	22.05	592	32.76	67	42.41
- ชาย	2,747	25.17	2,342	27.49	52	11.58	306	16.93	47	29.75
- หญิง	2,588	23.63	2,235	26.24	47	10.47	286	15.83	20	12.66
รวม :	10,932	100.00	8,518	100.00	449	100.00	1,807	100.00	158	100.00
- ชาย	5,272	48.23	4,138	48.58	185	41.43	865	47.97	83	52.53
- หญิง	5,660	51.77	4,380	51.42	263	58.57	942	52.13	75	47.47

ที่มา : กองวิจัย สำนักงานเมือง พ.ศ.2532

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของบุคคลทำงานในกิจการค้าและบริการ จำแนกตามระดับการศึกษาและเขตที่ตั้งกิจการ

ระดับ การศึกษา	เขตที่ตั้งกิจการ									
	รวม		เทศบาลเมืองชลบุรี		นอกเขตเทศบาลเมืองฯ		เทศบาลตำบลวารินฯ		นอกเขตเทศบาลตำบล	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ไม่ศึกษา	146	1.34	121	1.42	9	2.00	15	0.83	1	0.63
ประถมศึกษา	6,137	56.14	4,472	52.50	351	78.17	1,186	65.63	129	81.01
มัธยมศึกษา	2,912	25.72	2,270	26.65	62	13.81	458	25.35	22	13.92
วิชาชีพ	1,368	12.51	1,259	14.78	19	4.23	83	4.59	7	4.43
มหาวิทยาลัย	469	4.29	396	4.65	8	1.78	65	3.60	0	0.00
อื่น ๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม :	10,932	100.00	8,518	100.00	449	100.00	1,907	100.00	158	100.00

ที่มา : กองวิจัย สำนักผังเมือง พ.ศ. 2532

ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของบุคคลทำงานในกิจการค้าและบริการ จำแนกตามที่พักอาศัยปัจจุบันและเขตที่ตั้งกิจการ

รวม	เขตที่ตั้งกิจการ									
	เทศบาลเมืองจอนลฯ		นอกเขตเทศบาลเมืองฯ		เทศบาลตำบลวารินฯ		นอกเขตเทศบาลตำบล			
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ที่พักอาศัย ปัจจุบัน										
พักที่ทำงาน	6,311	57.73	4,835	56.75	367	81.74	1,022	55.56	97	55.06
ในเขตเทศบาลฯ	2,736	25.03	2,051	24.20	29	5.46	625	34.59	121	13.29
ในอำเภอฯ	1,275	11.66	1,080	12.68	48	10.69	98	5.42	49	31.01
ในจังหวัด	585	5.35	524	6.15	5	1.11	55	3.04	1	0.63
จังหวัดอื่น ๆ	25	0.23	18	0.21	0	0.00	7	0.39	0	0.00
รวม	10,932	100.00	8,518	100.00	448	100.00	1,807	100.00	158	100.00

ที่มา : กองวิจัย สำนักงานเมือง พ.ศ.2532

ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของบุคคลทำงานในกิจการค้าและบริการ จำแนกตามภูมิภาคและเขตที่ตั้งกิจการ

รวม	เขตที่ตั้งกิจการ									
	ภูมิภาค									
	เทศบาลเมืองอุบลฯ		นอกเขตเทศบาลเมืองฯ		เทศบาลตำบลวารินฯ		นอกเขตเทศบาลตำบล			
จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	
ในเขตเทศบาลฯ	3,559	33.55	2,371	27.84	23	5.12	1,235	68.35	40	25.32
ในอำเภอฯ	2,517	23.02	1,906	22.39	214	47.66	342	19.93	55	34.81
ในจังหวัด	3,813	34.88	3,434	40.31	146	32.52	191	10.57	42	26.59
ในภาคเดียวกัน	532	5.78	569	6.68	35	7.80	17	0.94	11	6.96
ภาคอื่น ๆ	282	2.59	224	2.63	31	6.90	22	1.22	5	3.16
อื่น ๆ	19	0.17	14	0.16	0	0.00	0	0.00	5	3.15
รวม :	10,932	100.00	8,518	100.00	449	100.00	1,807	100.00	159	100.00

ที่มา : กองวิจัย สำนักงานเมือง น.ศ.2532

และ 18.93 ตามลำดับ

กล่าวโดยสรุป ภาวะการค้าและบริการของผังเมืองรวมเมืองอุบลราชธานี - วารินชำราบ มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด ทั้งนี้เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ และความต้องการสินค้าอุปโภคบริโภคทั้งภายในและภายนอกชุมชน รวมทั้งการขยายตัวของการผลิตทางการเกษตรของจังหวัด ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ดีขึ้น ทาให้มีกำลังซื้อสินค้าบริโภคและอุปโภคเพิ่มขึ้นตามไปด้วยรวมทั้งการอุตสาหกรรมได้มีการลงทุนอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนนโยบายของรัฐบาลในการเปิดการค้าข้ามแนวชายแดนทำให้จังหวัดอุบลราชธานีมีการขยายตัวทางการพาณิชย์กรรมมากขึ้นตามไปด้วย

4.3.2 ลักษณะทั่วไปของกิจการอุตสาหกรรม

สาขาการผลิตที่มีความสำคัญรองลงมา จากการพาณิชย์กรรมและการบริการ ก็คือ การผลิตในสาขาอุตสาหกรรมและการก่อสร้าง ซึ่งปัจจุบันการผลิตในสาขานี้มีบทบาทต่อเศรษฐกิจของชุมชนเพิ่มขึ้นทุกที ทั้งนี้เนื่องจากสังคมปัจจุบันได้เริ่มเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรมมากขึ้น

จังหวัดอุบลราชธานี นับว่ามีความเหมาะสมในการลงทุนทางด้านอุตสาหกรรมจังหวัดหนึ่ง ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนของอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเป็นอันดับหนึ่ง เช่น โรงสีข้าว รองลงมาเป็นการลงทุนประเภทอุตสาหกรรมบริการ เช่น การซ่อมเครื่องยนต์ ตู้ซ่อมรถยนต์ นอกจากนั้นเป็นผลิตภัณฑ์คอนกรีต ก่อสร้าง เกี่ยวกับแร่โลหะ เป็นต้น

จากตารางที่ 4.13 ในเขตผังเมืองรวมเมืองอุบลราชธานี - วารินชำราบ มีจำนวนกิจการอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 254 แห่ง ในจำนวนนี้เป็นกิจการที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี จำนวน 160 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 62.99 นอกเขตเทศบาลเมืองอุบลราชธานี จำนวน 28 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 11.03 ในเขตชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ จำนวน 30 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 11.81 และนอกเขตเทศบาลตำบลวารินชำราบ 36 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 14.17 ลักษณะของกิจการอุตสาหกรรมสามารถสรุปรายละเอียด ได้ดังนี้ (แผนທີ່ที่ 4.7)

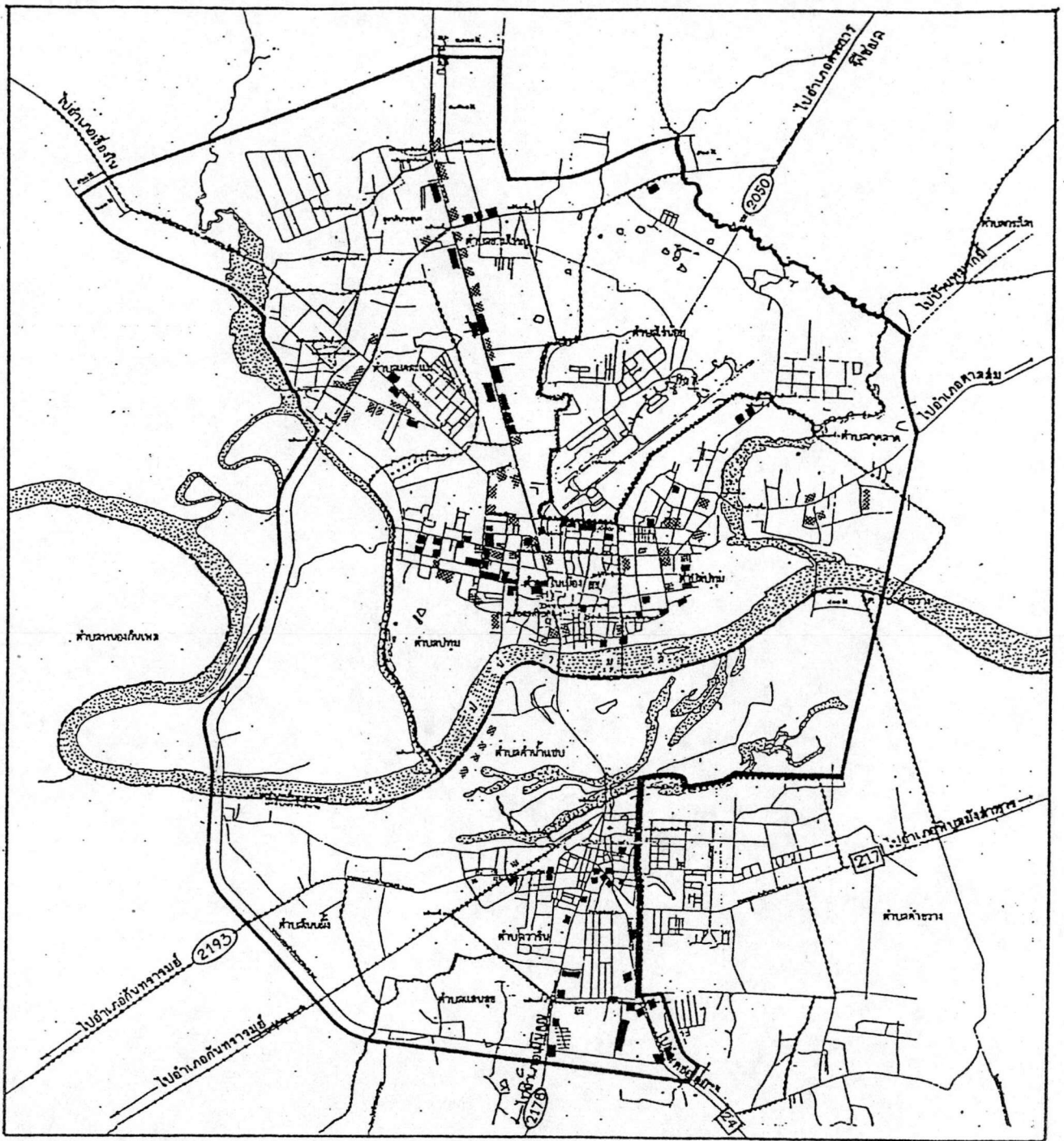
4.3.2.1 ประเภทอุตสาหกรรม

จากตารางที่ 4.13 เมื่อจำแนกกิจการอุตสาหกรรมตามประเภท

ตารางที่ 4.13 จำนวนสถานอุตสาหกรรมจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมและเขตตั้งกิจการ

ประเภท อุตสาหกรรม	เขตที่ตั้ง									
	รวม									
	เทศบาลเมืองชลบุรี		นอกเขตเทศบาลเมืองฯ		เทศบาลตำบลวาปีนัง		นอกเขตเทศบาลตำบล			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การบริการ	136	53.54	101	63.12	13	46.43	19	63.33	3	8.33
การผลิต	114	44.89	55	34.38	15	53.57	11	36.67	33	91.67
พักผ่อน	1	0.40	1	0.62	0	-	0	-	0	-
อื่น ๆ	3	1.18	3	1.88	0	-	0	-	0	-
รวม	254	100.00	160	100.00	28	100.00	30	100.00	36	100.00
ร้อยละ	100.00		62.99		11.02		11.81		14.18	

ที่มา : กองสำรวจ สำนักผังเมือง พ.ศ.2532

การศึกษาเพื่อวางแผนทางการพัฒนาเมืองอุบลราชธานีและวารินชำราบ : อุบลราชธานี

<p>แหล่ง : การขยายตัวของพื้นที่อุตสาหกรรม</p>	<p>มิติ 1 : 27200</p>	<p>แผนที่ที่ 4.7</p>
<p>สัญลักษณ์ :</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ ก่อนปี พ.ศ. 2525 ▨ ปี พ.ศ. 2525 - 2533 	<p>เครื่องหมาย :</p>	
<p>ที่มา : สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย</p>	<p>โดย : นายศักดิ์ฤทธิ สลักคำ</p>	

อุตสาหกรรม ปรากฏว่า กิจกรรมอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมบริการ จำนวน 136 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 53.54 และอุตสาหกรรมการผลิต จำนวน 114 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 44.88 เป็นต้น และเมื่อพิจารณาตามชนิดของผลิตภัณฑ์ผลิตหรือจำหน่าย จากตารางที่ 4.14 และแผนภูมิที่ 4.2 ส่วนใหญ่เป็นกิจการประเภทซ่อมยานพาหนะ จำนวน 93 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 36.61 รองลงมาเป็นประเภทแร่โลหะจำนวน 50 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 19.69 เช่น ทาอิฐบล็อกซีเมนต์ ทาอิฐเผา ทาเตา เป็นต้น และประเภทอาหารและเครื่องคั้นซึ่งได้แก่ โรงสี โรงน้ำแข็ง เป็นต้น

1) ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี มีกิจการอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 160 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 62.99 โดยเป็นอุตสาหกรรมบริการและการผลิต จำนวน 101 แห่ง หรือร้อยละ 63.12 และจำนวน 55 แห่ง หรือร้อยละ 34.38 ตามลำดับ

2) ชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ มีกิจการอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 30 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 11.81 โดยเป็นอุตสาหกรรมบริการและการผลิต จำนวน 19 แห่ง หรือร้อยละ 63.33 และจำนวน 11 แห่ง หรือร้อยละ 36.67 ตามลำดับ

จากลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนเมืองอุบลราชธานี และมีความหลากหลายประเภทมากกว่าที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบและที่อยู่นอกเขตชุมชนเทศบาล

4.3.2.2 ระยะเวลาที่เปิดดำเนินการ

เมื่อพิจารณาระยะเวลาที่ดำเนินการของกิจการอุตสาหกรรมจะเห็นว่าส่วนใหญ่เปิดดำเนินการในช่วงไม่เกิน 10 ปี ถึงร้อยละ 72.05 ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นอุตสาหกรรมซ่อมยานพาหนะ แร่โลหะและแร่โลหะ ทั้งนี้อาจเนื่องจากปัจจุบันมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูง ทำให้มีการขยายตัวในภาคการก่อสร้าง ทั้งภายในและภายนอกชุมชนตลอดจนมีการลงทุนขยายตัวเข้ามาในส่วนภูมิภาคนี้มากขึ้น การประกอบกิจการในประเภทดังกล่าวจึงมีการขยายตัวมากในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (ตารางที่ 4.14)

4.3.2.3 ขนาดของกิจการอุตสาหกรรม

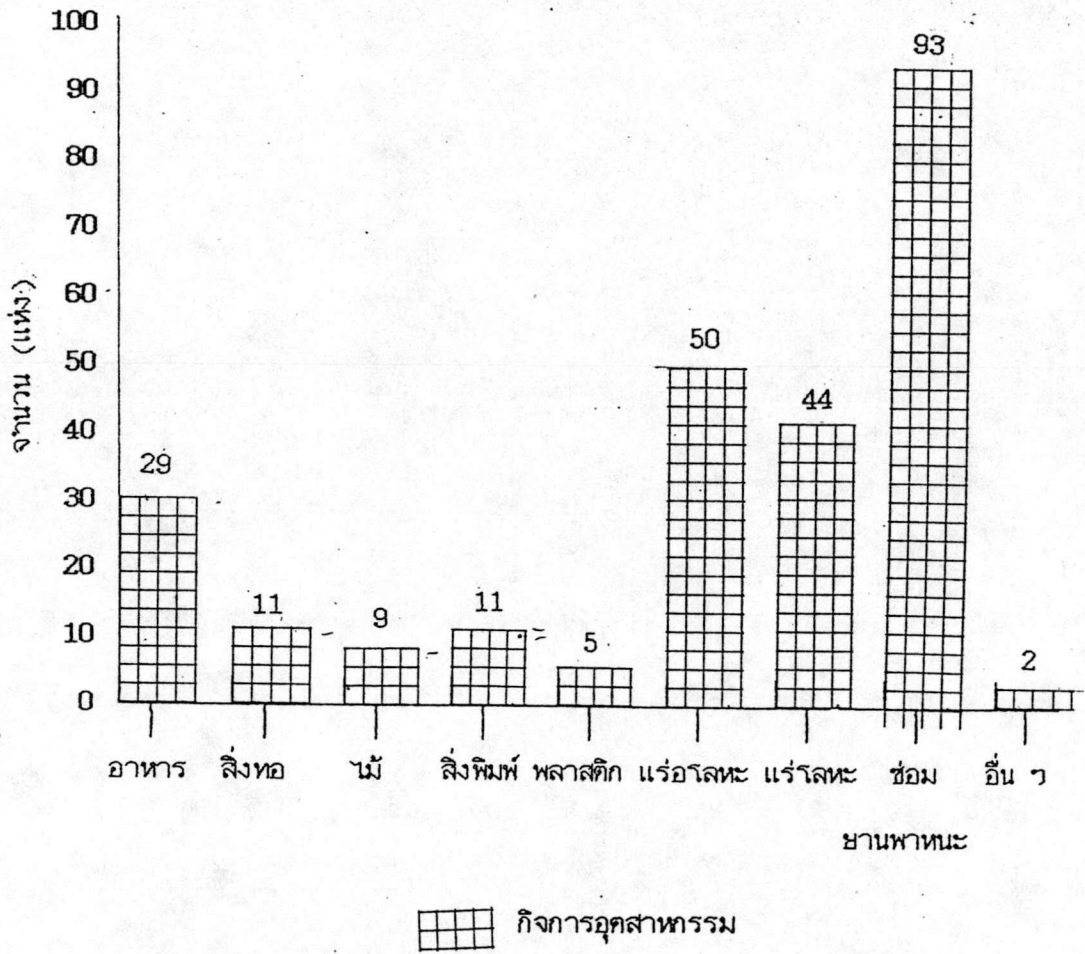
จากตารางที่ 4.15 เมื่อจำแนกกิจการอุตสาหกรรมตามขนาดของบุคคลทำงานในเขตผังเมืองรวมเมืองอุบลราชธานี - วารินชำราบ พบว่ากิจการอุตสาหกรรม

ตารางที่ 4.14 จำนวนสถานอุตสาหกรรม ตามระยะเวลาดำเนินการและตามชนิดผลิตภัณฑ์

ชนิดของผลิตภัณฑ์	ระยะเวลาดำเนินการ (ปี)						สถานอุตสาหกรรม	
	<=5	6-10	11-15	16-20	21-25	>25	รวม	ร้อยละ
	อาหารและเครื่องดื่ม	8	6	10	4	1	0	29
สิ่งทอและหนังสัตว์	6	1	1	1	0	2	11	4.33
ผลิตภัณฑ์จากไม้	3	5	0	1	0	0	9	3.54
สิ่งพิมพ์และกระดาษ	4	3	2	1	0	1	11	4.33
ยางและพลาสติก	4	0	0	1	0	0	5	1.97
ผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ	31	8	8	2	0	1	50	19.69
ผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ	24	7	6	5	1	1	44	17.32
ซอมยานพาหนะ	53	18	8	5	2	7	93	36.60
อื่น ๆ	2	0	0	0	0	0	2	0.79
ยอดรวม	135	48	35	20	4	12	254	100.00
ร้อยละ (%)	53.15	18.90	13.78	7.87	1.57	4.72	100.00	

ที่มา : กองวิจัย สำนักผังเมือง กรมทรวงมหาดไทย

แผนภูมิที่ 4.2 แสดงกิจการอุตสาหกรรม ปี 2532
ของผังเมืองรวมเมืองอุบลราชธานีและวารินชำราบ

ตารางที่ 4.15 จำนวนสถานอุตสาหกรรม ตามชนิดของผลิตภัณฑ์และขนาดบุคลากรทำงาน

ชนิดของผลิตภัณฑ์	สถานอุตสาหกรรม		ระยะเวลาดำเนินการ (ปี)					
	จำนวน	ร้อยละ	<=5	5-9	10-19	20-49	50-99	>=100
อาหารและเครื่องดื่ม	29	11.42	5	11	7	4	0	2
สิ่งทอและหนังสัตว์	11	4.33	3	4	3	1	0	0
ไม้และผลิตภัณฑ์	8	3.54	1	6	2	0	0	0
สิ่งพิมพ์และกระดาษ	11	4.33	3	3	4	1	0	0
ยางและพลาสติก	5	1.97	1	2	2	0	0	0
ผลิตภัณฑ์แร่โลหะ	50	19.69	7	22	12	8	1	0
ผลิตภัณฑ์แร่โลหะ	44	17.32	27	12	3	2	0	0
ซ่อมยานพาหนะ	93	36.61	48	29	9	7	0	0
อื่น ๆ	2	0.79	1	1	0	0	0	0
รวม	254	100.00	96	90	42	23	1	2
ร้อยละ (%)		100.00	37.80	35.43	16.54	9.06	0.39	0.79
ร้อยละ (%)	53.15	18.90	13.79	7.87	1.57	4.72	100.00	

ที่มา : กองวิจัย สำนักงานเมือง กระทรวงมหาดไทย

ส่วนใหญ่ร้อยละ 89.77 เป็นอุตสาหกรรมที่มีขนาดบุคคลทำงานแห่งละไม่เกิน 20 คน ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากิจการอุตสาหกรรมของชุมชนนี้ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก และมีเพียงร้อยละ 0.79 เท่านั้น ที่มีบุคคลทำงานตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป ซึ่งมีเพียง 2 แห่งเท่านั้น ซึ่งเป็นโรงงานประเภทเครื่องคั้ม ได้แก่ บริษัทไทยน้ำทิพย์ และบริษัทเสริมสุข จำกัด

4.3.2.4 บุคคลทำงานในกิจการอุตสาหกรรม

จากตารางที่ 4.16 ในเขตผังเมืองรวมเมืองอุบลราชธานี - วารินชำราบ มีจำนวนโรงงานทั้งหมด 254 แห่ง มีบุคคลทำงานทั้งสิ้น 2,379 คน อยู่ในเขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี จำนวน 1,446 คน คิดเป็นร้อยละ 60.78 อยู่ในเขตเทศบาลตำบลวารินชำราบ จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 7.78 และนอกเขตเทศบาลตำบลวารินชำราบ จำนวน 555 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 จากตารางที่ 4.17 บุคคลทำงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานจ้างมากกว่าแรงงานในครอบครัวในสัดส่วน 79 : 21 ซึ่งคุณลักษณะของบุคคลทำงานในกิจการอุตสาหกรรมพอสรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 18)

- การศึกษา : บุคคลทำงานในกิจการอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่มีการศึกษาไม่เกินระดับมัธยมศึกษา และระดับประถมศึกษา (92.1 %) และมีเพียงร้อยละ 6.22 เท่านั้นที่มีการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและสูงกว่า แสดงให้เห็นถึงลักษณะของกิจการอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ว่าเป็นอุตสาหกรรมที่นำเข้าวิชาช่างหรือวิทยากรชั้นสูง

- ที่พักอาศัย : บุคคลทำงานในกิจการอุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะพักอยู่ในที่ทำงานอยู่ถึงร้อยละ 42.54 และพักอยู่ในเขตเทศบาล ร้อยละ 32.96 นอกนั้นอยู่นอกเขตเทศบาล

- ภูมิลำเนา : ส่วนใหญ่จะมีภูมิลำเนาอยู่ภายในจังหวัดอุบลราชธานี โดยมาจากอำเภอเมือง และอำเภวารินชำราบ และอำเภออื่น ๆ ภายในจังหวัดอุบลราชธานีถึงร้อยละ 93.32 นอกนั้นจะมาจากจังหวัดอื่น ๆ ในภูมิภาคเดียวกันเป็นส่วนใหญ่

4.3.3 ประชากรกับลักษณะการมีงานทำของชุมชน

จากตารางที่ 4.19 และแผนภูมิที่ 4.3 จำนวนประชากรทั้งหมดของชุมชนผังเมืองรวมเมืองอุบลราชธานี - วารินชำราบ มี 164,895 คน เป็นประชากรวัยแรงงานหรือผู้ที่มิอายุตั้งแต่ 11 ปี จำนวน 134,387 คน คิดเป็นร้อยละ 81.50 ของประชากรทั้งหมด จากประชากร

ตารางที่ 4.16 จำนวนบุคคลทำงานในสถานอุตสาหกรรมจำนวนตามประเภทอุตสาหกรรมและเขตที่ตั้งกิจการ

ประเภท อุตสาหกรรม	เขตที่ตั้ง									
	รวม		เทศบาลเมืองชลบุรี		นอกเขตเทศบาลเมืองฯ		เทศบาลตำบลวาปี		นอกเขตเทศบาลตำบล	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การบริการ	901	37.87	684	47.30	91	48.15	97	52.43	29	5.22
การผลิต	1,208	50.78	492	34.02	102	52.85	88	47.57	526	94.78
หัตถกรรม	15	0.63	15	1.04	0	-	0	-	-	-
อื่น ๆ	255	10.72	255	17.64	0	-	0	-	-	-
รวม	2,379	100.00	1,446	100.00	193	100.00	195	100.00	555	100.00
ร้อยละ	100.00		60.78		8.11		7.78		23.33	

ที่มา : กองวิจัย สำนักงานเมือง สำนักงานเมือง

ตารางที่ 4.17 จำนวนสถานอุตสาหกรรม จำนวนบุคคลทำงาน และค่าจ้างแรงงานตามประเภทอุตสาหกรรม

ประเภท ของ อุตสาหกรรม	จำนวน สถาน อุตสาหกรรม	จำนวนบุคคลทำงาน						ค่าจ้าง แรงงานรวม (บาท/เดือน)	ค่าจ้าง แรงงานเฉลี่ย (บาท/เดือน/คน)
		แรงงานในครอบครัว			แรงงานลูกจ้าง				
		ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม		
1. การบริการ	136	173	65	239	622	40	662	1,167,500	1,753.50
2. การผลิต	114	155	82	247	657	304	961	1,505,996	1,671.17
3. พืชกรรม	1	0	1	1	0	14	14	0	0
4. อื่น ๆ	3	2	0	2	251	2	253	1,307,400	5,167.50
ยอดรวม	254	340	149	489	1,530	360	1,890	4,080,996	2,159.20
ร้อยละ		69.53	30.47	100	80.95	19.05	100		

ที่มา : กองวิจัย สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

ตารางที่ 4.18 จำนวนบุคคลทำงานตามลักษณะแรงงาน

(1) ตามประเภทบุคคลทำงาน

(2) ตามที่พำนักอาศัยปัจจุบัน

ประเภท	จำนวนบุคคลทำงาน		แหล่งที่พำนักอาศัย	จำนวนบุคคลทำงาน	
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
เจ้าของ/พจน.	483	20.30	ในกิจการฯ	1,012	42.54
ผู้ควบคุมงาน	32	1.35	ในเขตเทศบาล	784	32.96
เสมียน	27	1.13	ในอำเภอ	381	15.44
กรรมกร	1,837	77.22	ในจังหวัดฯ	192	8.07
รวม	2,379	100.00	รวม	2,278	100.00

(3) ตามระดับการศึกษา

(4) ตามภูมิลำเนาเดิม

ระดับการศึกษา	จำนวนบุคคลทำงาน		ภูมิลำเนาเดิม	จำนวนบุคคลทำงาน	
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีการศึกษา	40	1.68	ในเขตเทศบาล	565	23.75
ประถมศึกษา	1,808	76.00	ในอำเภอ	925	36.88
มัธยมศึกษา	363	15.10	ในจังหวัด	730	30.69
อาชีวศึกษา	118	4.96	ภาคเดียวกัน	121	5.09
มหาวิทยาลัย	30	1.26	ภาคอื่น ๆ	37	1.56
รวม	2,379	100.00	ต่างประเทศ	1	0.04
			รวม	2,378	100.00

ที่มา : กองวิจัย สำนักงานเมือง กระทรวงมหาดไทย

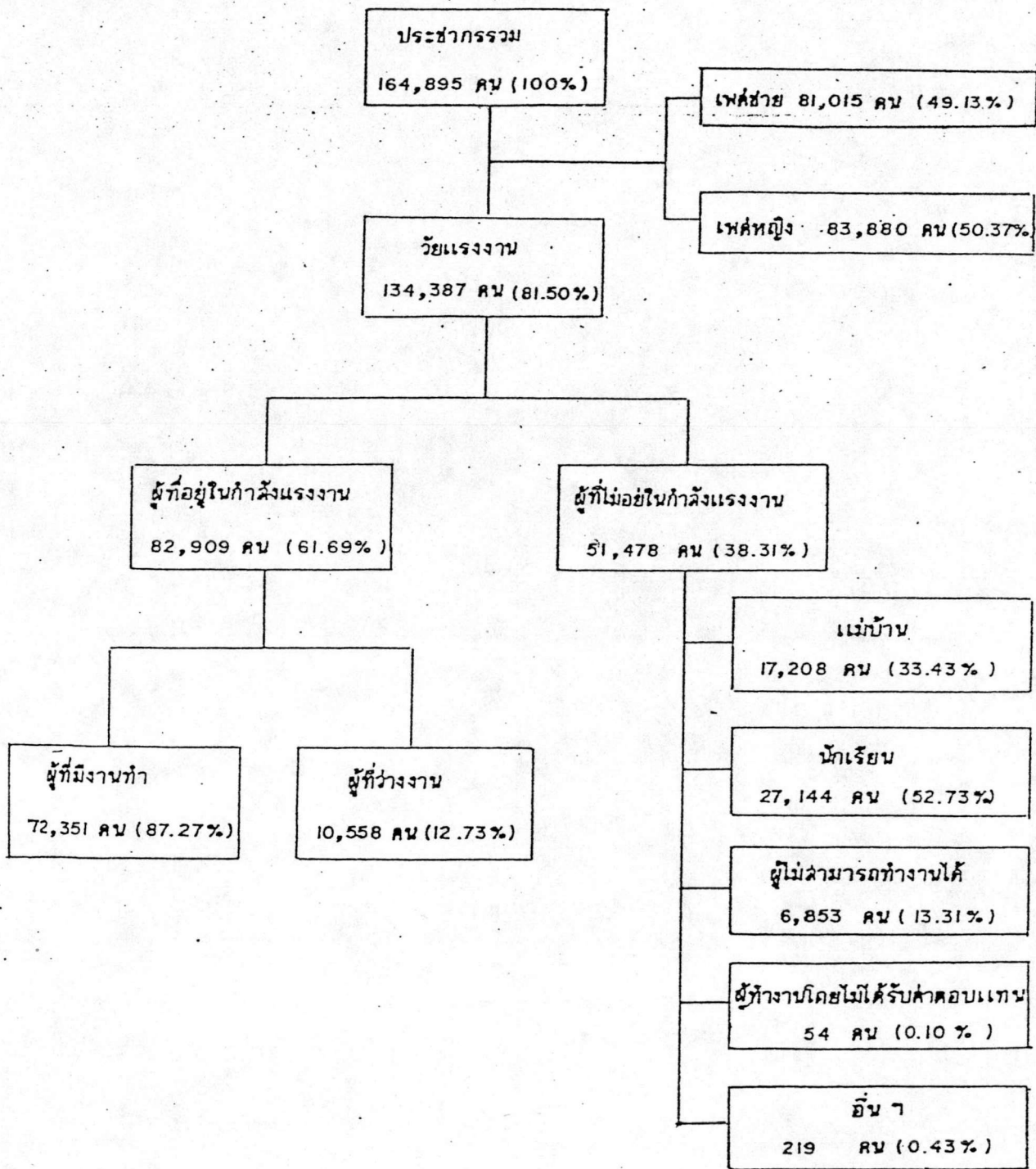
ตารางที่ 4.19 จำนวนและร้อยละของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวนตามเชื้อชาติ

กลุ่มประชากร	เชื้อชาติ									
	รวม		เผ่าไท		มลายู		จีน		อื่น ๆ	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ประชากรรวม	164,895	100.00	97,467	100.00	20,014	100.00	28,862	100.00	18,552	100.00
ร้อยละ	100.00		59.11		12.14		17.50		11.25	
1. ประชากรวัยแรงงาน	134,387	81.50	79,349	81.41	15,615	78.02	24,334	84.31	15,089	81.33
ร้อยละ	100.00		59.04		11.62		18.11		11.23	
1.1 ผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน	82,909	50.28	48,167	49.42	9,877	49.35	14,444	50.65	10,421	56.17
- ผู้มีงานทำ	72,351	43.88	42,356	43.46	8,572	42.83	12,290	42.53	9,133	49.23
- ผู้ว่างงาน	10,558	6.40	5,811	5.96	1,305	6.52	2,154	7.46	1,288	6.94
1.2 ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	51,478	31.22	31,182	31.39	5,738	28.67	9,399	34.27	4,668	25.16
2. ประชากรอายุต่ำกว่า 11 ปี	30,508	18.50	18,118	18.59	4,399	21.98	4,528	15.69	3,463	18.67

ที่มา : กองวิจัย สำนักผังเมือง พ.ศ.2532

แผนภูมิที่ 4.3

แสดงโครงสร้างประชากรกับลักษณะแรงงาน

ที่มา. กองวิจัย สำนักผังเมือง

วัยแรงงานหมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

วัยแรงงานดังกล่าว จำแนกออกเป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานหรือผู้ที่ทำงานในเชิงเศรษฐกิจ จำนวน 82,909 คน คิดเป็นร้อยละ 50.28 ของประชากรทั้งหมด แบ่งเป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานที่มีงานทำ 72,351 คน คิดเป็นร้อยละ 43.88 ของประชากรทั้งหมด และผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานที่ว่างงาน จำนวน 10,558 คน คิดเป็นร้อยละ 6.40 ของประชากรทั้งหมด นอกนั้นเป็นผู้ที่นอกรัฐบาลกำลังแรงงาน (ประกอบด้วยแม่บ้าน นักเรียน ผู้ที่นอกรัฐบาลทำงานได้ เป็นต้น) จำนวน 51,478 คน คิดเป็นร้อยละ 31.22 ของประชากรทั้งหมด โดยส่วนใหญ่เป็นนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 52.73 ของผู้ที่นอกรัฐบาลกำลังแรงงานทั้งหมด ประชากรวัยแรงงานส่วนใหญ่อยู่ในเขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี จำนวน 79,349 คน คิดเป็นร้อยละ 59.04 ของประชากรวัยแรงงานอยู่ในเขตชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ จำนวน 24,334 คน คิดเป็น 18.11 ของประชากรวัยแรงงาน จะเห็นได้ว่าชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี มีจำนวนประชากรวัยแรงงานมากกว่าชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบประมาณ 3 เท่า (79,349 : 24,334) แต่มีลักษณะโครงสร้างของกำลังแรงงานคล้ายคลึงกัน

4.3.4 การคลังท้องถิ่น

การคลังส่วนท้องถิ่นนี้แสดงให้เห็นถึงแหล่งของที่มีของรายรับ และรายจ่ายของเทศบาลฯ และยังแสดงถึงความสามารถในการพัฒนาของท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วย

4.3.4.1 เทศบาลเมืองอุบลราชธานี (ดูตารางที่ 4.20, 4.21 และ 4.22 และแผนภูมิที่ 4.4, 4.5 และ 4.6)

การที่เทศบาล หรือชุมชนใดก็ตามสามารถจะพัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้าได้นั้น ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ รายรับของเทศบาลหรือชุมชนนั่นเอง เพราะถ้าเทศบาล มีรายรับดี ก็มีโอกาสนำเงินที่ได้ไปพัฒนาท้องถิ่นได้มากขึ้น

ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี มีรายรับมากกว่ารายจ่ายทุกปี โดยเฉพาะปี 2532 มีรายรับจำนวน 71.65 ล้านบาท ในขณะที่มีรายจ่าย 39.18 ล้านบาท รายรับส่วนใหญ่ร้อยละ 46.79 มาจากเงินภาษีอากร เช่น ภาษีการค้า, ภาษีรถยนต์ และล้อเลื่อน, ภาษีโรงเรือนและที่ดิน เป็นต้น และร้อยละ 38.29 มาจากเงินอุดหนุนและอื่น ๆ เช่น เงินอุดหนุนทั่วไป เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เงินสะสม และเงินกู้ รายรับของเทศบาลเมืองอุบลราชธานี

ตารางที่ 4.20 เปรียบเทียบรายวันของรายจ่าย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528-2532

เทศบาลเมืองอุบลราชธานี

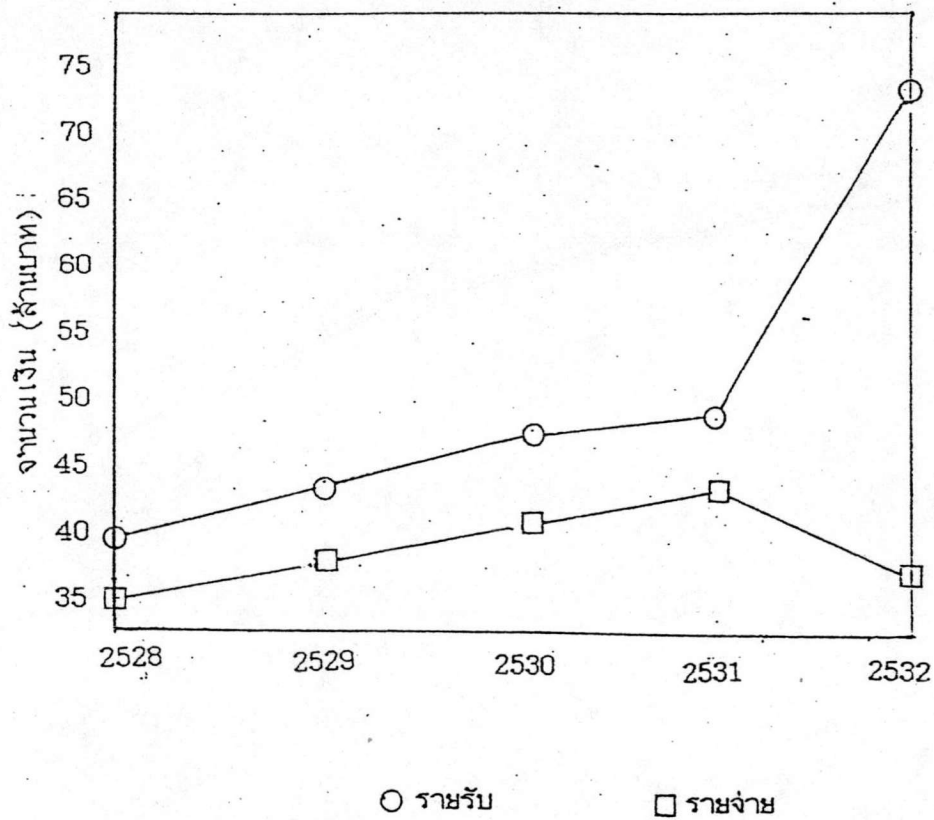
ประเภท	รายจ่ายหมวด					คิดราเพิ่ม
						เฉลี่ย
	2528	2529	2530	2531	2532	เฉลี่ย (%)
รายวัน	38,991,627.57	43,459,619.60	47,730,014.40	48,470,385.32	71,646,763.34	17.67
รายจ่าย	36,864,501.84	39,403,051.34	41,792,779.77	43,916,120.67	39,177,420.82	1.31
รายวัน>รายจ่าย	2,127,125.73	4,056,568.26	5,937,234.63	4,554,264.65	32,469,342.52	15.86

- ที่มา : 1. กองคลังสำนักงานท้องถิ่น กรมการปกครอง
2. สำนักงานเทศบาลเมืองอุบลราชธานี

แผนภูมิที่ 4.4

รายรับและรายจ่าย ปี พ.ศ. 2528 - 2532

เทศบาลเมืองอุบลราชธานี

ตารางที่ 4.21 อัดผ่านและอัตราเพิ่มของรายวันประเภทต่าง ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528-2532

เทศบาลเมืองจันทราธานี

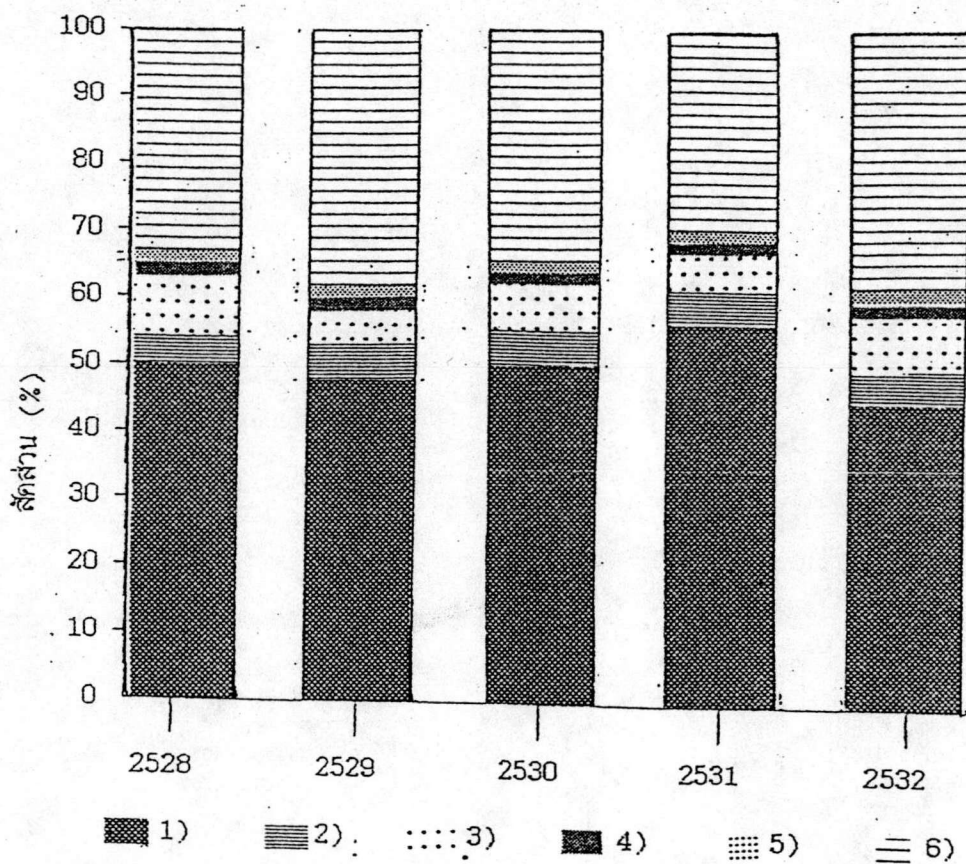
ประเภทรายวัน	อัดผ่าน					อัตราเพิ่ม				อัตราเพิ่ม
	2528	2529	2530	2531	2532	2528-29	2529-2530	2530-31	2531-32	(%)
1. ภาษีอากร	51.42	48.75	50.70	55.42	46.79	5.66	14.22	11.00	24.82	13.93
2. ค่าธรรมเนียม, ค่าปรับ	4.17	4.86	5.01	5.50	4.42	29.98	13.34	11.30	18.78	18.35
3. ทรัพย์สิน	9.45	7.11	7.56	7.06	6.32	-16.17	16.85	-5.14	32.21	6.94
4. อัตรารวมปกติ	1.14	1.35	1.29	1.50	2.19	32.78	4.49	18.34	115.77	42.85
5. เกิดเฉลี่ย	1.13	1.14	1.27	1.43	1.98	12.14	22.28	14.77	105.21	38.60
6. เงินอุดหนุนและอื่น ๆ	32.69	36.80	34.17	29.09	38.29	25.45	1.99	-13.54	94.57	27.12
6.1 อุดหนุนทั่วไป	15.52	14.00	12.53	12.39	8.39	0.52	-1.70	0.40	-0.14	-0.16
6.2 อุดหนุนเฉพาะกิจ	10.24	13.81	13.92	8.10	9.58	50.26	10.72	-40.45	73.49	23.50
6.3 เงินสะสม	6.93	8.99	7.72	8.54	6.36	44.61	-5.66	12.35	10.12	15.30
6.4 เงินกู้	0.00	0.00	0.00	0.00	13.96	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
รวม (%)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	11.46	9.83	1.55	47.82	17.67

ที่มา : กองวิจัย สำนักส่งเสริมเมือง กระทรวงมหาดไทย

แผนภูมิที่ 4.5

สัดส่วนของรายรับจริง ปี พ.ศ. 2528 - 2532

เทศบาลเมืองอุบลราชธานี

- เครื่องหมาย
- 1) 1) หมายคภาษีอากร
 - 2) 2) หมายคค่าธรรมเนียม ค่ารับ และค่าใบอนุญาต
 - 3) 3) หมายครายได้จากทรัพย์สิน
 - 4) 4) หมายคสาธารณูปโภค
 - 5) 5) หมายคเบ็ดเตล็ด
 - 6) 6) หมายคเงินอุดหนุนฯ และรายรับอื่น ๆ

ตารางที่ 4.22 มีส่วนและกำไรเพิ่มของราชภัฏพระนครต่าง ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2528-2532

เพื่อหาผลกำไรสุทธิ

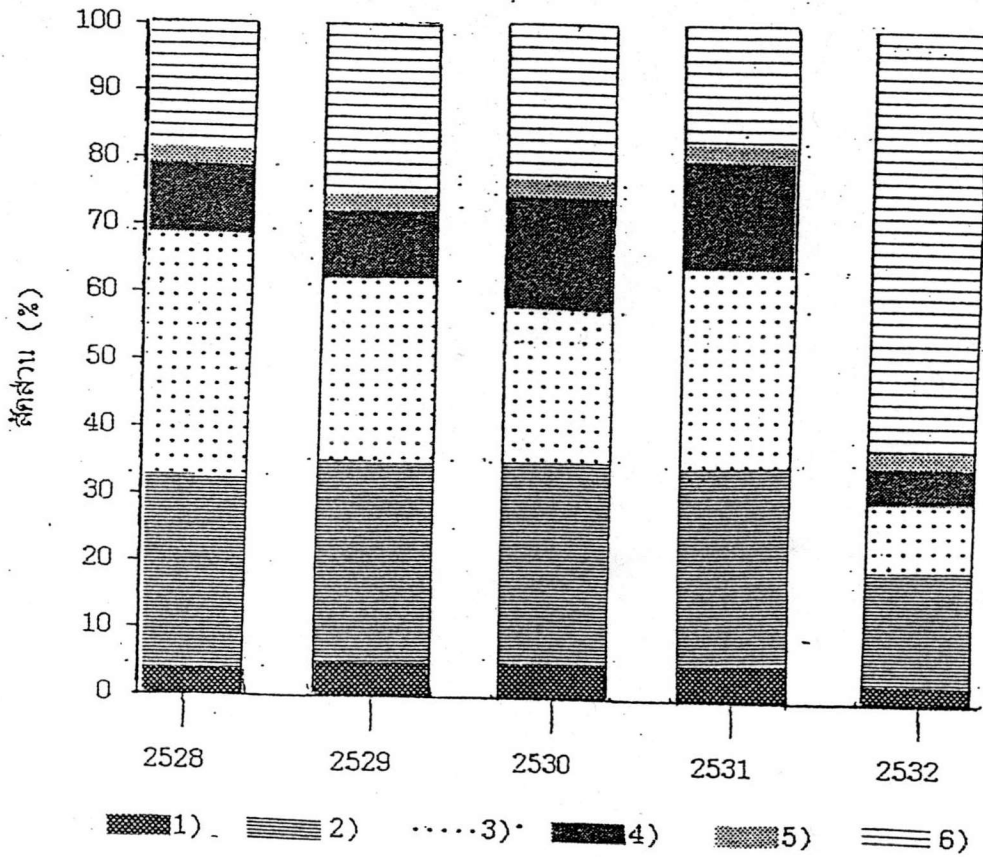
ประเภทราชภัฏ	มีส่วน					กำไรเพิ่ม				กำไรสุทธิ (%)
	2528	2529	2530	2531	2532	2528-29	2529-2530	2530-31	2531-32	
1. ราชภัฏท่งกลาง	4.02	4.48	4.22	4.89	2.39	19.19	-0.26	21.78	-56.34	-3.91
2. เงินเดือน ค่าจ้างประจำ และค่าจ้างชั่วคราว	28.85	29.60	29.79	30.09	17.10	9.69	6.74	6.12	-49.30	-6.69
3. ค่าลดหย่อน ค่าซื้อรถ และค่าวัสดุ	35.79	26.57	22.05	27.91	9.59	-20.65	-12.00	33.04	-69.35	-17.24
4. ค่าอุปกรณ์สำนักงาน และสิ่งก่อสร้าง	9.61	10.69	17.20	16.83	5.50	10.85	70.65	2.86	-70.87	5.37
5. เงินลดหย่อนและอื่น ๆ	3.56	3.52	2.03	1.84	2.79	5.72	-38.87	-4.60	34.68	-0.77
6. ราชภัฏพิเศษ	18.17	25.13	24.72	19.44	62.64	47.85	4.33	21.62	203.07	58.41
6.1 คุรุภัณฑ์เฉพาะกิจ	10.84	15.22	15.90	9.01	38.97	50.04	10.83	40.45	285.80	76.56
6.2 เงินยืม	7.33	9.91	8.82	9.43	4.10	44.61	5.66	12.35	-81.19	-2.47
6.3 เงินกู้	0.00	0.00	0.00	0.00	19.57	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
6.4 อื่น ๆ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
รวม (%)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	6.89	6.06	5.08	10.79	1.31

ที่มา : กองวิจัย สำนักวิจัยและ การวางแผนการคลัง

แผนภูมิที่ 4.6

สัดส่วนของรายจ่ายจริง ปี พ.ศ. 2528 - 2532

- เทศบาลเมืองอุบลราชธานี

- เครื่องหมาย
- 1) รายจ่ายกลาง
 - 2) หนากเงินเคือน ค่าง้างประจา และค่าง้างช้ำครราว
 - 3) หนากค้ำคอบแทน ค้ำาใช้สอย และค้ำาวัสดุ
 - 4) หนากค้ำครุภึษ ฑึดิน และลิ่งก้อสร้าง
 - 5) หนากเงินอูกหนุบและรายจ่ายอึน ๆ
 - 6) หนากรายจ่ายพิเศษ

มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2528 - 2532 มีรายรับเพิ่มสูงขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 17.67 ต่อปี

รายรับที่ได้ทั้งหมดในแต่ละปีเทศบาล ได้นำไปจัดสรรรายจ่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะจ่ายเป็นค่าเงินเดือนและค่าจ้างของบุคคลากร นอกจากนั้นได้จ่ายไปนส่วนกิจการต่าง ๆ ของเทศบาล เช่น การทำท่อระบายน้ำ การบำรุงซ่อมแซมถนนและสะพาน และอุปกรณ์ครุภัณฑ์สำนักงาน เป็นต้น โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2532 เทศบาลได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารสำนักงานเทศบาล ใหม่ โดยเงินอุดหนุนจากรัฐ และเทศบาลสมทบอีกจำนวนหนึ่ง รายจ่ายของเทศบาลเมืองอุบลราชธานีมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปีเช่นเดียวกัน โดยในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2528 - 2532 มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.81 ต่อปี

สถานะการคลังของเทศบาลเมืองอุบลราชธานีโดยทั่วไป อยู่ในเกณฑ์ดีโดยเฉพาะรายรับของเทศบาลที่ส่วนใหญ่มาจากภาษีอากร ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการขยายตัวทางเศรษฐกิจของชุมชนค้ำหนึ่ง ทำให้เทศบาลมีโอกาสดังจะพัฒนาชุมชนได้เป็นอย่างดี

4.3.4.2 เทศบาลตำบลวารินชำราบ (ดูตารางที่ 4.23, 4.24 และ 4.25 และแผนภูมิที่ 4.7, 4.8 และ 4.9)

เช่นเดียวกับชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี ชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ มีรายรับมากกว่ารายจ่ายทุกปี โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2532 มีรายรับจำนวน 42.72 ล้านบาท ในขณะที่มีรายจ่ายจำนวน 39.18 ล้านบาท รายรับส่วนใหญ่มาจากเงินอุดหนุนและอื่น ๆ ร้อยละ 62.36 และร้อยละ 25.24 มาจากเงินภาษีอากร เช่น ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีการค้า เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีภาษีจากส่วนอื่น ๆ เช่น รายได้จากทรัพย์สิน ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และใบอนุญาต และเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ เป็นต้น รายรับของเทศบาลตำบลวารินชำราบมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเกือบทุกปี โดยในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2528 - 2532 มีรายรับเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 15.51 ต่อปี

ชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบได้นำรายรับทั้งหมด ไปจัดสรรรายจ่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะค่าเงินเดือนและค่าจ้างของบุคคลากรมีประมาณร้อยละ 17.10 นอกจากนั้นได้นำไปใช้จ่ายในกิจการต่าง ๆ ของเทศบาล เช่น การบำรุงซ่อมแซมถนน สร้างท่อระบายน้ำ เป็นต้น นอกจากนี้ ในปี 2530 ได้ก่อสร้างโรงฝึกกีฬาเอนกประสงค์ ในปี 2531 ก่อสร้างสวน

ตารางที่ 4.23 เปรียบเทียบราคาก่อนและราคาค่าหลังปี พ.ศ. 2528-2532

ผลการดำเนินงานในราชการ

ประเภท	งบดำเนินงานประเภท พ.ศ.					อัตราเพิ่ม เฉลี่ย
	2528	2529	2530	2531	2532	
	ค่าปี(%)					
ราคาก่อน	25,115,081.56	26,939,889.38	34,763,670.37	31,877,085.74	42,721,694.55	15.51
ราคาค่า	23,109,993.79	25,435,891.73	32,032,338.85	27,993,555.77	39,177,420.82	15.83
ราคาก่อน>ราคาค่า	2,005,087.77	1,503,997.65	2,731,331.52	3,883,529.97	3,544,273.73	(0.32)

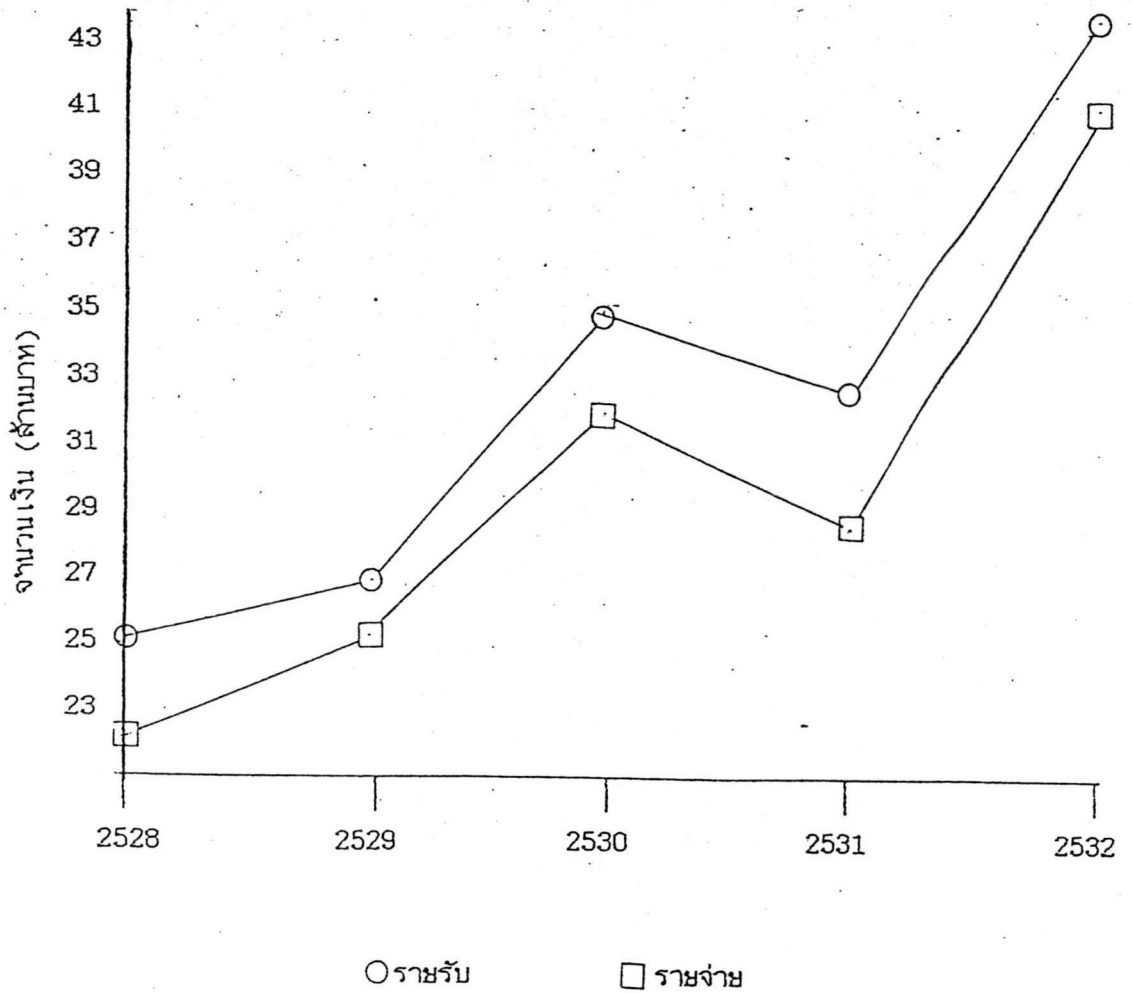
ที่มา : 1. กองคลังส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง

2. สำนักงานเทศบาลเมืองราชบุรี

แผนภูมิที่ 4.7

รายรับและรายจ่าย ปี พ.ศ. 2528 - 2532

เทศบาลตำบลสารภีนคร

ตารางที่ 4.24 อัตรานและอัตราเพิ่มของรายหัวประเภทต่าง ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528-2532

เพศชายค่าเฉลี่ยรายหัว

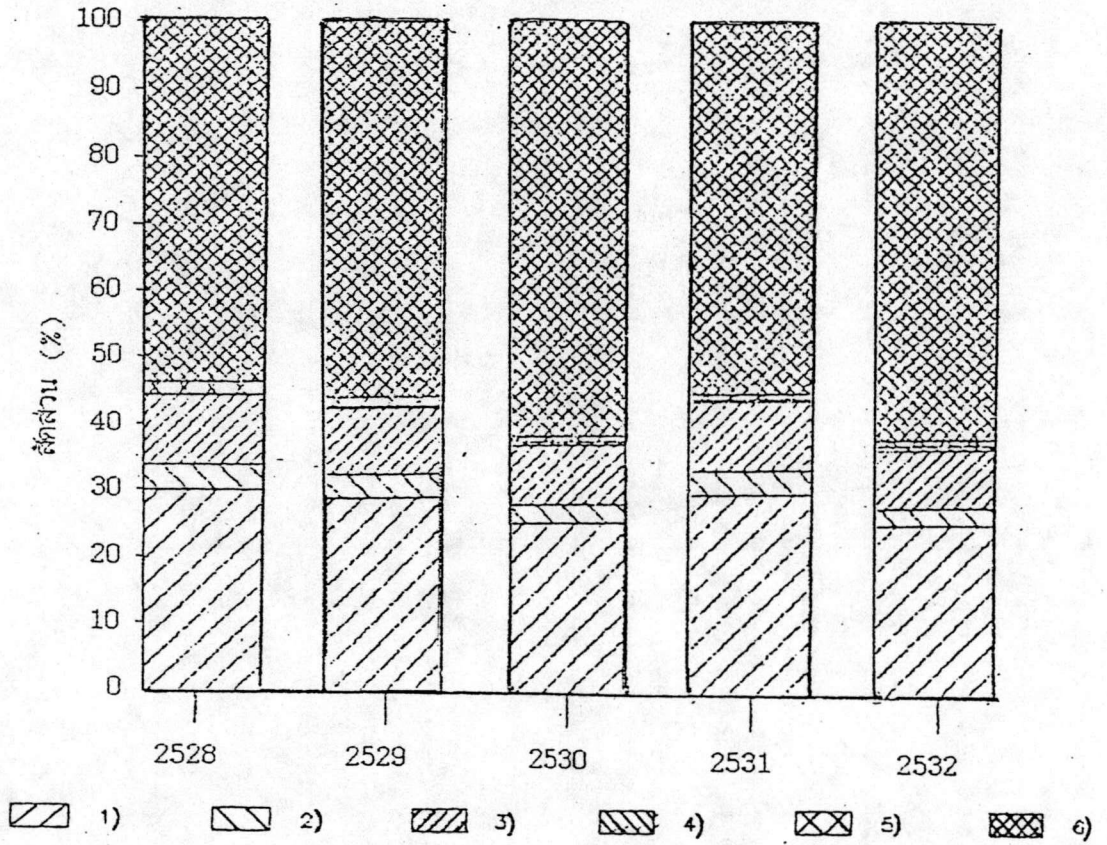
ประเภทรายหัว	อัตราน					อัตราเพิ่ม				อัตราเพิ่ม เฉลี่ยต่อปี (%)
	2528	2529	2530	2531	2532	2528-29	2529-2530	2530-31	2531-32	
1. ภาษีอากร	29.30	28.16	24.90	29.40	25.24	3.11	14.09	8.27	15.05	10.13
2. ค่าธรรมเนียม, ค่าหัว	3.70	3.48	2.79	3.50	2.37	0.85	3.44	14.90	-9.10	2.52
3. ทรัพย์สิน	10.11	9.61	5.51	10.11	8.56	1.93	14.32	8.88	13.55	9.67
4. ค่าภาษีมูลค่า	0.35	0.35	0.68	0.36	0.79	7.30	151.08	-51.41	191.13	74.53
5. หนี้สิน	1.57	1.44	0.67	0.83	0.68	-1.99	-39.99	13.64	9.25	-4.77
6. เงินอุดหนุนและอื่น ๆ	54.96	56.96	62.45	55.80	62.36	11.16	41.47	-18.06	49.70	21.09
6.1 อุดหนุนทั่วไป	8.02	7.52	5.88	6.50	4.92	0.55	0.91	1.40	1.36	1.06
6.2 อุดหนุนเฉพาะกิจ	43.29	48.95	39.05	41.36	35.74	21.27	2.95	-2.87	15.80	9.29
6.3 เงินสะสม	3.65	0.49	2.96	7.94	3.76	-85.49	573.79	145.92	-38.53	174.42
6.4 เงินกู้	0.00	0.00	14.56	0.00	17.95	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
รวม (%)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	7.27	29.04	-8.30	34.02	15.51

ที่มา : กองวิจัย สำนักงานส่งเสริมการขยายผล

แผนภูมิที่ 4.8

สัดส่วนของรายรับจริง ปี พ.ศ. 2528 - 2532

เทศบาลตำบลวารินชำราบ

- เครื่องหมาย 1) หมายภาษีอากร
 2) หมายค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และค่าใบอนุญาต
 3) หมายรายได้จากทรัพย์สิน
 4) หมายสาธารณูปโภค
 5) หมายเบ็ดเตล็ด
 6) หมายเงินอุดหนุนฯ และรายรับอื่น ๆ

ตารางที่ 4.25 มีส่วนและกำไรเพิ่มหลังหักค่าประเภทต่าง ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528-2532

ผลตอบแทนภายในส่วน

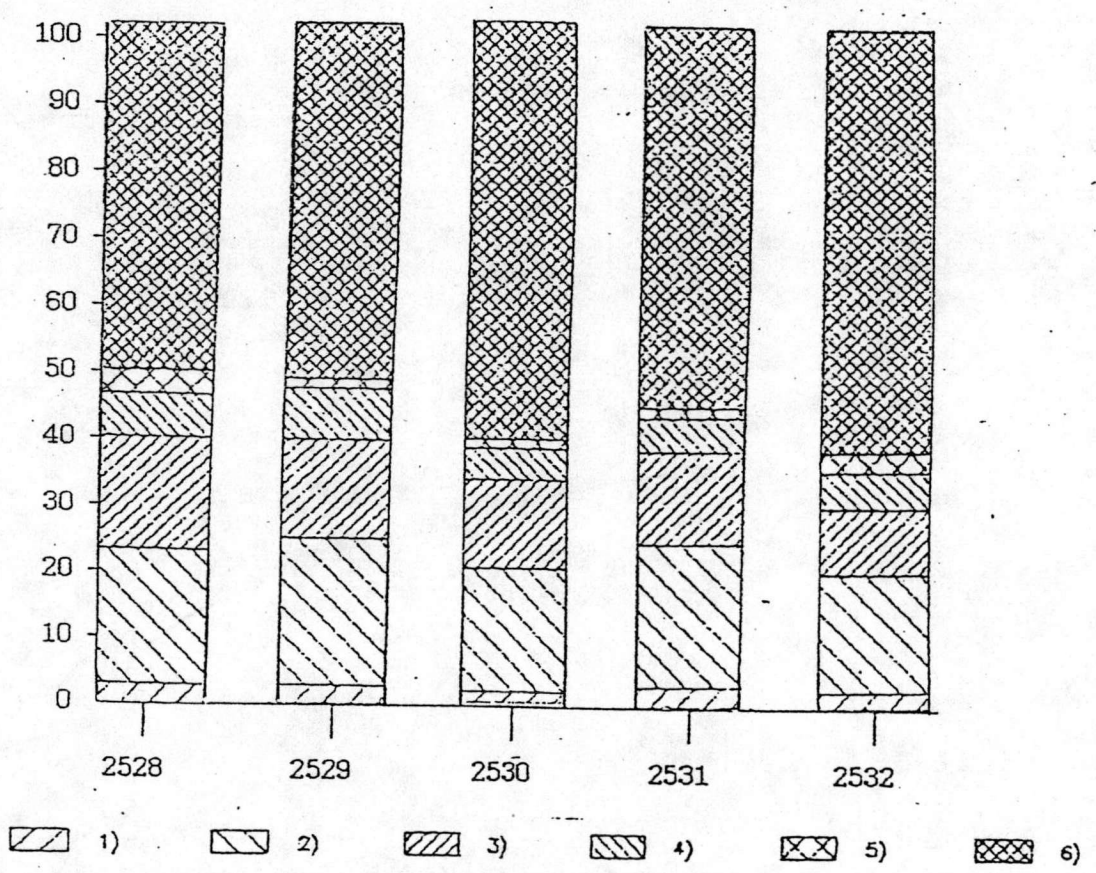
ประเภทราคาจ้าง	มี ส่วน					กำไรเพิ่ม				กำไรเพิ่ม เฉลี่ยต่อปี (%)
	2528	2529	2530	2531	2532	2528-29	2529-2530	2530-31	2531-32	
1. ราคาจ้างหกดวง	2.33	2.68	1.66	2.98	2.39	3.93	-22.10	57.56	12.17	12.89
2. เงินเดือน ค่าจ้างประจำ และค่าจ้างชั่วคราว	19.84	21.55	18.05	20.90	17.10	19.54	5.48	1.17	14.53	10.18
3. ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย และค่าวัสดุ	16.42	14.55	12.38	13.53	9.53	-2.48	11.52	-7.77	-1.20	0
4. ค่ารถใช้ส่วนตัว และสิ่งก่อสร้าง	6.32	7.38	4.78	5.00	5.50	28.53	-18.52	-8.53	53.82	13.83
5. เงินอุดหนุนและอื่น ๆ	3.53	1.48	1.25	1.38	2.78	53.94	6.42	-2.02	181.01	32.60
6. ราคาวัสดุสิ้นเปลือง	51.05	52.36	61.39	56.14	62.64	12.89	47.64	20.09	56.16	24.15
6.1 วัสดุแบบเฉพาะกิจ	47.08	51.84	42.38	47.10	38.97	21.10	2.35	2.87	15.80	9.27
6.2 เงินระดม	3.97	0.52	3.21	9.04	4.10	-85.49	673.79	145.92	36.53	174.43
6.3 เงินกู้	0.00	0.00	15.80	0.00	13.57	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
6.4 อื่น ๆ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
รวม (%)	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	10.06	25.93	12.61	39.95	15.83

ที่มา : กองวิจัย สำนักคลังเงินลงทุน กระทรวงมหาดไทย

แผนภูมิที่ 4.9

สัดส่วนของรายจ่ายจริง ปี พ.ศ. 2528 - 2532

เทศบาลตำบลวารินชำราบ

- เครื่องหมาย
- 1) รายจ่ายงบกลาง
 - 2) หมวดเงินเดือน ค่าจ้างประจำ และค่าจ้างชั่วคราว
 - 3) หมวดค่าตอบแทน ค่าใช้สอย และค่าวัสดุ
 - 4) หมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง
 - 5) หมวดเงินอุดหนุนและรายจ่ายอื่น ๆ
 - 6) หมวดรายจ่ายพิเศษ

สุขภาพ และในปี 2532 ได้ก่อสร้างโรงงานเนื้อสัตว์ (โรงฆ่าสัตว์) และซื้อที่ดินสำหรับตั้งขยะเป็นคัน ราชจ่ายของเทศบาลตำบลวารินชำราบ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเกือบทุกปีเช่นเดียวกัน วิทยานช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2528 - 2532 มีราชจ่ายเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 15.83 ต่อปี

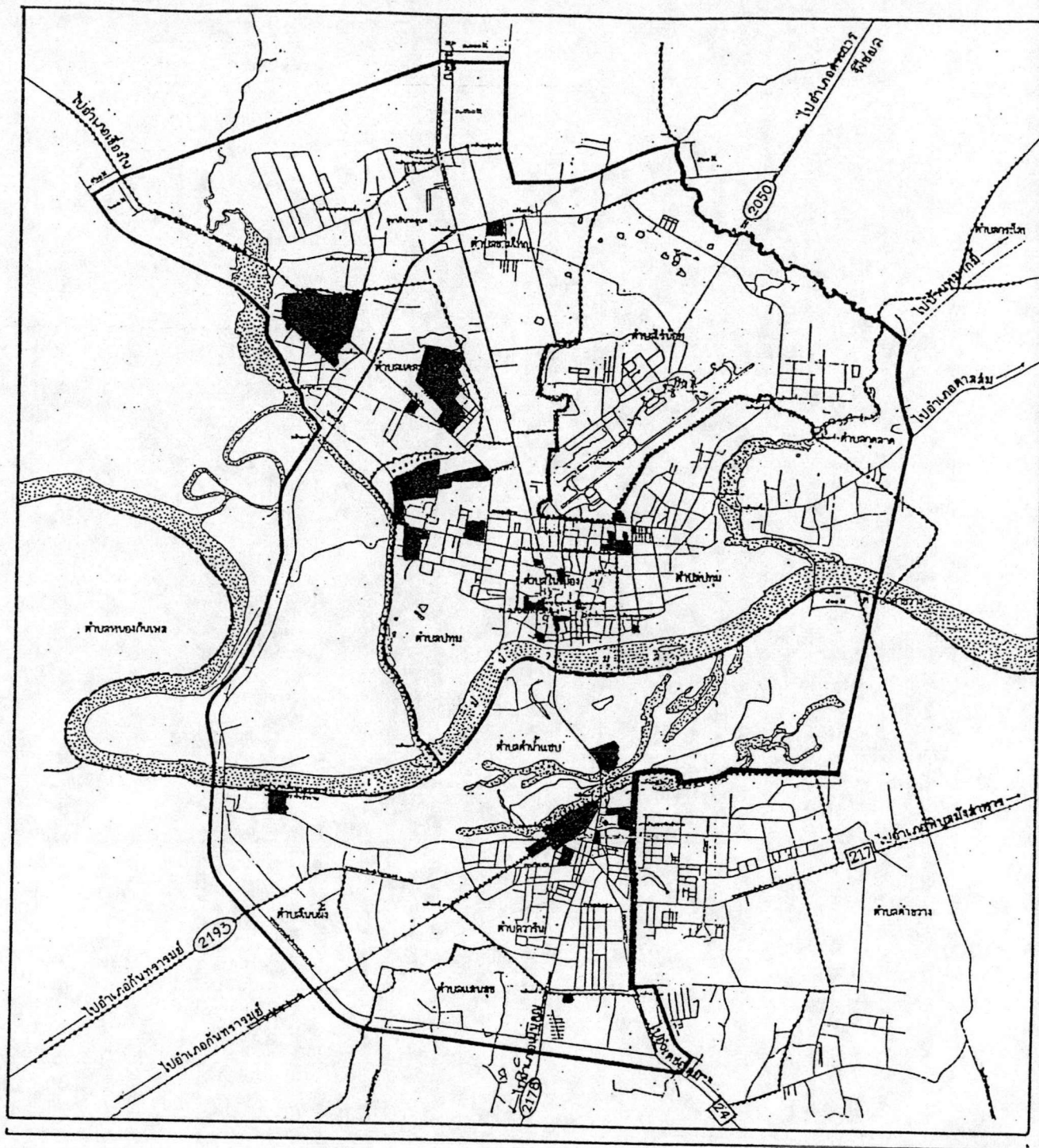
สถานะการคลังของชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา นับว่าอยู่ในเกณฑ์ดี วิทยามีรายรับเกินกว่า 1 ใน 4 ของรายรับทั้งหมด และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบมีการขยายตัวมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เทศบาลมีรายได้เพิ่มขึ้นตามไปด้วย ดังนั้นการคลังของชุมชนเทศบาล วิทยาสารวม นับว่าอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถจะพัฒนาและปรับปรุงชุมชนได้เป็นอย่างดี

4.4 บริการสาธารณะ (แผนที่ที่ 4.8 และ 4.9)

4.4.1 สถาบันการแพทย์และสาธารณสุข

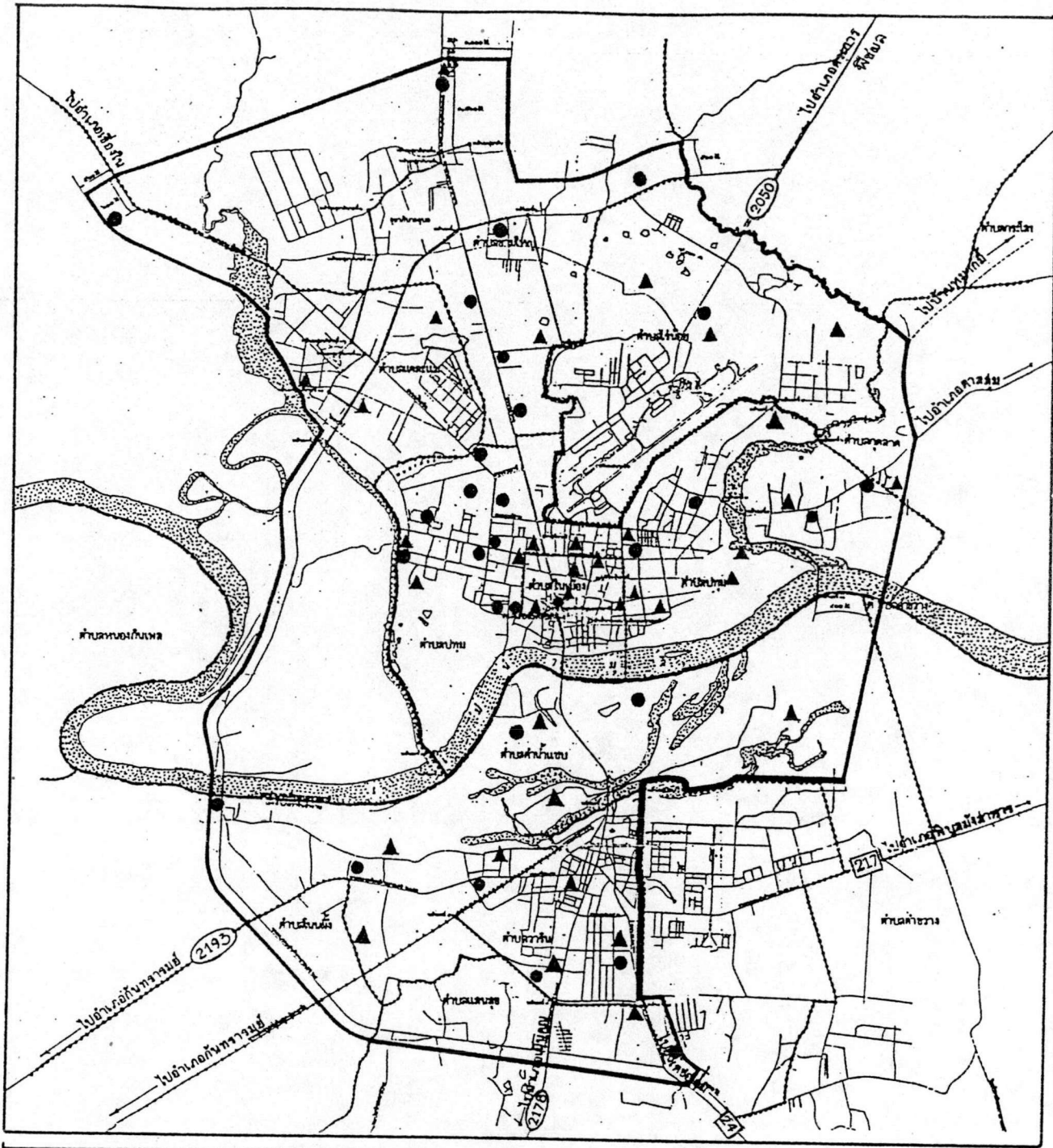
4.4.1.1 ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี มีโรงพยาบาลที่เป็นของรัฐ 2 แห่ง คือ โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ และโรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์และยังมีโรงพยาบาลของเอกชน 2 แห่งเช่นกัน คือ โรงพยาบาลร่มเกล้า และโรงพยาบาลเซ็นทรัลเมมเบอร์เรียล โรงพยาบาลของรัฐนี้มีเนื้อที่รวมกันแล้ว 471 ไร่ 64 งาน โรงพยาบาลของเอกชนมีเนื้อที่ 4 ไร่ 2 งาน นอกจากนี้ยังมีคลินิกของเอกชนรวม 44 แห่ง เมื่อรวมแล้วจะมีแพทย์ 126 คน ทันตแพทย์ 14 คน เภสัชกร 12 คน พยาบาลและผู้ช่วยพยาบาล 593 คน และบุคคลากรด้านอื่น ๆ 1,057 คน มีจำนวนเตียงคนไข้ 1,795 เตียง เมื่อคิดโดยเฉลี่ยแล้วจะได้แพทย์ต่อประชากร 1 : 641 คน พยาบาลและผู้ช่วยพยาบาลต่อประชากร 1 : 164 คน และเตียงคนไข้ต่อประชากร 1 : 54 คน

4.4.1.2 ชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ นั้น จะมีโรงพยาบาลของรัฐ 2 แห่ง ซึ่งเป็นของทางทหาร 1 แห่ง อยู่ไกลออกไปประมาณ 3 กิโลเมตร คือ โรงพยาบาลค่ายสรรพสิทธิประสงค์และโรงพยาบาลวารินชำราบ และยังมีคลินิกเอกชนอีก 15 แห่ง เมื่อรวมกันจะมีแพทย์ 22 คน พยาบาลและผู้ช่วยพยาบาล 35 คน ผอุงครรภ์ 5 คน และทันตแพทย์ 2 คน

การศึกษาบทบาทและความสัมพันธ์ของชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานีและเทศบาลวารินชำราบ

<p>แสดง : สถานที่ราชการ</p>	<p>มิติ 1 : 27 200</p>	<p>แผนที่ที่ 4.8</p>
<p>สัญลักษณ์ : สถานที่ราชการ</p>	<p>เครื่องหมาย :</p>	
<p>โดย : นายศักดิ์ฤทธิ สลักคำ</p>		

การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนาเมืองอุบลราชธานีและวารินชำราบ : อุบลราชธานี

<p>แสดง : ตำแหน่ง ศาลากลาง และโรงเรียน</p>	<p>มิติ 1 : 27200</p>	<p>แผนที่ที่ 4.9</p>
<p>สัญลักษณ์ : ▲ ศาลากลาง ● โรงเรียน</p>	<p>เครื่องหมาย :</p>	
<p>ที่มา : สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย</p>	<p>โดย : นายศักดิ์ฤทธิ สลักคำ</p>	

และจำนวนเตียงคนไข้ 160 เตียง เมื่อคิดโดยเฉลี่ยแล้วจะมีแพทย์ต่อประชากร 1 : 1202 คน
พยาบาลและผู้ช่วยพยาบาลต่อประชากร 1 : 721 คน เตียงคนไข้ต่อประชากร 1 : 180 คน

4.4.2 สถาบันการศึกษา (ตารางที่ 4.26 และ 4.27)

4.4.2.1 ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี มีสถาบันการศึกษาทั้งสิ้น 52 แห่ง
สอนชั้นอนุบาลจนถึงประถมศึกษา 32 แห่ง ชั้นประถมศึกษา 10 แห่ง มัธยมตอนต้น-มัธยม
ศึกษาคอนปลาย 4 แห่ง อาชีวศึกษา บวช. ปวส. 6 แห่ง สถาบันการศึกษาที่กล่าวมานี้มีนักเรียน
จำนวนเท่าใด คือ นักเรียนระดับเด็กเล็ก 3,994 คน เป็นชาย 2,146 คน หญิง 1,848 คน
นักเรียนระดับประถมศึกษา 19,510 คน เป็นชาย 9,991 คน หญิง 9,519 คน นักเรียนระดับ
มัธยมศึกษา 20,859 คน เป็นชาย 10,029 คน หญิง 10,830 คน ระดับอาชีวศึกษา 10,207 คน
เป็นชาย 4,790 คน หญิง 5,417 คน และระดับอุดมศึกษามีนักเรียน 1,881 คน เป็นชาย 573 คน
หญิง 1,308 คน ครู 2,510 คน ห้องเรียน 1,866 ห้อง

4.4.2.2 ชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ มีสถาบันการศึกษาทั้งสิ้น 17 แห่ง
สอนชั้นอนุบาลจนถึงประถมศึกษา 6 แห่ง ชั้นประถมศึกษา 8 แห่ง และชั้นมัธยมศึกษา 3 แห่ง
สถาบันการศึกษาที่กล่าวมานี้มีนักเรียนจำนวนเท่าใด คือ นักเรียนระดับเด็กเล็ก 546 คน เป็นชาย
260 คน หญิง 286 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีนักเรียน 6,681 คน เป็นชาย 3,634 คน
หญิง 3,047 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 3,777 คน เป็นชาย 1,861 คน หญิง 1,916 คน มี
ครู 636 คน ห้องเรียนรวม 335 ห้อง

4.4.3 สถาบันราชการ สถาบันราชการในเขตผังเมืองรวมอุบลราชธานี - วารินชำราบ
สถาบันราชการรวมกันทั้งสิ้น 49 แห่ง

4.4.4 สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ จำนวนเท่าใด ดังนี้ (แผนที่ที่ 4.10)

ศาลหลักเมืองจังหวัดอุบลราชธานี อยู่ทางทิศใต้ของวัดทุ่งศรีเมือง สร้างขึ้น
เมื่อปี พ.ศ. 2514 เป็นที่สักการะบูชา เป็นมิ่งขวัญของชาวอุบลราชธานีและผู้ไปเยี่ยมเยียน

ตารางที่ 4.26 แสดงจำนวนและอัตราส่วนเฉลี่ยระหว่างนักเรียน ครู ฝึกงเียน นศตามระดับการศึกษา
ในเขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี

ระดับการศึกษา	นักเรียน	ครู	ฝึกงเียน	ร นักเรียน	ร นักเรียน	อัตราส่วน	
				ต่อ สังคม	ต่อ ประชากร	ครู:นักเรียน	ฝึกงเียน:นักเรียน
อนุบาล	3994	188	159	7.07	4.09	1:21	1:25
ประถมศึกษา	19510	811	749	34.56	20.02	1:25	1:26
มัธยมศึกษาตอนต้น/อาชีวศึกษา	20859	880	542	36.95	21.4	1:24	1:33
อาชีวศึกษา	10207	435	367	18.03	10.47	1:23	1:28
อุดมศึกษา	1881	196	49	3.34	1.93	1:10	1:38
รวม	56451	2510	1866	100	57.91	1:22	1:30

ที่มา : กองวิจัย สำนักงานเมือง กระทรวงมหาดไทย

ตารางที่ 4.27 แสดงจำนวนและอัตราส่วนเฉลี่ยระหว่างนักเรียน ครู ชั่วโมง นอกลานระดับการศึกษา ในเขตชุมชนเทศบาลเมืองวารินชำราบ

ระดับการศึกษา	นักเรียน	ครู	ชั่วโมง	%		อัตราส่วน	
				ทั้งหมด	ประชากร	ครู:นักเรียน	ชั่วโมง:นักเรียน
อนุบาล	546	17	17	4.96	1.89	1:32	1:32
ประถมศึกษา	6681	332	196	60.72	23.14	1:20	1:34
มัธยมศึกษาตอนต้น/พวท	3777	287	122	34.32	13.08	1:13	1:31
อาชีวศึกษา	-	-	-	-	-	-	-
อุดมศึกษา	-	-	-	-	-	-	-
รวม	11004	636	335	100	38.11	1:17	1:33

ที่มา : กองวิจัย สำนักงานเมือง กระทรวงมหาดไทย

วัดสุทัศนารามวรวิหาร เป็นวัดอารามหลวงชั้นตรี และเป็นวัดธรรมยุติกวัดแรก
ของจังหวัดอุบลราชธานี สร้างขึ้นสมัยรัชกาลที่ 4 มีสิ่งสำคัญภายในวัด

1. พระอุโบสถ หลัง เดิมพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดฯให้สร้าง
ศิลปะของพระอุโบสถแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ หลังคาเป็นศิลปะแบบไทย ส่วนกลางเป็นศิลปะแบบ
ตะวันตก และส่วนฐานเป็นศิลปะแบบขอม

2. พระสังฆมณฑลเจ้า พระประธานภายในพระอุโบสถเป็นพระพุทธรูปหล่อขัดเงา
นวมปิดทอง สร้างในสมัยพระมหากษัตริย์

วัดป่านานาชาติ ตั้งอยู่ในอำเภอวารินชำราบ ห่างจากอำเภอ 12 กิโลเมตร
เป็นวัดที่มีพระภิกษุจากต่างประเทศมากมายมาจำพรรษา เพื่อศึกษาเล่าเรียนพุทธศาสนา มีพระ
ชาวออสเตรเลีย เป็นเจ้าอาวาส

วัดทุ่งศรีเมือง ตั้งอยู่บนถนนหลวง อำเภอเมือง มีพระอุโบสถที่เก่าแก่และ
สวยงามมากอีกแห่งหนึ่ง มีหอเก็บพระไตรปิฎกอยู่กลางน้ำ

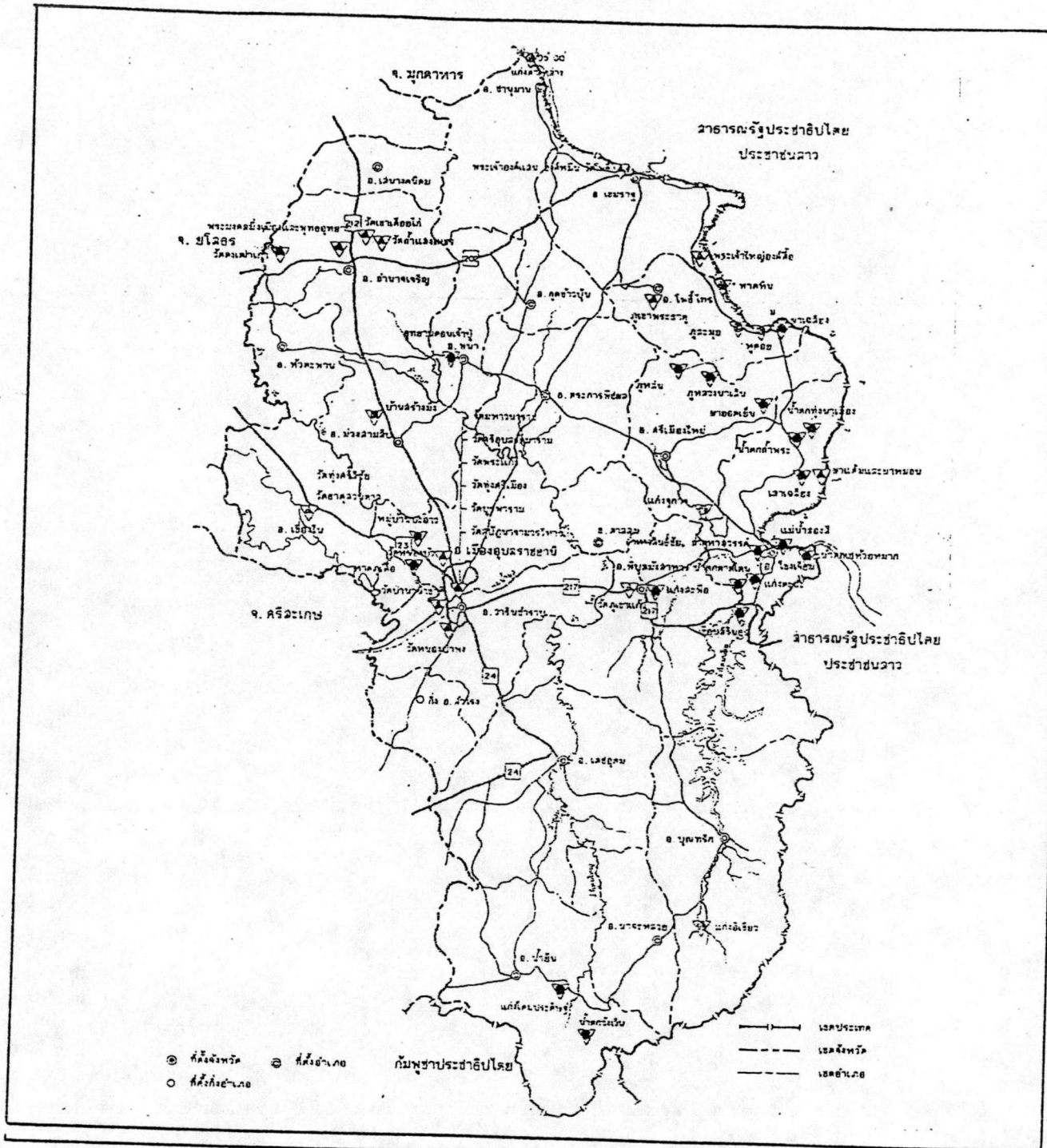
วัดหนองบัว ตั้งอยู่ที่ถนนชายกูร พระธาตุที่วัดนี้จำลองแบบมาจากพุทธคยาประเทศ
อินเดีย เป็นสถานที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ

วัดบูรพาราม เป็นวัดที่เคยเป็นที่จำพรรษาของอาจารย์ชื่อดังทางวิปัสสนากรรมฐาน
หลายองค์ ปัจจุบันยังคงมีแต่รูปเหมือนห้าด้วยหินบริสุทธิ์จากลำน้ำต่าง ๆ อยู่มากมาย เช่น อาจารย์
สีทา ชยเสรินทร์, อาจารย์มั่น ภูมิตถะเถระ, อาจารย์สี ธัมมจาร, อาจารย์เสาร์ หันตสิโร,
อาจารย์สิงห์ ชนคยาคม รูปเหมือนของพระอาจารย์ทั้ง 5 นี้ มีขนาดเท่าตัวจริงเป็นที่สักการบูชา
ของชาวเมืองที่สำคัญ

พระเจ้าบุราคัม เป็นพระปฏิมากรปางมารวิชัย สมัยเชียงแสน ประดิษฐาน
อยู่ภายในหอวัดพระแก้ว อำเภอเมือง

วัดหนองป่าพง เป็นสำนักสงฆ์วิปัสสนากัมมัฏฐานของหลวงปู่ชา สงบเจียบ ร่มรื่น
มีสัตว์ป่านานาชนิดรวมทั้งอุโบสถที่สวยงามเป็นที่บูชาศรัทธาของทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ที่มาช
านพุทธศาสนา มาจำพรรษาอยู่เป็นจำนวนมาก ห่างจากตัวอำเภอวารินชำราบ 3 กิโลเมตร

หาดวัดใต้ เป็นเกาะหาดทรายตั้งอยู่กลางลำน้ำมูล อยู่ตอนท้ายเมืองใกล้ที่ตั้ง
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดอุบลราชธานี ในฤดูแล้งมีบริเวณกว้างขวางและมีต้นน้ำตกคลุมเขียว
ชอุ่มให้ความร่มรื่นตลอดเวลา ส่วนมากชาวอุบลราชธานีจะใช้บริเวณหาดวัดใต้เป็นที่หลบร้อนและ

การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนาเมืองอุบลราชธานีและวารินชำราบ : อุบลราชธานี

<p>แสดง : การท่องเที่ยว</p> <p>สัญลักษณ์ :</p> <ul style="list-style-type: none"> แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ โบราณสถานและสถาปัตยกรรม แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและการพักผ่อนหย่อนใจ แหล่งท่องเที่ยวหัตถกรรม <p>ที่มา : สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย</p>	<p>มิติ 1 : 1,000,000</p> <p>แผนที่ที่ 4.10</p>
	<p>เครื่องหมาย :</p> <p>โดย : นายศักดิ์ฤทธิ สลักคำ</p>

พักผ่อนหย่อนใจและบางครั้งก็มีการนัดแนะกันทำอาหารกินด้วยกัน เสร็จแล้วก็พากันลงเล่นน้ำ เป็นที่สนุกสนาน โดยเฉพาะตอนเย็น ๆ และในฤดูร้อนและวันสงกรานต์ จะมีหนุ่ม ๆ สาว ๆ พากันไปตากอากาศ และอาบน้ำกันมาก นับว่าเป็นที่น้ำเที่ยวแห่งหนึ่ง ระยะทางระหว่างหาดวัดใต้ กับฝั่งแม่น้ำมูล จะใช้เรือเป็นพาหนะในการข้ามแต่เดิยวันนี้มีสะพานไม้เชือก เชื่อมระหว่างฝั่งแม่น้ำ กับหาดวัดใต้แล้ว

แก่งสะพือ แก่งสะพือ เป็นคำที่เพี้ยนมาจากคำว่า "ซาพิค" หรือ "ซาบิค" ซึ่งเป็นภาษาส่วยที่แปลว่า ภูเขาหรือภูเขาสูง ซาหรือภูเขา พิคหรือบิค คือ ใหญ่ เมื่อรวมความแล้ว แก่งสะพือก็คือ แก่งภูเขาสูงนั่นเอง

แก่งสะพือ เป็นแก่งที่สวยงามที่สุดแห่งหนึ่งในภาคอีสาน เป็นแก่งที่อยู่บนแม่น้ำมูล อยู่ในเขตอำเภอพิบูลย์รักษ์ ห่างจากที่ว่าการอำเภอพิบูลย์รักษ์อยู่ห่างไปทางทิศตะวันออก 300 เมตร อำเภอพิบูลย์รักษ์อยู่ห่างจากตัวเมืองอุบลราชธานี 45 กิโลเมตร ตามทางหลวง หมายเลข 217 รถยนต์วิ่งประมาณ 1 ชั่วโมง แก่งสะพือจะมีก้อนหินใหญ่น้อยสลับซับซ้อนกระแสน้ำไหลผ่านแตกกระเซ็นเป็นฟองขาว ซึ่งทำให้เกิดเสียงดังสะท้อนอยู่ตลอดเวลา ชาวอุบลราชธานี จะไปชมและพักผ่อนหย่อนใจที่แก่งสะพือนี้อยู่เสมอ มีการเล่นน้ำกันอย่างสนุกสนาน เมื่อวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จประพาสอีสาน ทั้งสองพระองค์ได้เสด็จไปทอดพระเนตรแก่งสะพือถึงสองครั้ง ที่แก่งสะพือนี้ จะมีศาลาพักร้อนรอกคอยเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อนั่งชมความงามของแก่งได้อย่างดี ส่วนมากผู้คนจะไปเที่ยวกันในฤดูร้อนเพราะน้ำลดจะเห็นเกาะแก่งสวยงามมาก น้ำไหลตกและไหลตลอด มีทิวทัศน์อันสวยงามยิ่ง และฝั่งตรงข้ามของแก่งจะมีสวนพักผ่อนหย่อนใจ สวนหยาด มีบริการให้เช่าเรือข้ามไปเที่ยวได้

หาดคูเคื่อ หาดคูเคื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่เมื่อไม่นานมานี้เอง อยู่ห่างจากตัวจังหวัดอุบลราชธานีประมาณ 11 กิโลเมตร โดยแยกออกจากถนนอีกประมาณ 2 กิโลเมตร ไปทางสายรอบเมือง หาดคูเคื่อตั้งอยู่ที่บ้านคูเคื่อ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดกาฬสินธุ์จะเที่ยวตอนเย็น เพราะบรรยากาศสวยรื่น

ทิวทัศน์ลำน่านมูล ทิวทัศน์ลำน่านมูลเหมาะในการชมพระอาทิตย์เวลาเช้าตรู่ หรือเวลาพลบค่ำสถานที่ที่สามารถยืนชมความงามของลำน่านมูลได้ คือ ที่สะพานเสรีประชาธิปไตย เชื่อมระหว่างอำเภอเมืองกับอำเภอวารินชำราบ และสะพานแห่งใหม่อยู่ในเส้นทางสายรอบเมือง

ซึ่งเป็นสะพานเชื่อมระหว่างอำเภอเมืองกับวารินชำราบ

แก่งตะนะ นับเป็นแก่งกลางลำน้ำมูลที่ใหญ่ที่สุด อยู่ในเขตอำเภอโขงเจียม ซึ่งมีทางแยกจากทางหลวงหมายเลข 217 เชื่อมกับทางเข้าเขื่อนสิรินธรถึงโขงเจียมด้วยระยะทางเพียง 13 กิโลเมตร เป็นแก่งที่ป่าชมมากตัวแก่งเป็นแผ่นดินขนาดใหญ่นิ่งขวางลำน้ำมูลราวกับเป็นเขื่อน สายน้ำที่ผ่านแก่งเป็นน้ำตกขนาดเล็ก ส่วนมากคนจะไปเที่ยววันหยุดพักผ่อน เพราะสามารถมองเห็นเกาะแก่งอย่างชัดเจน ทัศนียภาพอย่างยิ่งในกลางวันสงกรานต์

เขื่อนสิรินธร เป็นเขื่อนอเนกประสงค์ที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของภาคอีสาน เขื่อนนี้จะสร้างกั้นลำน้ำโขงน้อยในเขตอำเภอพิบูลมังสาหาร อยู่ห่างจากตัวจังหวัดอุบลราชธานีตามทางหลวงหมายเลข 217 รวม 74 กิโลเมตร มีทางแยกเข้าไปอีก 500 เมตร สภาพธรรมชาติมีทั้งที่ราบและป่าบริเวณของหิวเขารอบอ่างเก็บน้ำ มีเรือให้เช่าชมธรรมชาติอันสวยงามเหนือเขื่อน และมีบ้านพักรับรองของการไฟฟ้าผลิตไฟฟ้าให้บริการ

ผาแต้ม เป็นหน้าผาใหญ่ยาวประมาณ 200 เมตร อยู่บริเวณบ้านหนองผือน้อย มีลักษณะเป็นรูปโค้ง บนผนังมีภาพเขียนสมัยยุคก่อนประวัติศาสตร์มีอายุมากกว่า 5,000 ปี กาลังเป็นที่สนใจของนักโบราณคดีเป็นอย่างมาก

ผาแต้มและผาหมอน ซึ่งเป็นหน้าผาสูงชันริมฝั่งแม่น้ำโขงในเขตปกครองของหมู่บ้านกุม และบ้านหนองผือน้อย ตำบลห้วยผา อำเภอโขงเจียม นักโบราณคดี จากกรมศิลปากร ได้ไปสำรวจและสันนิษฐานว่า เป็นวัฒนธรรมสมัยก่อนประวัติศาสตร์ มีอายุระหว่าง 3,000 ปี ถึง 4,000 ปีมาแล้ว เป็นกลุ่มภาพเขียนที่มีขนาดใหญ่มีภาพจำนวนมากที่สุดที่พบในประเทศไทย เนื้อหาของภาพที่ปรากฏได้แสดงให้เห็นถึงเรื่องราวต่าง ๆ ของมนุษย์สมัยโบราณ ซึ่งเป็นพวกที่เขียนภาพได้เป็นอย่างดี ทัศนียภาพแล้วภาพที่เขียนที่ผาแต้ม - ผาหมอน อำเภอโขงเจียม คนพื้นเมืองชาวบ้านกุม บ้านหนองผือน้อยและใกล้เคียงทราบมาก่อนแล้ว ว่ามีภาพเขียนดังกล่าวปรากฏอยู่หน้าผาแห่งนี้ นักโบราณคดีได้เข้าไปสำรวจเมื่อเดือนพฤษภาคม 2529 จึงได้เผยแพร่ให้ทราบโดยทั่วกัน และปัจจุบันในแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวกันมาก

4.4.5 โรงแรม บึงกาฬ สำหรับชุมชนเทศบาลเมืองวารินชำราบอยู่ใกล้เคียงกับชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี และเป็นเพียงเส้นทางผ่านเท่านั้น จึงไม่มีโรงแรมที่ทันสมัยที่มีอยู่ก็เป็นเพียงโรงแรมเก่าซึ่งมีอยู่เพียง 5 แห่ง ในเขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานีจะมีโรง

แรมทั้งสิ้น 21 แห่ง มีเนื้อที่มากที่สุดตั้งแต่ 4 ไร่ลงมา จำนวนห้องพักมากที่สุด 128 ห้อง จะมีผู้มาพักเฉลี่ยต่อวันสูงสุด ประมาณ 150 คน

4.4.6 การป้องกันอัคคีภัย

4.4.6.1 เทศบาลเมืองอุบลราชธานี ฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของเทศบาลตั้งอยู่บริเวณเทศบาลเมืองอุบลราชธานี มีรถดับเพลิง 9 คัน รถบินไค 1 คัน รถบรรทุกน้ำ 2 คัน เรือดับเพลิง 1 ลำ เรือท้องแบน 2 ลำ เครื่องทาบทาม 1 เครื่อง

ที่มา : งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองอุบลราชธานี

4.4.6.2 ชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ ฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของเทศบาล ตั้งอยู่บริเวณเทศบาลตำบลวารินชำราบ มีรถดับเพลิง 7 คัน รถบรรทุกน้ำ 1 คัน

ที่มา : งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เทศบาลตำบลวารินชำราบ

4.4.7 การไฟฟ้า การไฟฟ้าจังหวัดอุบลราชธานีขึ้นกับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยเป็นที่ตั้งสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขตและจังหวัดอุบลราชธานี รับซื้อกำลังไฟฟ้าจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จำนวน 2 จุดคือ

1. สถานีจ่ายไฟฟ้าบ้านก้านเหลือง อำเภอเมืองอุบลราชธานี กำลังเฉลี่ยเดือนละ 15 ล้านหน่วย (กิโลวัตต์ต่อชั่วโมง)
2. สถานีจ่ายไฟย่อยเขื่อนสิรินธร อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดอุบลราชธานี กำลังเฉลี่ยเดือนละ 1.3 ล้านหน่วย (กิโลวัตต์ต่อชั่วโมง)

โดยปัจจุบันมีโครงการขยายสำนักงานการไฟฟ้าเป็นการไฟฟ้าภูมิภาคเขต 2 ที่ถนนอ้อมเมือง บ้านท่าบ่อ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ทั้งนี้ จังหวัดอุบลราชธานี มีความต้องการใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 2,239 - 2,800 ครัวเรือน หรือกำลังไฟฟ้าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นปีละ 5,760 ล้านหน่วย (กิโลวัตต์ต่อชั่วโมง) กล่าวได้ว่าการบริการด้านไฟฟ้าสามารถให้บริการครอบคลุมได้ทั้งพื้นที่ชุมชนผัง เมืองรวมเมืองอุบลราชธานี - วารินชำราบ

4.4.8 การประปา อยู่ในความรับผิดชอบของการประปาส่วนภูมิภาคจังหวัดอุบลราชธานี และการประปาเขต 8 โรงกรองน้ำประปาคั้งอยู่ที่ถนนสรรพสิทธิ อำเภอมือบและถนนสมเด็จ อำเภวารินชำราบ ใช้น้ำดิบจากแม่น้ำมูล กำลังผลิตน้ำประปาได้ 27,840 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน การให้บริการอยู่ภายในพื้นที่ 40 ตารางกิโลเมตร แต่อย่างไรก็ตาม การให้บริการน้ำประปาก็ยังไม่ครอบคลุมทั่วทุกบริเวณในเขตชุมชน ประชาชนจึงมักอาศัยน้ำเพื่อการอุปโภคจากแหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ เช่น จากแม่น้ำมูล และน้ำบาดาลที่ขุดขึ้นน้ำใช้เอง ส่วนภายในเขตชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบมีแหล่งน้ำธรรมชาติ 3 แห่ง มีลักษณะเป็นบ่อน้ำขุ่นมีน้ำไหลตลอดปีและจากบ่อน้ำบาดาลที่ขุดขึ้นน้ำใช้เอง โดยมีผู้ใช้บริการน้ำประปาในเขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี 13,570 ราย และเขตชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ 4,400 ราย คิดเป็นร้อยละ 72.54 และ 71.17 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของชุมชนตามลำดับ (แผนที่ที่ 4.11)

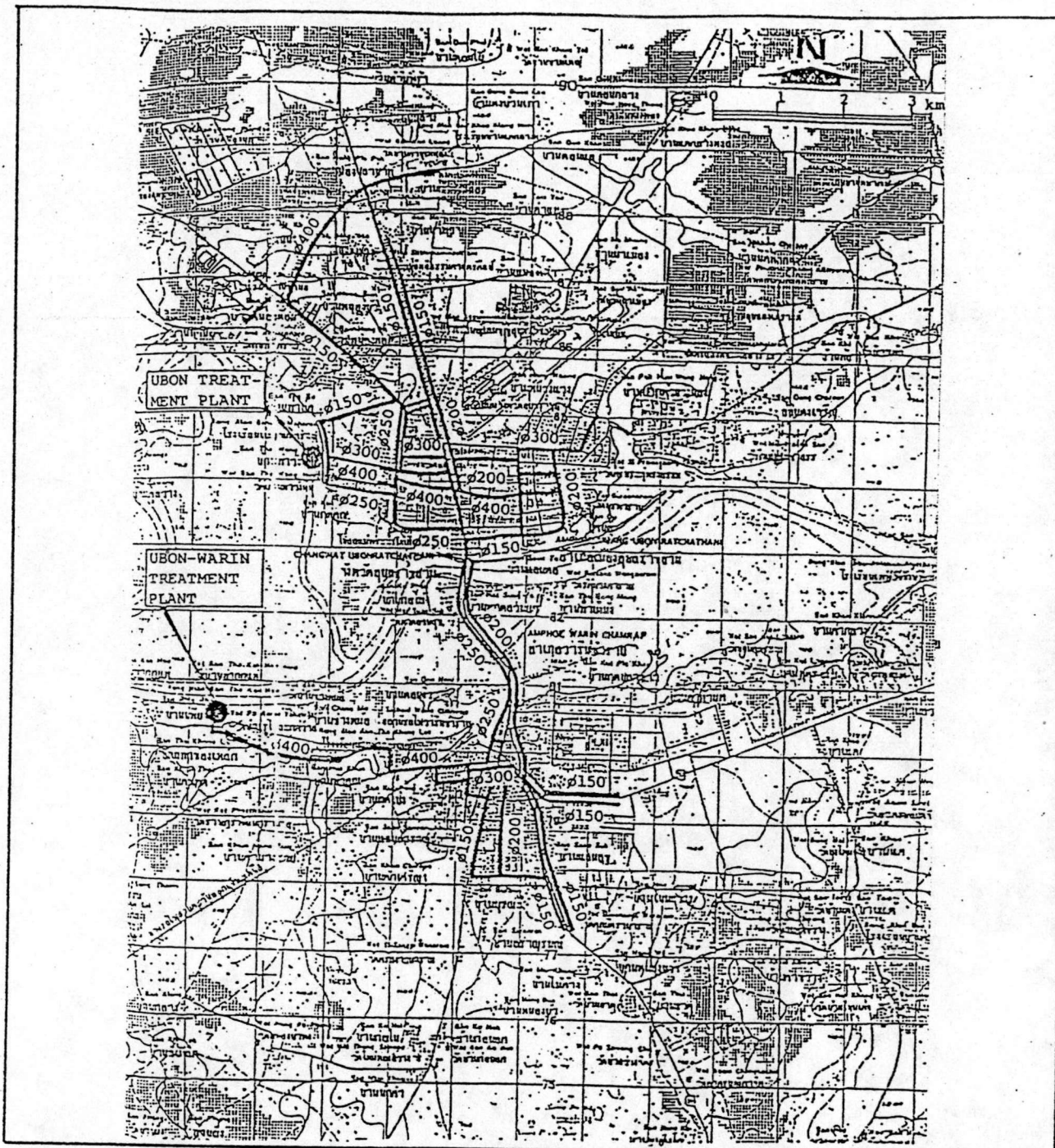
4.4.9 การประนีย์และโทรศัพท์ ภายในชุมชนมีที่ทำการประนีย์ที่ขึ้นตรงกับสำนักงานเขต 3 นครราชสีมา มีบริการประนีย์โทรเลขที่สามารถครอบคลุมง่ายง่ายประนีย์กัณฑ์ในท้องที่ได้โดยตรง

การให้บริการด้านโทรศัพท์มีทั้งการให้บริการโทรศัพท์สาธารณะ ชุมสายโทรศัพท์ และโทรศัพท์ระบบอัตโนมัติ นอกจากนี้ยังมีบริการโทรศัพท์ทางไกลระยะระบบไมโครเวฟด้วย จำนวนหมายเลขผู้ใช้โทรศัพท์ในเขตชุมชนอุบล จำนวน 7,120 เลขหมาย และเขตชุมชนวารินชำราบ จำนวน 1,024 เลขหมาย ปัจจุบันยังให้บริการไม่ถึงครึ่งจึงมีโครงการขยายที่ทำการใหม่ เพื่อเพิ่มบริการโทรศัพท์ให้เพียงพอับความต้องการของประชาชน

4.4.10 ขยะมูลฝอย

4.4.10.1 ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี สถานที่ทิ้งขยะของเทศบาลอยู่บริเวณบ้านห้วยคุ้มห่างจากตัวเมืองไปทางทิศเหนือตามแนวถนนชยางกูร ระยะประมาณ 13 กิโลเมตร มีพื้นที่ 34 ไร่ มีรถขนขยะ 10 คัน บริการเก็บขนในเขตเทศบาล 29.4 ตารางกิโลเมตร ปริมาณขยะที่เก็บขนประมาณ 150 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ใช้วิธีชุกกลฝังดิน

ที่มา : กองสาธารณสุข เทศบาลเมืองอุบลราชธานี

การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนาเมืองอุบลราชธานีและวารินชำราบ : อุบลราชธานี

<p>แสดง : ระบบประปาปัจจุบัน</p>	<p>มิติ 1:27200</p>	<p>แผนที่ที่ 4.11</p>
<p>สัญลักษณ์ : โครงข่าย</p> <p>ที่มา: สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย</p>	<p>เครื่องหมาย :</p> <p>โดย: นายศักดิ์ฤทธิ สลักคำ</p> <div style="text-align: right;"> <p>เหนือ</p> </div>	

4.4.10.2 ชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ สถานที่ตั้งขยะของเทศบาล อยู่บริเวณทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 205 กม.12 ทางไปอำเภอเคอชุกุม เป็นที่ดินของ

เอกชนอนุญาตให้ใช้ ปัจจุบันทางเทศบาลได้จัดซื้อที่ดินแห่งใหม่ บริเวณบ้านนุ่งหวาย มีพื้นที่ประมาณ 25 ไร่ 2 งาน คาดว่าอีกประมาณ 2 ปีจึงจะเริ่มใช้งาน มีรถขนขยะ 5 คัน (รถอัดขยะ 2 คัน รถคัมพ์ 2 คัน และรถกระบะ 1 คัน) บริการเก็บขนในเขตเทศบาล 5.7 ตารางกิโลเมตร ปริมาณขยะที่เก็บขนประมาณ 120 ลบ.ม.ต่อวัน ปัจจุบันใช้วิธีกองตากแห้งแล้วเผา

ที่มา : ฝ่ายสาธารณสุข เทศบาลตำบลวารินชำราบ

4.4.11 โรงฆ่าสัตว์

4.4.11.1 ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี มีโรงฆ่าสัตว์ปัจจุบันตั้งอยู่บริเวณถนนเขื่อนธานี ด้านตะวันออกของเมือง มีพื้นที่ 2.3 ไร่ ไม่มีระบบบำบัดน้ำเสีย สลิดีฯ 4 รศ 10 ตัว กระบือ 4 ตัว และสุกร 90 ตัว ในอนาคตจะจัดสร้างโรงฆ่าสัตว์แห่งใหม่ในบริเวณพื้นที่ที่เทศบาล ขอใช้ประโยชน์ในการสร้างโรงบำบัดน้ำเสียด้านตะวันออกของเมือง โดยจะมีพื้นที่ประมาณ 11 ไร่ ใช้ระบบบำบัดน้ำเสียของเมือง

ที่มา : กองสาธารณสุข เทศบาลเมืองอุบลราชธานี

4.4.11.2 ชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ มีโรงฆ่าสัตว์ตั้งอยู่บริเวณถนนพุมเทพก๊กี้ พื้นที่ 2 งาน 50 ตารางวา ปัจจุบันกำลังก่อสร้างโรงฆ่าสัตว์แห่งใหม่ในเนื้อที่ 7 ไร่ ทางทิศใต้ตามแนวทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2178 ห่างจาก เขตเทศบาลประมาณ 2 กิโลเมตร พร้อมระบบบำบัดน้ำเสียแบบคลองวนเวียน สลิดีฯ 4 รศ 4 ตัว กระบือ 2 ตัว และสุกร 30 ตัว

ที่มา : ฝ่ายสาธารณสุข เทศบาลตำบลวารินชำราบ

4.4.12 การระบายน้ำและการกำจัดน้ำเสีย

4.4.12.1 ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี ปัจจุบันเทศบาลเมืองอุบลราชธานีมีปัญหากับการระบายน้ำและการกำจัดน้ำเสีย เนื่องจากสภาพพื้นที่ของเมืองจะเป็นลักษณะท้องกระทะและไม่มีท่อระบายน้ำเพียงพอ หรือมีก็ไม่ได้ระดับซึ่งน้ำจะท่วมขังฉับพลันในขณะ

ผดก เช่น ถนนสุริยาตร์ ถนนอุปสีสาน (บริเวณหน้าสนามบิน) ถนนแจ้งสนิท ถนนศรีณรงค์ ถนน
ซอย 5 ซอยหนองไฮ และบริเวณหน้าศาลากลางจังหวัด เป็นต้น ซึ่งในขณะนี้ทางเทศบาลเมือง
อุบลราชธานีมีแผนดำเนินการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย โดยร้องขอไปยังกรมโยธาธิการให้ดำเนินการ
การสำรวจและออกแบบหรือดำเนินการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย ในบริเวณที่สาธารณประโยชน์
บึงกาแซว พื้นที่ประมาณ 200 ไร่ ห้วยวังนอง พื้นที่ประมาณ 200 ไร่ ที่เทศบาล ขอใช้ประ
โยชน์และกำลังจะขอใช้ประโยชน์ในบริเวณหนองม่วง พื้นที่ประมาณ 100 ไร่ อีกบริเวณหนึ่ง ขณะ
นี้กรมโยธาธิการกำลังดำเนินการเสนอโครงการตั้งกล่าวพร้อมงบประมาณดำเนินการต่อคณะรัฐ
มนตรีเพื่ออนุมัติโครงการ และจะสามารถจัดเข้าแผนดำเนินการได้ในปีงบประมาณ 2535 โดยให้
ทางเทศบาล เป็นผู้ดำเนินการศึกษารายละเอียดเบื้องต้นให้กรมโยธา

4.4.12.2 เทศบาลตำบลวารินชำราบ ปัจจุบันเทศบาลตำบลวารินชำ
ราบก็มีปัญหาคล้ายกับเทศบาลเมืองอุบลราชธานี ซึ่งท่อระบายน้ำส่วนใหญ่จะเป็นรางเปิด บ่อย
ไหลระบายลงสู่หนองน้ำ เช่น กุดปลาขาว หนองตาฉิ่ง กุดเป่ง ลาคำน้ำแซบ เป็นต้น จะมีปัญ
หาน้ำท่วมซึ่งในบริเวณที่น้ำมีท่อระบายน้ำ

4.5 สภาพทางประชากร

4.5.1 สถิติจำนวนประชากรในอดีต

4.5.1.1 ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี จากตารางที่ 4.28 ซึ่งแสดงถึง
สถิติจำนวนประชากรในเขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานีและอำเภอเมืองอุบลราชธานีย้อนหลัง
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 - 2532 จะเห็นว่าปี พ.ศ. 2515 ประชากรเพิ่มสูงขึ้นจากเดิมมาก สา
เหตุจากมีการอพยพเข้าของประชากรเพื่อประกอบอาชีพทางการค้าและธุรกิจบริการ เนื่อง
จากการเข้ามาตั้งฐานทัพของสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่ พ.ศ. 2516 - 2522 จำนวนประ
ชากรลดลงมาโดยตลอด โดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ 1.45 ต่อปี เนื่องจากการเกณฑ์ทหารของสหรัฐ
อเมริกาออกไป ทำให้ภาวะการค้าและธุรกิจบริการซบเซาลง ประชากรมีการอพยพท้องถิ่นที่อยู่
ออกไปยังที่ต่าง ๆ มาก นอกจากนี้การเกิดในเขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานีก็ลดลง (จาก
หนังสือแผนพัฒนาเทศบาลเมืองอุบลราชธานี ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2523 - 2524) ส่วนในปี พ.ศ.
2525 ประชากรเพิ่มมากขึ้นผิดปกติกว่าครึ่ง เนื่องมาจากการขยายเขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราช

ตารางที่ 4.28 สถิติประชากรเพศชายเมืองอุบลราชธานี เมื่อเริ่มศึกษาและเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

พ.ศ.	จำนวนประชากรในเขตเทศบาลเมืองอุบลราชธานี			จำนวนประชากร			
	รวม	ชาย	หญิง	อัตราส่วนระหว่างเพศ		อำเภอ	จังหวัด
				ชาย	หญิง		
2512	37,226	19,304	17,922	51.86	48.14	134,317	1,457,947
2513	38,733	20,127	18,606	51.96	48.04	138,985	1,501,784
2514	41,291	21,414	19,877	51.86	48.14	144,759	1,555,294
2515	52,171	26,630	25,541	51.04	48.96	158,688	1,234,230
2516	56,138	28,698	27,440	51.12	48.88	166,038	1,280,130
2517	53,493	27,741	25,752	51.86	48.14	167,553	1,330,839
2518	52,513	27,036	25,477	51.48	48.52	171,756	1,393,011
2519	52,480	27,043	25,437	51.53	48.47	176,241	1,428,148
2520	56,050	24,549	25,501	49.05	50.95	183,122	1,461,413
2521	56,304	24,861	25,423	49.46	50.54	195,438	1,498,922
2522	48,219	23,927	24,292	49.62	50.38	198,164	1,530,941
2523	48,537	24,054	24,483	49.56	50.44	202,549	1,560,272
2524	48,714	24,097	24,617	49.47	50.53	207,055	1,589,395
2525	99,567	49,707	49,860	49.92	50.08	217,051	1,628,100
2526	100,255	49,899	50,356	49.77	50.23	220,325	1,663,798
2527	98,344	48,968	49,376	49.79	50.21	220,766	1,705,811
2528	98,886	49,141	49,745	49.69	50.31	224,242	1,736,105
2529	100,145	49,715	50,430	49.64	50.36	228,790	1,776,426
2530	100,633	49,937	50,696	49.62	50.38	232,118	1,810,846
2531	100,374	49,557	50,817	49.37	50.63	233,457	1,862,413
2532	99,023	48,654	50,369	49.13	50.87	137,518	1,902,177

ธานี เมื่อเดือนธันวาคม 2524 การพิจารณาอัตราการขยายตัวของประชากรในเขตนี้ จึงแบ่งออกเป็น 3 ช่วง โดยวิธี Exponential ได้ดังนี้คือ

อัตราการขยายตัวขั้นสูง	ร้อยละ 4.89% ต่อปี
	คำนวณจากประชากรปี พ.ศ. 2512 - 2532
อัตราการขยายตัวขั้นกลาง	ร้อยละ 2.24% ต่อปี
	คำนวณจากประชากรปี พ.ศ. 2512 - 2524
อัตราการขยายตัวขั้นต่ำ	ร้อยละ 0.14% ต่อปี
	คำนวณจากประชากรปี พ.ศ. 2527 - 2532

4.5.1.2 ชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ จากตารางที่ 4.29 ดังกล่าว จะเห็นว่าลักษณะการเพิ่มของจำนวนประชากรในเขตชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ เป็นการเพิ่มโดยสม่ำเสมอซึ่งมีอัตราการเพิ่มโดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 - 2530 เท่ากับร้อยละ 1.27% ต่อปี ซึ่งเป็นลักษณะของชุมชนที่อยู่ใกล้กับตัวจังหวัดซึ่งเป็นชุมชนที่ใหญ่กว่าและเป็นศูนย์การค้าบริการ อุตสาหกรรม การบริการ การปกครอง ส่วนชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบนี้เป็นลักษณะชุมชนที่เป็นศูนย์การคมนาคมติดต่อในระดับภาค ลักษณะการเพิ่มของจำนวนประชากรในเขตชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ จึงเป็นลักษณะการเพิ่มโดยธรรมชาติมากกว่า อิทธิพลของการย้ายถิ่นจะไม่มีผลให้มีการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรอย่างเห็นได้ชัด การศึกษาหาแนวโน้มการขยายตัวของประชากรในเขตนี้ จึงพิจารณาได้เป็น 3 ช่วง โดยวิธี Exponential ซึ่งจะได้อัตราการขยายตัวของประชากรในอัตราที่ต่างกันมากนัก ดังนี้คือ

อัตราการขยายตัวขั้นสูง	ร้อยละ 1.13% ต่อปี
	คำนวณจากประชากรปี พ.ศ. 2515 - 2530
อัตราการขยายตัวขั้นกลาง	ร้อยละ 1.00% ต่อปี
	คำนวณจากประชากรปี พ.ศ. 2520 - 2530
อัตราการขยายตัวขั้นต่ำ	ร้อยละ 0.29% ต่อปี
	คำนวณจากประชากรปี พ.ศ. 2525 - 2530

ตารางที่ 4.29 สวัสดิการบุตรเทศบาลตำบลกาวิละบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พ.ศ.	จำนวนบุตรในเขตเทศบาลตำบลกาวิละบุรี						จำนวนบุตร	
	รวม	ชาย	หญิง	คิดราส่วนระหว่างเพศ		ค่าเฉลี่ย	จังหวัด	
				ชาย	หญิง			
2512	24,369	12,570	11,799	51.58	48.42	143,009	1,457,947	
2513	24,864	12,869	11,995	51.76	48.24	146,505	1,501,784	
2514	25,258	13,019	12,239	51.54	48.46	149,642	1,555,294	
2515	25,850	13,362	12,488	51.69	48.31	152,980	1,234,230	
2516	26,402	13,642	12,760	51.67	48.33	156,641	1,280,130	
2517	26,916	13,893	13,023	51.62	48.38	161,673	1,330,839	
2518	27,336	13,893	13,443	50.82	49.18	162,411	1,393,011	
2519	27,855	14,172	13,683	50.88	49.12	179,881	1,428,148	
2520	27,720	14,083	13,637	50.80	49.20	182,526	1,461,416	
2521	28,182	14,311	13,871	50.78	49.22	185,027	1,498,922	
2522	29,085	14,688	14,397	50.50	49.50	188,503	1,503,941	
2523	29,586	14,953	14,633	50.54	49.46	190,490	1,560,272	
2524	29,643	15,003	14,640	50.61	49.39	192,116	1,589,935	
2525	30,201	15,299	14,902	50.66	49.34	195,124	1,628,100	
2526	30,143	15,231	14,912	50.53	49.47	197,065	1,683,798	
2527	30,477	15,438	15,039	50.65	49.35	199,133	1,705,811	
2528	30,748	15,523	15,225	50.48	49.52	155,913	1,736,105	
2529	30,721	15,395	15,326	50.11	49.88	160,123	1,776,426	
2530	30,645	15,354	15,291	50.10	49.90	162,288	1,810,846	
2531	29,981	15,019	14,962	50.10	49.90	165,323	1,862,413	
2532	29,676	14,382	14,794	50.15	49.851	38,798	1,902,177	

ที่มา : กองการทะเบียน กรมการปกครอง

4.5.2 จำนวนและโครงสร้างประชากรปัจจุบัน

4.5.2.1 ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี จากตารางที่ 4.28 แสดงประชากรแยกเพศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 - 2532 จะเห็นว่าสัดส่วนระหว่างเพศชาย : เพศหญิง มีแนวโน้มอัตราส่วนของเพศชายลดน้อยลง เพศหญิงเพิ่มมากขึ้น กล่าวคือในปี พ.ศ. 2512 มีอัตราส่วนระหว่างเพศชาย : เพศหญิง เท่ากับ 51.86 : 48.14 ค่อย ๆ ลดลงเรื่อยจนในปี พ.ศ. 2532 มีอัตราส่วนระหว่างเพศชาย : เพศหญิง เท่ากับ 49.13 : 50.87 จากตารางที่ 4.30 โครงสร้างประชากรแยกหมวดอายุและเพศในเขตเทศบาลเมืองอุบลราชธานี ปี พ.ศ. 2533 พบว่ามีประชากรทั้งสิ้น 97,467 คน เพศชาย 48,279 คน เพศหญิง 49,188 คน คิดเป็นอัตราส่วนระหว่างเพศชาย : เพศหญิง เท่ากับ 98.15 : 100 ประชากรหมวดอายุ 15 - 19 ปี มากที่สุดคือ ร้อยละ 12.07 รองลงมาเป็นประชากรหมวดอายุ 10 - 14 ปี ประมาณร้อยละ 10.48

ประชากรในวัยเด็ก หมวดอายุ 0 - 14 ปี มีประมาณร้อยละ 26.87

ประชากรในวัยหนุ่มสาว หมวดอายุ 15 - 64 ปี มีประมาณร้อยละ 68.68

ประชากรในวัยชรา หมวดอายุ 65 ปีขึ้นไป มีประมาณร้อยละ 4.45

จะมีอัตราส่วนผู้เป็นภาระ เท่ากับร้อยละ 45.60 ซึ่งหมายถึงประชากรในวัยทำงานทุก ๆ 100 คน ต้องรับภาระเลี้ยงดูเด็กและคนชรา 46 คน อย่างไรก็ตามสภาพความเป็นจริงแล้ว อัตราส่วนผู้เป็นภาระจะสูงกว่านี้ เพราะประชากรในวัยทำงานเหล่านี้บางส่วนยังอยู่ในวัยกำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ ไม่มีงานทำและไม่มีรายได้แบ่งอยู่

4.5.2.2 ชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ จากตารางที่ 4.31 พบว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวารินชำราบ ในปี พ.ศ. 2533 มีทั้งสิ้น 28,862 คน เป็นชาย 13,694 คน หญิง 15,168 คน คิดเป็นอัตราส่วนระหว่างเพศชาย : เพศหญิง เท่ากับ 90.28 : 100 ประชากรในหมวดอายุ 15 - 19 ปี มีมากที่สุดคือ ร้อยละ 12.20 รองลงมาได้แก่ หมวดอายุ 20 - 24 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.36

ประชากรในวัยเด็ก หมวดอายุ 0 - 14 ปี มีประมาณร้อยละ 23.86

ประชากรในวัยหนุ่มสาว หมวดอายุ 15 - 64 ปี มีประมาณร้อยละ 71.88

ประชากรในวัยชรา หมวดอายุ 65 ปีขึ้นไป มีประมาณร้อยละ 4.26

ตารางที่ 4.30 โครงสร้างประชากรชนชาติและเพศในเขตเทศบาลเมืองอุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2533

ชนชาติ (ปี)	จำนวนประชากร			อัตราส่วนระหว่างเพศ		อัตราส่วน ระหว่างชนชาติ	อัตราส่วนระหว่างชนชาติ	
				ระหว่าง				
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง
ผลรวม	48,279	49,188	97,467	98.15	100.00	100.00	49.53	50.47
0 - 4	4,083	3,648	7,731	111.92	100.00	7.93	4.19	3.74
5 - 9	4,225	4,021	8,246	105.07	100.00	8.46	4.33	4.13
10 - 14	5,277	4,933	10,210	106.97	100.00	10.48	5.41	5.06
15 - 19	5,954	5,811	11,765	102.46	100.00	12.07	6.11	5.96
20 - 24	4,533	4,998	9,531	90.70	100.00	9.78	4.65	5.13
25 - 29	4,202	4,642	8,844	90.52	100.00	9.07	4.31	4.76
30 - 34	3,780	4,544	8,324	83.19	100.00	8.54	3.88	4.66
35 - 39	3,720	3,410	7,130	109.09	100.00	7.32	3.82	3.50
40 - 44	2,806	3,299	6,105	85.06	100.00	6.26	2.88	3.38
45 - 49	2,650	2,410	5,060	109.96	100.00	5.19	2.72	2.47
50 - 54	2,157	2,286	4,443	94.36	100.00	4.56	2.21	2.35
55 - 59	1,613	1,657	3,270	97.34	100.00	3.35	1.65	1.70
60 - 64	1,124	1,347	2,471	83.44	100.00	2.54	1.15	1.38
65 - 69	693	852	1,545	81.34	100.00	1.59	0.71	0.87
70 ปีขึ้นไป	1,462	1,330	2,792	109.92	100.00	2.86	1.50	1.36

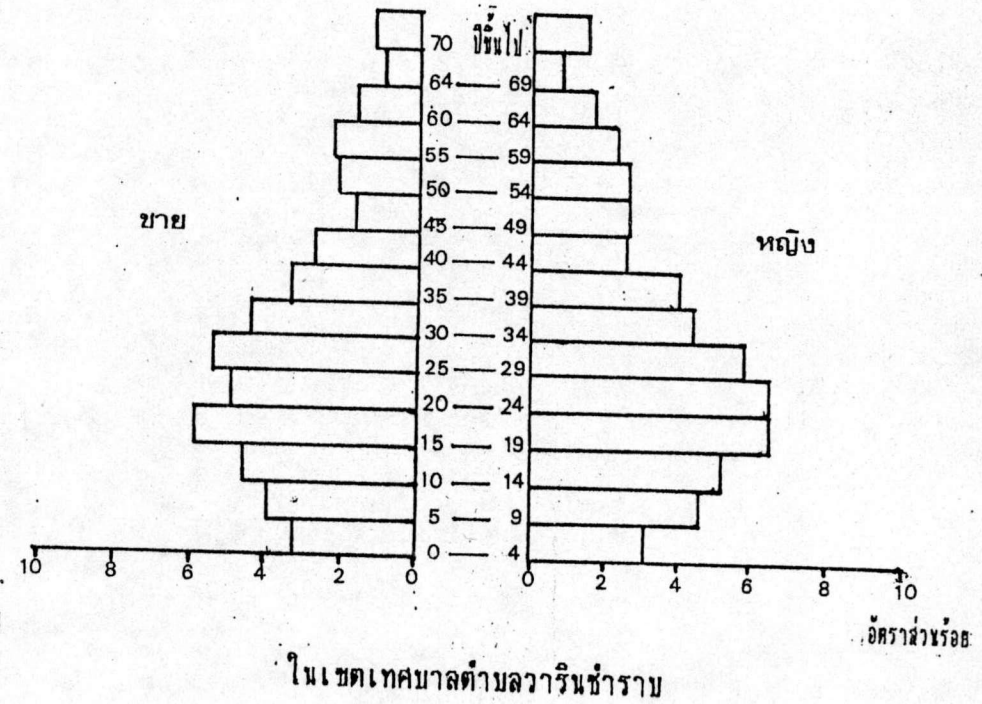
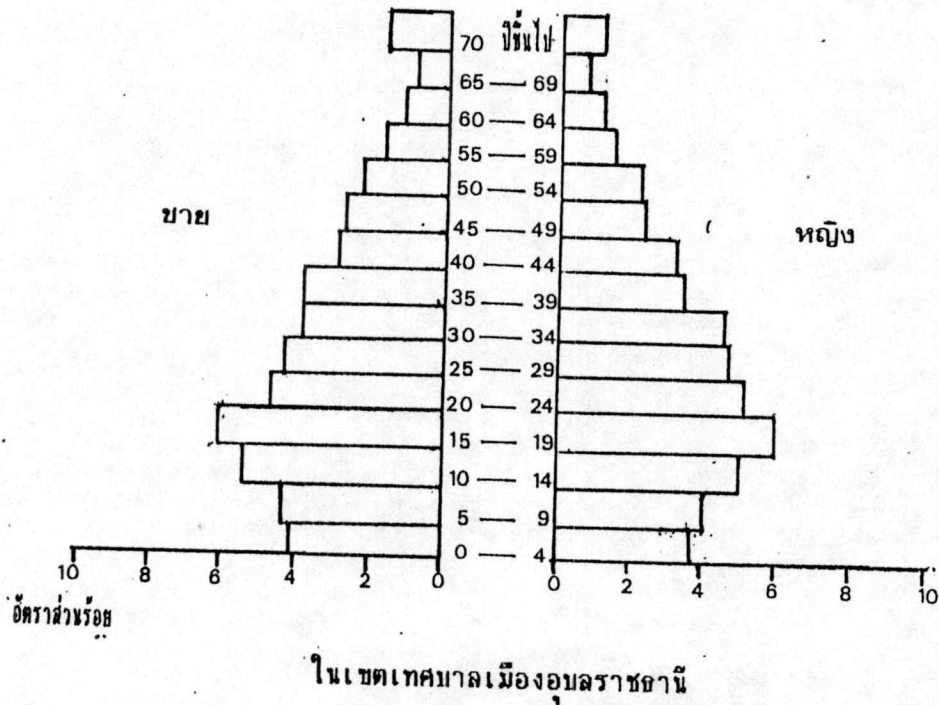
ตารางที่ 4.31 ไร่ร้างไร่ร้างพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
จังหวัดอุตรดิตถ์ พ.ศ. 2533

หมวดหมู่ (ปี)	จำนวนไร่ร้าง			อัตราส่วนไร่ร้างต่อไร่ทั้งหมด		อัตราส่วนไร่ร้างต่อหมวดหมู่		อัตราส่วนไร่ร้างต่อไร่ทั้งหมด	
	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่
ผลรวม	13,694	15,168	28,862	90.28	100.00	100.00	47.45	52.55	
0 - 4	961	873	1,834	110.08	100.00	6.35	3.33	3.02	
5 - 9	1,153	1,058	2,211	108.98	100.00	7.66	3.99	3.67	
10 - 14	1,341	1,500	2,841	89.40	100.00	9.84	4.65	5.20	
15 - 19	1,673	1,848	3,521	90.53	100.00	12.20	5.80	6.40	
20 - 24	1,430	1,850	3,280	77.30	100.00	11.36	4.95	6.41	
25 - 29	1,573	1,674	3,247	93.97	100.00	11.25	5.45	5.80	
30 - 34	1,256	1,228	2,484	102.28	100.00	8.61	4.35	4.25	
35 - 39	690	1,111	1,801	62.11	100.00	6.24	2.39	3.85	
40 - 44	792	721	1,513	109.85	100.00	5.24	2.74	2.50	
45 - 49	492	757	1,249	64.99	100.00	4.33	1.70	2.62	
50 - 54	607	762	1,369	79.66	100.00	4.74	2.10	2.64	
55 - 59	654	686	1,340	95.34	100.00	4.64	2.27	2.38	
60 - 64	471	473	944	99.58	100.00	3.27	1.63	1.64	
65 - 69	250	223	473	112.11	100.00	1.64	0.87	0.77	
70 ปีขึ้นไป	351	404	755	86.88	100.00	2.62	1.22	1.40	

ที่มา : กองวิจัย สำนักส่งเสริม การขยายผล

แผนภูมิที่ 4.10

แสดงโครงสร้างประชากรในเขตเทศบาลเมืองอมลราชธานีและเทศบาลตำบลลวารินชำราบ พ.ศ. 2533

มีอัตราส่วนผู้เป็นภาวะเท่ากับร้อยละ 39.12 ซึ่งถ้าดูตัวเลขพบว่า มีอัตราส่วนผู้เป็น ภาวะน้อยมาก อาจเนื่องจาก เขตเทศบาลมีพื้นที่น้อยและ เป็นที่อยู่อาศัยของประชากรในวัยทำงาน ซึ่งต้องไปทำงานเขตชุมชนใกล้เคียงที่เจริญกว่า คือ เขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี

4.5.3 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร

ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรได้แก่ การเกิด การตาย และการอพยพย้ายถิ่น

4.5.3.1 ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี จากตารางที่ 4.32 แสดงอัตรา การเกิด การตาย และการอพยพย้ายถิ่น เป็นอัตราส่วนพันต่อประชากรรวมแต่ละปี จะพบว่า อัตราการเกิดในเขตเทศบาลมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ซึ่งตรงกันข้ามกับนโยบายของรัฐบาลใน การลดอัตราการเกิดของประชากร ซึ่งระบุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สาเหตุที่ อัตราการเกิดในเขตนี้เพิ่มขึ้น เนื่องจากสถาบันการให้บริการทางด้านสาธารณสุขในเขตเทศบาล ครอบคลุมประชากรนอก เขตและบริเวณใกล้เคียงอาศัย เส้นทางคมนาคมที่สะดวกและรวดเร็วกว่า เมื่อ ก่อนมาใช้บริการทางการแพทย์ และสาธารณสุข โดยเฉพาะเกี่ยวกับการคลอดบุตร ซึ่ง เมื่อบุตร เกิด ในโรงพยาบาลต้องแจ้ง เกิดและแจ้งย้ายออกภายหลัง ทำให้อัตราการ เกิดสูงและอัตรา การย้ายออกในเขตเทศบาลสูงตามไปด้วย อัตราการเกิดในเขตนี้มีอัตราส่วนพันละ 57.47 และ อัตราการตายพันละ 2.74 อัตราการย้ายออก 91.60 และอัตราย้ายเข้า 44.02 ในปี พ.ศ. 2532 (แผนภูมิที่ 4.11)

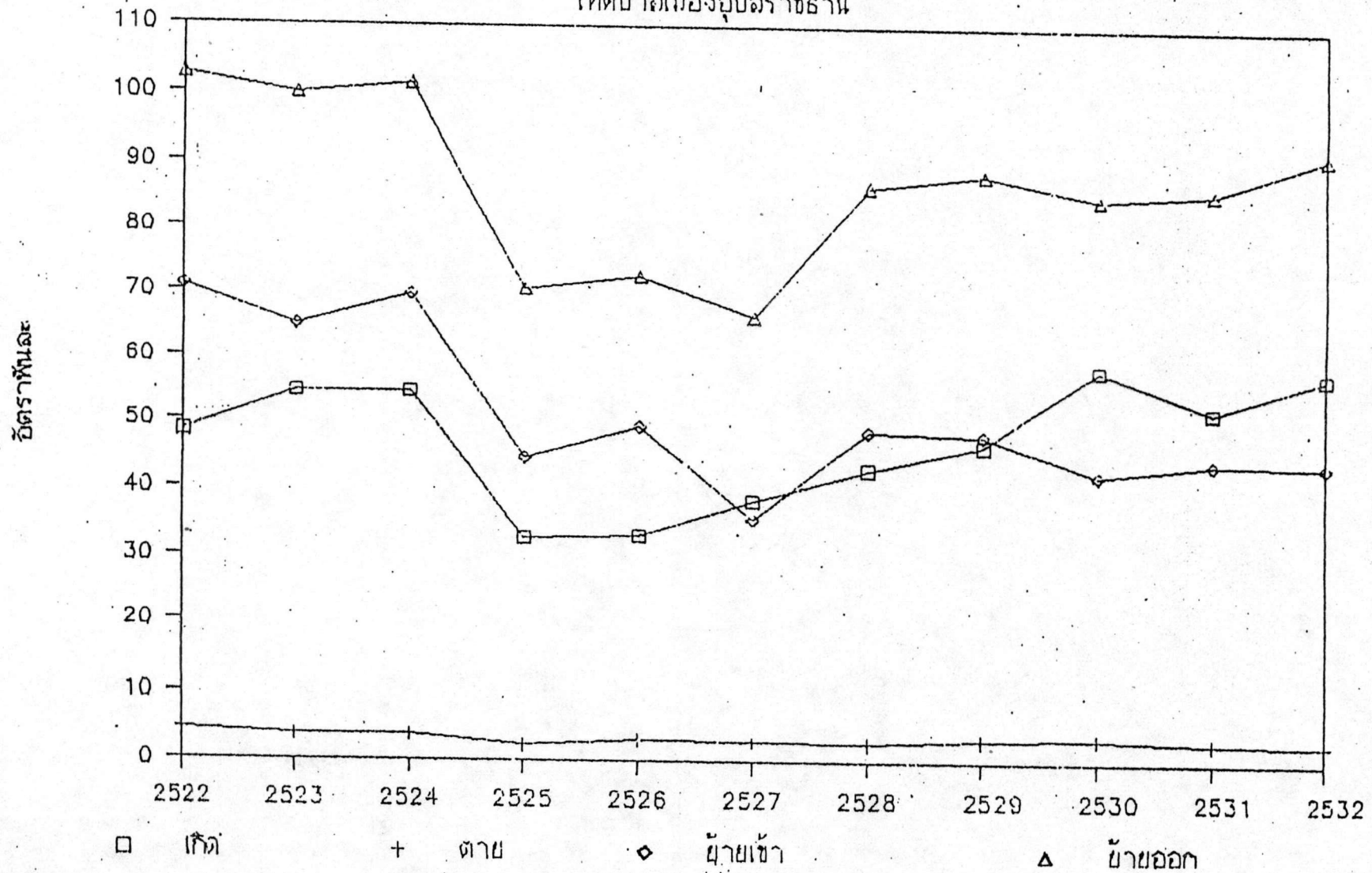
4.5.3.2 ชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ จากตารางที่ 4.33 แสดง อัตราการเกิด การตาย และการอพยพย้ายถิ่น พบว่า อัตราการเกิดของประชากรในเขตเทศบาลตำบลวารินชำราบมีแนวโน้มลดลงมาเรื่อย ๆ ในปี พ.ศ. 2532 มีอัตราการเกิดพันละ 0.87 เนื่องจากสาเหตุสถาบันการให้บริการทางด้านสาธารณสุข มีที่ตั้งของสถาบันการแพทย์และสาธารณสุขอยู่ในเขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี อัตราการตายค่าเฉลี่ยอยู่ในอัตราพันละ 3.36 อัตราการย้ายเข้าและย้ายออกมีอัตราที่ใกล้เคียงกัน คือ อยู่ในช่วงพันละ 50 - 60 (แผนภูมิที่ 4.1 2)

ตารางที่ 4.32 สัปดาห์การเกิด ดาษ และการย้ายถิ่นต่อประชากรทั้งหมด เขตเทศบาลเมืองอุบลราชธานี
และอำเภอเมือง (จำนวนเขตเทศบาล)

พ.ศ.	เทศบาลเมืองอุบลราชธานี				อำเภอเมืองอุบลราชธานี			
	สัปดาห์เกิด	สัปดาห์ดาษ	สัปดาห์การย้ายเข้า	สัปดาห์การย้ายออก	สัปดาห์เกิด	สัปดาห์ดาษ	สัปดาห์การย้ายเข้า	สัปดาห์การย้ายออก
2522	48.35	4.56	70.93	102.82	22.57	4.17	55.1	42.09
2523	54.64	3.77	64.98	100.07	18.54	4.01	51.67	41.81
2524	54.62	3.90	69.71	101.47	16.29	4.05	60.15	43.23
2525	32.69	2.27	44.49	70.56	20.30	5.22	69.78	55.97
2526	33.04	3.06	49.27	72.63	15.96	4.72	51.78	39.47
2527	38.40	2.98	35.64	66.42	11.87	4.26	34.75	23.83
2528	43.20	2.68	48.70	86.64	10.27	3.53	33.54	20.28
2529	46.63	3.20	48.20	88.61	10.24	3.85	56.15	35.10
2530	58.39	3.49	42.32	84.97	10.18	4.56	54.99	44.31
2531	52.05	2.91	44.17	85.99	14.16	2.66	61.83	57.83
2532	57.47	2.74	44.02	91.66	6.54	4.01	59.36	37.32

แผนภูมิที่ 4.11

อัตราการเกิด การตาย และการย้ายถิ่น
เทศบาลเมืองอุบลราชธานี

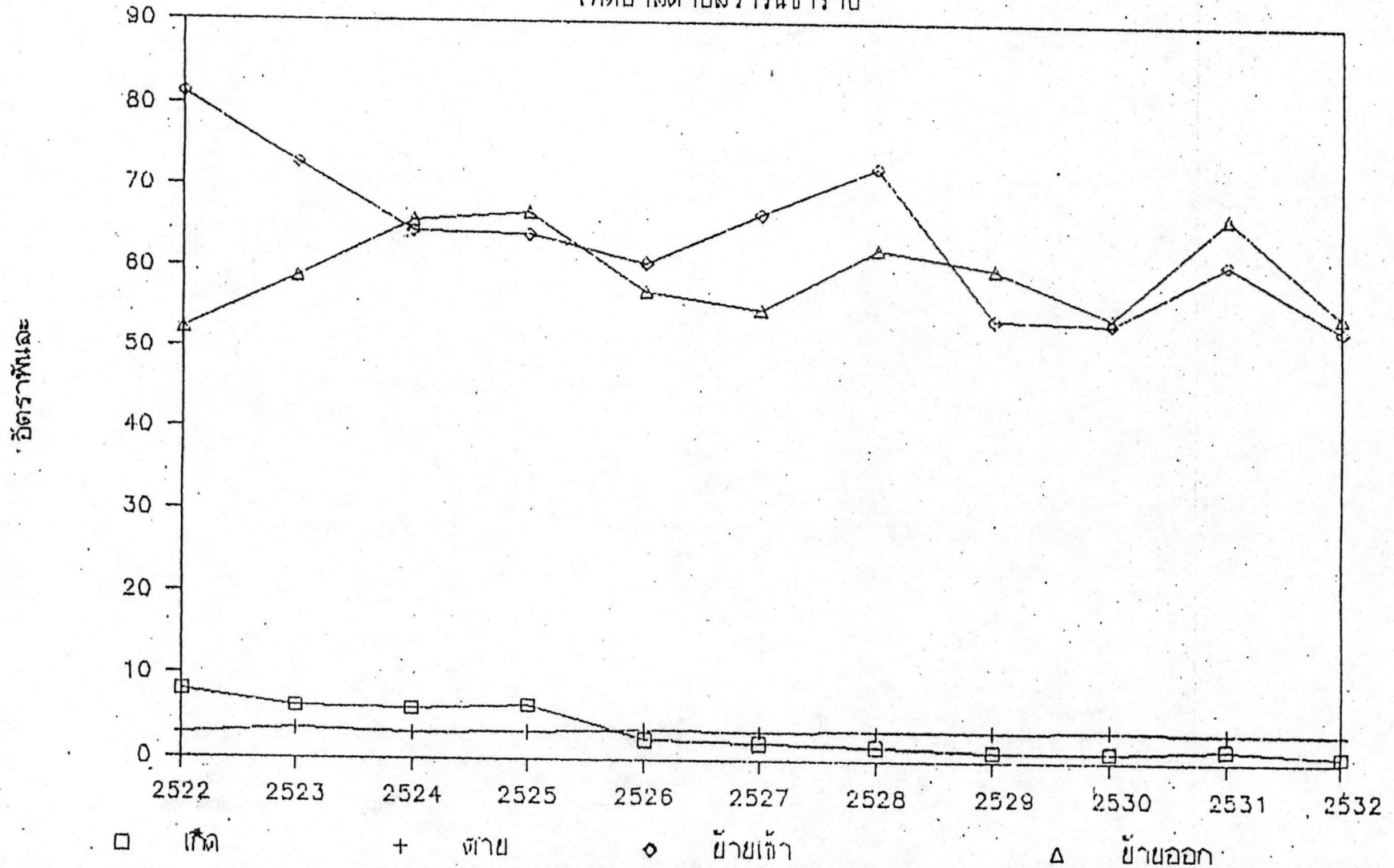
ตารางที่ 4.33 อัตราการเกิด ดาษ และการย้ายถิ่นของผู้ประชากรสันคน เขตเทศบาลเมืองอ่าวในนาราม
และค่าเฉลี่ยในนาราม (ไม่รวมเขตเทศบาล)

พ.ศ.	เขตเทศบาลเมืองนาราม				อำเภอเมืองนาราม			
	อัตราเกิด	อัตราดาษ	อัตราการย้ายเข้า	อัตราการย้ายออก	อัตราเกิด	อัตราดาษ	อัตราการย้ายเข้า	อัตราการย้ายออก
2522	7.8	2.75	81.33	52.30	25.48	4.63	24.35	29.16
2523	5.98	3.24	72.87	58.74	23.80	4.39	16.75	24.80
2524	5.73	2.83	64.47	65.82	20.53	4.39	17.39	23.35
2525	6.09	2.95	64.07	66.85	20.72	4.39	18.91	20.66
2526	2.26	3.25	60.61	57.09	17.90	4.42	20.75	25.17
2527	1.97	3.15	66.74	54.86	15.08	3.64	20.75	23.13
2528	1.66	3.25	72.56	62.51	24.50	5.82	31.61	36.31
2529	1.18	3.35	53.79	60.15	16.14	3.72	60.14	50.63
2530	1.19	3.51	53.45	54.08	14.29	4.58	56.22	58.17
2531	1.60	3.23	61.06	66.82	11.99	3.84	61.63	50.84
2532	0.87	3.36	52.81	54.54	11.35	3.23	50.72	48.43

ที่มา : กองวิจัย สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

แผนภูมิที่ 4.12

อัตราเกิด การตาย และการย้ายถิ่น
เทศบาลตำบลวารนชาราบ

4.5.4 การกระจายตัวและความหนาแน่นของประชากรในชุมชน (แผนที่ที่ 4.12 และ 4.13)

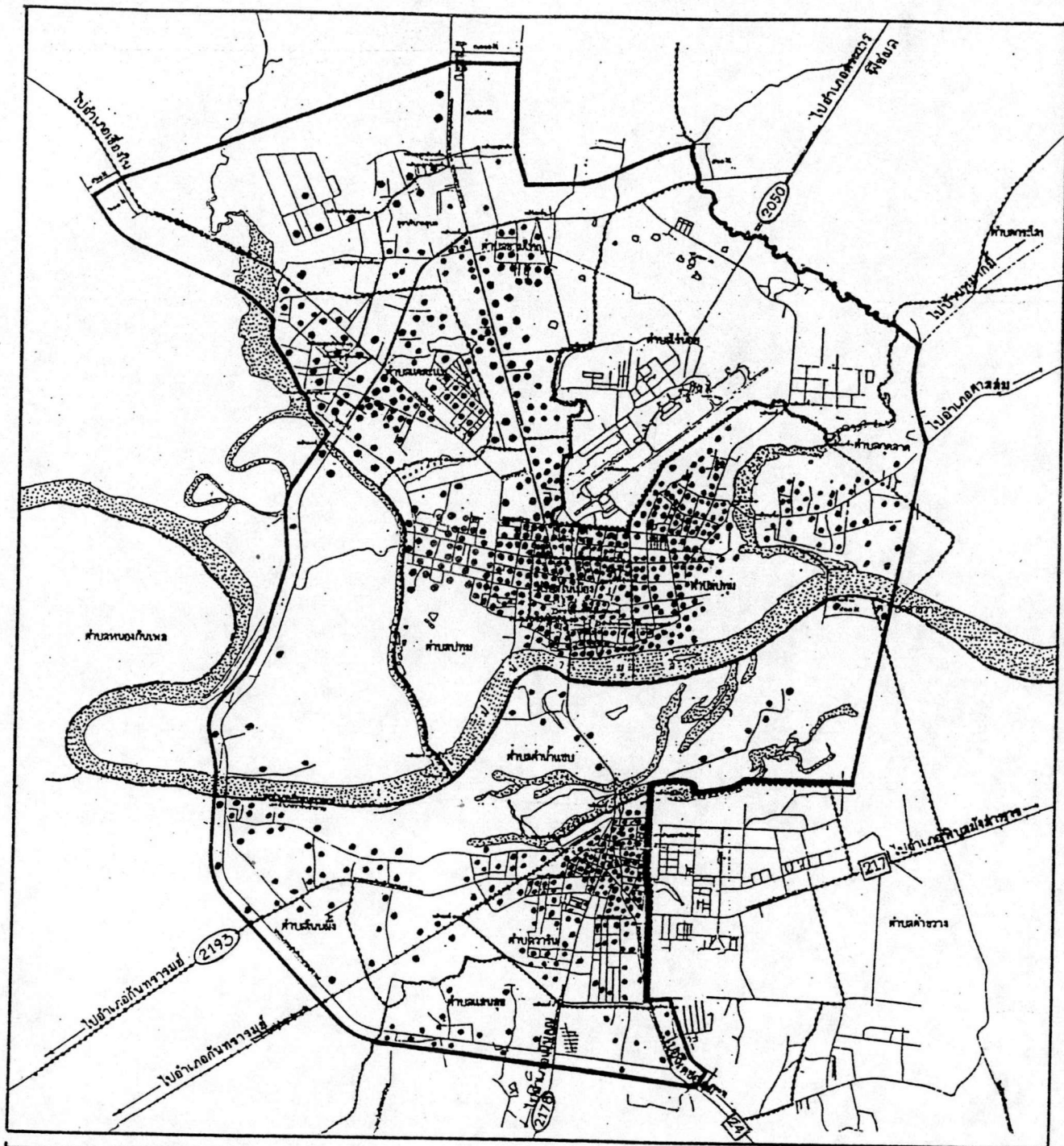
4.5.4.1 ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี พบว่าย่านพาณิชย์กรรมและที่อยู่อาศัย บริเวณทางด้านใต้ของชุมชน บริเวณถนนเขื่อนธานี ถนนอุบลราช และถนนพรหมเทพ เป็นย่านที่

มีความหนาแน่นมากที่สุดถึง 19 คนต่อไร่ เนื่องจากเป็นที่ตั้งของตลาด ศูนย์การค้า อาคารพาณิชย์ ธุรกิจการค้าดั้งเดิม ความหนาแน่นของอาคารสูง ลาดับรองคือ บริเวณโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ สองฟากถนนสุริยาศรี และทางทิศใต้ของถนนพะโลชัย มีความหนาแน่นประชากร 16 คนต่อไร่ เนื่องจาก เป็นย่านที่พักอาศัยของข้าราชการและพนักงานของโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ และย่านชุมชนเก่า ส่วนบริเวณทิศเหนือของถนนพะโลชัย ถนนศรีณรงค์ และสองฟากถนนชยางกูร มีความหนาแน่นประชากรเฉลี่ย 12 คนต่อไร่ เนื่องจาก เป็นย่านที่อยู่อาศัยที่ถัดจากย่านพาณิชย์กรรม โดยเป็นการใช้ที่ดินเพื่อการค้าปะปนกับที่อยู่อาศัย ส่วนนั้นถัดมาเป็นพื้นที่เพื่ออยู่อาศัยเป็นส่วนใหญ่ มีความหนาแน่นเฉลี่ย 4 คนต่อไร่ โดยเฉลี่ยแล้วชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานีมีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 6 คนต่อไร่

4.5.4.2 ชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ พบว่าบริเวณถนนพุมเพนทิศใต้ ถนนพิทักษ์สันติราษฎร์ และถนนสถิตยนิมมานกาล มีความหนาแน่นสูงสุดถึง 17 คนต่อไร่ เนื่องจาก เป็นบริเวณย่านพาณิชย์กรรมที่สำคัญและเป็นทางเข้าออกสำคัญของชุมชน พื้นที่ที่มีความหนาแน่นรองลงมาคือ ย่านการใช้ที่ดินเพื่อพาณิชย์กรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง บริเวณถนนศรีสะเกษ มีความหนาแน่นประมาณ 12 คนต่อไร่ ส่วนบริเวณถนนน้ำอ้อมและถนนสกลมารค์ มีความหนาแน่นของประชากรประมาณ 8 คนต่อไร่ เนื่องจาก เป็นย่านที่อยู่อาศัยเบาบาง และพื้นที่รอบนอกมีความหนาแน่นประชากรประมาณ 1 - 2 คนต่อไร่ โดยเฉลี่ยแล้วชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบมีความหนาแน่นประชากรเฉลี่ยประมาณ 9 คนต่อไร่

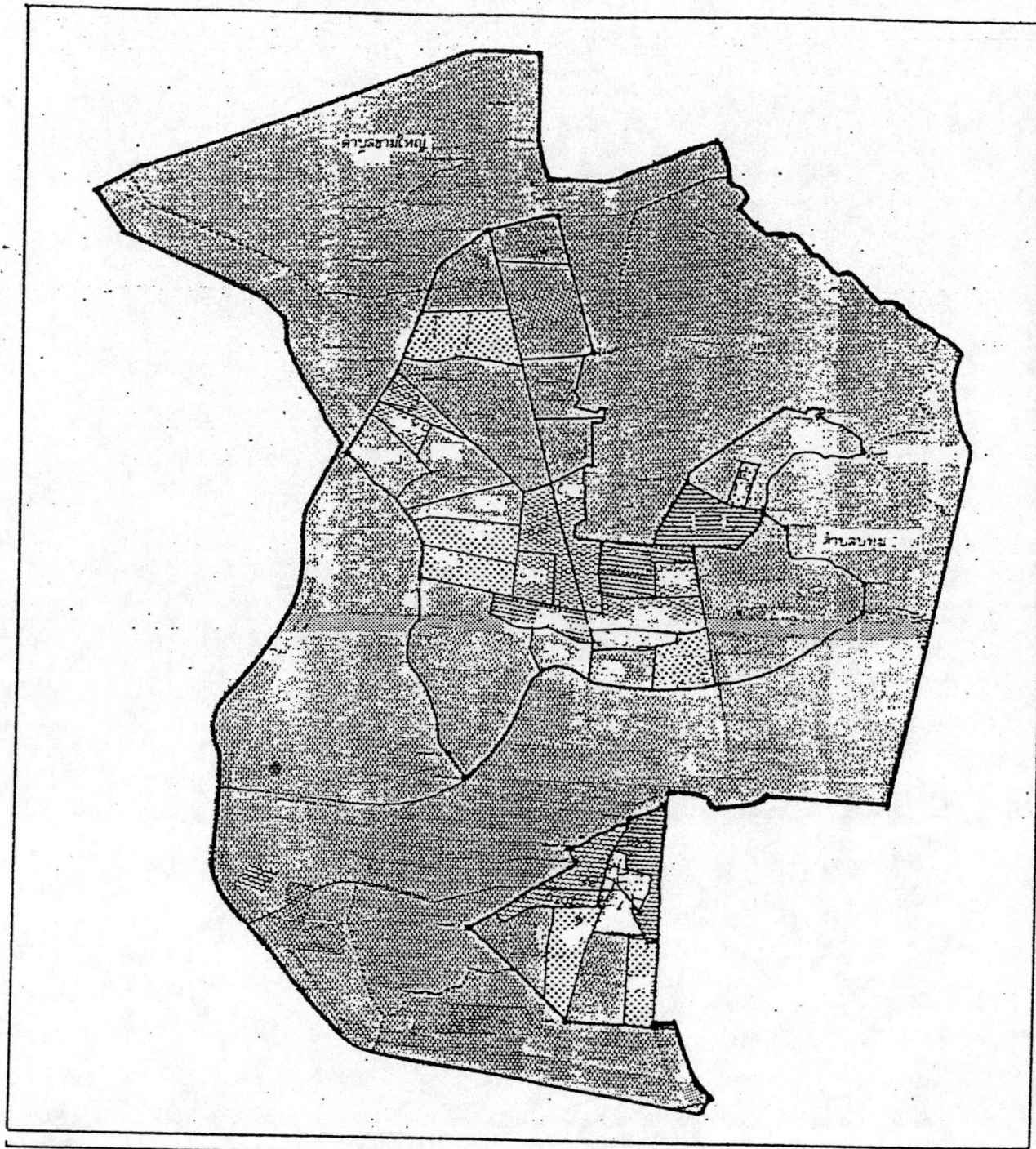
4.5.5 ประชากรในอนาคต

4.5.5.1 ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี จากตารางที่ 4.28 แสดงสถิติจำนวนประชากรในอดีตและอัตราการขยายตัวของประชากรในแต่ละช่วง เพื่อนำมาคาดประมาณแผนภาพประชากรในอนาคตไว้ 3 ระดับ คือ อัตราการขยายตัวขั้นสูงร้อยละ 4.89 ต่อปี อัตรา

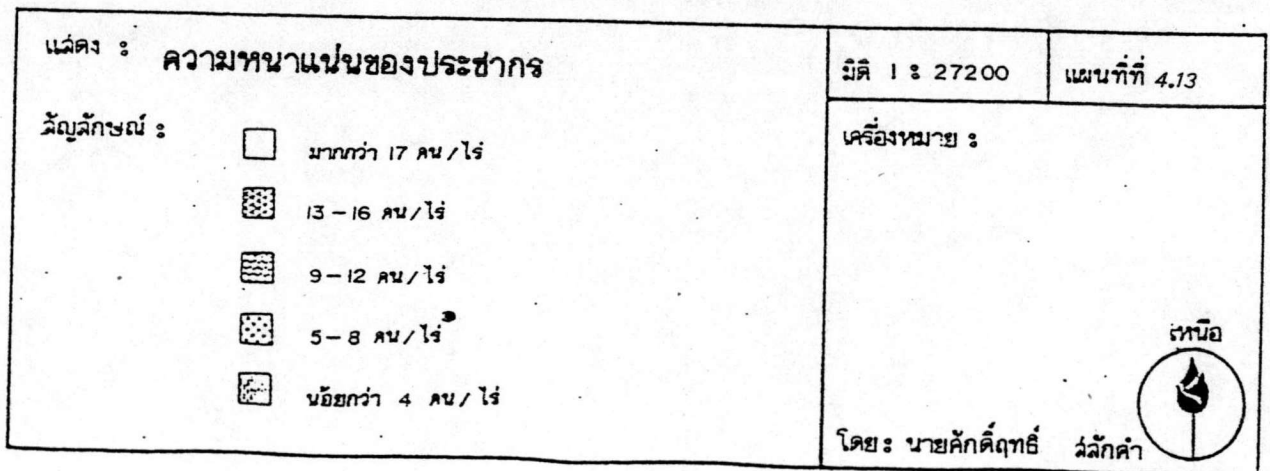

การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนาเมืองอุบลราชธานีและวารินชำราบ : อุบลราชธานี

แฉ่งตง : ลักษณะการกระจายตัวประชากร วัตถุประสงค์ :	มิติ 1 : 27200	แผนที่ที่ 4.12
• จุดแทนจำนวนประชากร 200 คน	เครื่องหมาย : <p style="text-align: center;">เทนิอ</p> 	
ที่มา : สำนักงานเมือง กระทรวงมหาดไทย	โดย : นายศักดิ์ฤทธิ วัลลิศา	

การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนาเมืองอุบลราชธานีและวารินชำราบ : อุบลราชธานี

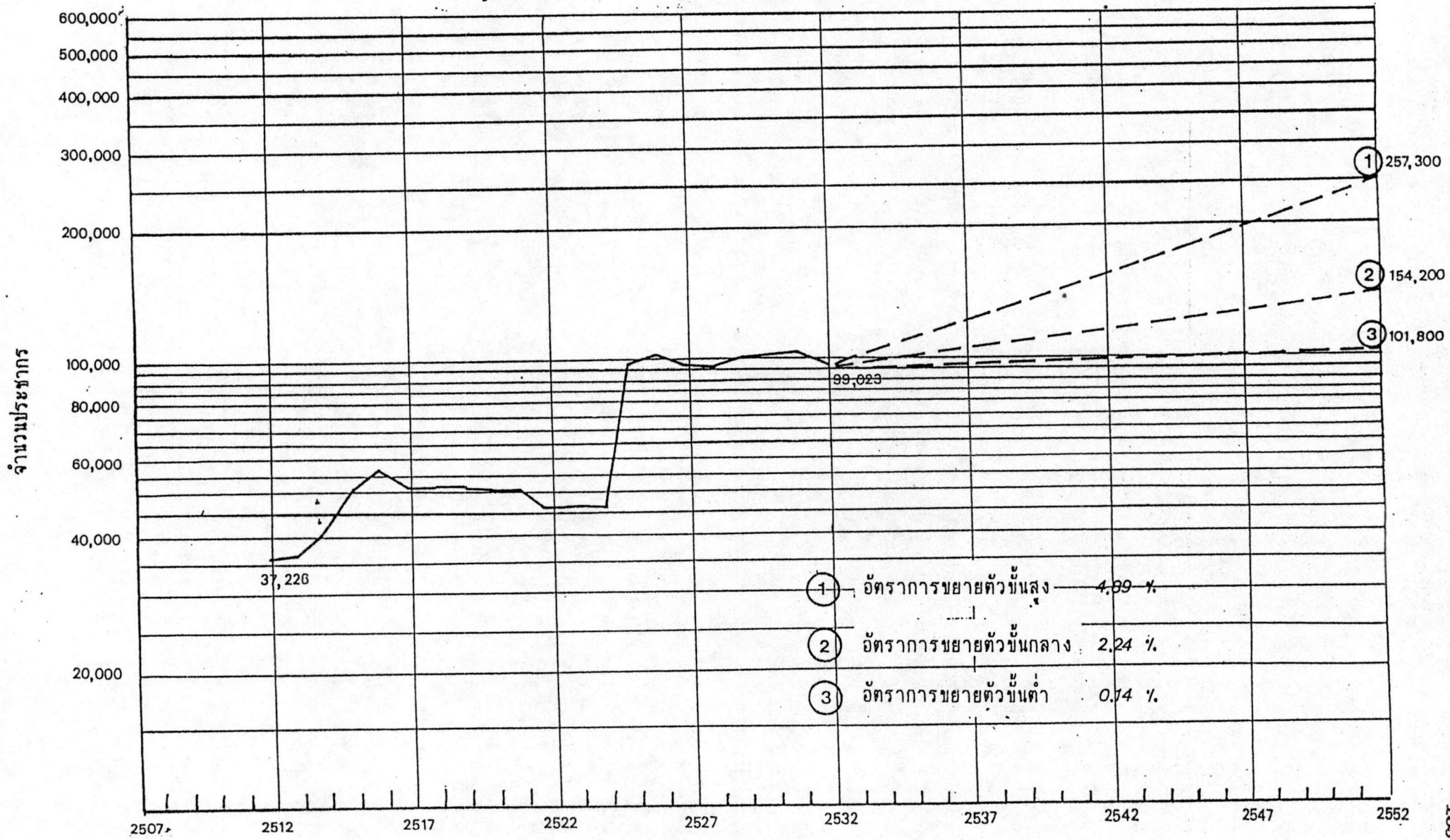
การขยายตัวชั้นกลางร้อยละ 2.24 ต่อปี และอัตราการขยายตัวชั้นต่ำร้อยละ 0.14 ต่อปี ใช้ประชากรปี พ.ศ. 2532 จำนวน 99,023 คน เป็นปีฐานในการคำนวณ โดยมีสมมติฐานให้แบบแผนการเกิด การตาย และการย้ายถิ่นของประชากรในอนาคตเป็นเช่นเดียวกับอดีตและปัจจุบัน สมมติฐานนี้ใช้ในการคาดประมาณประชากรในอนาคตของทุกหัวข้อต่อไปนี้

เนื่องจาก เขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานีเป็นชุมชนศูนย์กลางระดับภาค เป็นศูนย์กลางทางด้านการศึกษา การบริหารราชการ และเศรษฐกิจ และยังเป็นศูนย์กลางทางด้านการคมนาคมติดต่อกับยังชุมชนอื่น ๆ เหตุผลดังกล่าวน่าจะมีผลให้อัตราการขยายตัวของประชากรสูงขึ้น แต่ในชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานีมีเขตการปกครองจำกัด พื้นที่นอกเขตเทศบาลได้รับการพัฒนาทางด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เทียบเท่าในเขตเทศบาลลักษณะการเจริญเติบโตของเมือง และประชากรขยายตัวออกนอกเขตเทศบาลเป็นส่วนใหญ่ ทาให้อัตราการขยายตัวของประชากรในเขตเทศบาลมีแนวโน้มลดลง ดังนั้นอัตราการขยายตัวของประชากรในเขตนี้ น่าจะอยู่ในช่วงอัตราการขยายตัวชั้นต่ำคือร้อยละ 0.14 ต่อปี ซึ่งจะได้อัตราประชากรในอนาคตทุก ๆ 5 ปี ดังตารางข้างล่าง

อัตราการขยายตัว

ปี พ.ศ.	ชั้นสูง 4.89 %	ชั้นกลาง 2.24 %	ชั้นต่ำ 0.14 %
2532	99,023	99,023	99,023
2537	125,700	110,600	99,700
2542	159,600	123,600	100,400
2547	202,700	138,100	101,100
2552	257,300	154,200	101,800

แผนภูมิที่ 4.13 แสดงการขยายตัวของประชากรในอนาคต ในเขตเทศบาลเมืองอุบลราชธานี

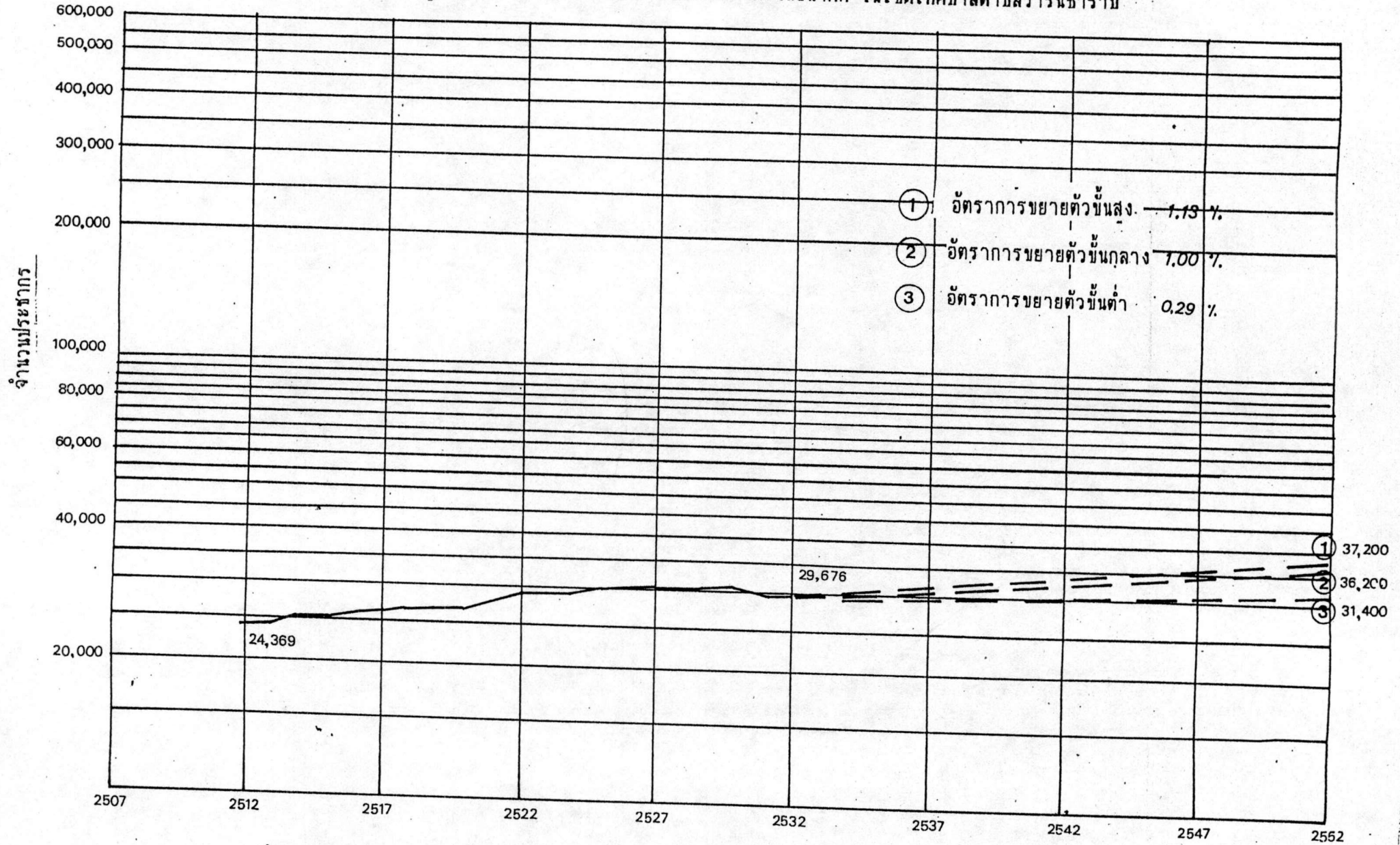
- ① อัตราการขยายตัวขั้นสูง 4.99 %
- ② อัตราการขยายตัวขั้นกลาง 2.24 %
- ③ อัตราการขยายตัวขั้นต่ำ 0.14 %

4.5.5.2 เขตชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ จากตารางที่ 4.29 แสดงสถิติ
จำนวนประชากรในเขตชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ และอัตราการขยายตัวของประชากรไว้
3 ระดับ คือ อัตราการขยายตัวขั้นสูงร้อยละ 1.13 อัตราการขยายตัวขั้นกลางร้อยละ 1.00 และ
อัตราการขยายตัวขั้นต่ำร้อยละ 0.29

ในเขตชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบนี้ ปัจจุบันเขตเทศบาลมีพื้นที่จำกัด ทำให้การขยายตัวทางด้านประชากร และชุมชนมีแนวโน้มลดลงเนื่องจากสถิติตัวเลข และอัตราการขยายตัวข้างต้น ประกอบกับราคาที่ดินสูงขึ้น การคมนาคมติดต่อกับชุมชนภายนอกสะดวกเร็ว และอยู่ใกล้กับชุมชนใหญ่ระดับภาค ทำให้เกิดความเจริญเติบโตของเมือง เริ่มมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นนอกเขตเทศบาล โดยเฉพาะช่วงที่อยู่ระหว่าง เขตเทศบาลตำบลวารินชำราบกับเขตเทศบาลเมืองอุบลราชธานี ซึ่งถึงแม้จะเป็นที่ลุ่มต้ำน้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลากก็ตาม ดังนั้น อัตราการขยายตัวของประชากรในเขตนี้ น่าจะอยู่ในอัตราการขยายตัวขั้นสูง คือร้อยละ 1.13 ซึ่งจะคำนวณได้จากจำนวนประชากรในอนาคตทุก ๆ ช่วง 5 ปี โดยให้ประชากรในเขตเทศบาลตำบลวารินชำราบปี พ.ศ. 2532 จำนวน 29,676 คน เป็นปีฐาน ดังนี้

ปี พ.ศ.	อัตราการขยายตัว		
	ขั้นสูง 1.13 %	ขั้นกลาง 1.00 %	ขั้นต่ำ 0.29 %
2532	29,676	29,676	29,676
2537	31,400	31,200	30,100
2542	33,200	32,800	30,500
2547	35,100	34,500	31,000
2552	37,200	36,200	31,400

แผนภูมิที่ 4.14 แสดงการขยายตัวของประชากรในอนาคต ในเขตเทศบาลตำบลวารินชำราบ

4.5.6 ความสัมพันธ์กับชุมชนใกล้เคียงในจังหวัด

4.5.6.1 จำนวนประชากรในเขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี

จากตารางที่ 4.34 ช่วง พ.ศ. 2516 - 2524 ประชากรในเขตเทศบาลเมืองอุบลราชธานีมีการอพยพออกไปยังชุมชนอื่น ๆ มาก เนื่องจากการถอนทหารสหรัฐอเมริกาในปี พ.ศ. 2516 และอัตราการเกิดก็ลดลงทำให้สัดส่วนการเปรียบเทียบกับประชากรในเขตอำเภอเมืองลดลงจากร้อยละ 33.18 ในปี พ.ศ. 2516 เป็นร้อยละ 23.53 ของประชากรในเขตอำเภอเมืองในปี พ.ศ. 2524 และจากการขยายเขตเทศบาลเมืองอุบลราชธานี ทำให้ประชากรในเขตชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานีเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนร้อยละ 45.87 ของประชากรในเขตอำเภอเมืองในปี พ.ศ. 2525 และสัดส่วนเริ่มลดลงตามลำดับจนถึงปี พ.ศ. 2531 เหลือสัดส่วนเพียงร้อยละ 42.99 ส่วนในปี พ.ศ. 2532 นั้น สัดส่วนของประชากรในเขตเทศบาลเพิ่มขึ้น อาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงเขตการปกครองในระดับอำเภอ โดยมีการตั้งกิ่งอำเภอคอนมดแดงขึ้นใหม่ แยกจากอำเภอเมืองและอำเภอลาวรินชาราบ

4.5.6.2 จำนวนประชากรในเขตชุมชนเทศบาลตำบลลาวรินชาราบ

จากตารางที่ 4.35 ประชากรในเขตชุมชนเทศบาลตำบลลาวรินชาราบ มีสัดส่วนต่อประชากรในเขตอำเภอลาวรินชาราบโดยเฉลี่ยร้อยละ 15 - 19 แต่ในปี พ.ศ. 2532 มีสัดส่วนเป็นร้อยละ 21.38 เพิ่มขึ้นมาก มีสาเหตุมาจากเหตุผลเดิม คือ การแยกพื้นที่การปกครองของอำเภอลาวรินชาราบออกไปตั้งกิ่งอำเภอใหม่

4.6 โครงการพัฒนาชุมชนในอนาคต (แผนที่ที่ 4.14)

4.6.1 ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี

4.6.1.1 โครงการศูนย์ราชการริมถนนคลังอาวุธ เป็นโครงการศูนย์ราชการที่ตั้งขึ้นใหม่ และได้มีการจัดสรรพื้นที่เพื่อสถาบันราชการต่าง ๆ ปัจจุบันมีสถาบันราชการตั้งอยู่แล้วบางส่วน เช่น กองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัด ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน โรงเรียนศรีบุญพิทยาคม และศูนย์ปฏิบัติการโยธา เป็นต้น

ตารางที่ 4.34 สถิติประชากรเพศชายในจังหวัดอุตรดิตถ์ เปรียบเทียบกับอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พ.ศ.	อำเภอเมือง อุตรดิตถ์	1	อำเภอเมือง อุตรดิตถ์	2	จังหวัด อุตรดิตถ์	3	ภาคตะวันออกเฉียง เหนือ
2512	37,226	27.72	134,137	9.21	1,457,947	12.55	11,613,216
2513	38,733	27.87	138,985	9.25	1,501,784	12.55	11,965,605
2514	41,291	28.52	144,759	9.31	1,555,294	12.56	12,380,301
2515	52,171	32.88	258,688	12.86	1,234,230	9.50	12,990,872
2516	56,138	33.81	166,038	12.97	1,280,130	9.35	13,693,099
2517	53,493	31.93	167,553	12.59	1,330,899	9.39	14,174,285
2518	52,513	30.57	171,756	12.33	1,393,011	9.58	14,526,713
2519	52,480	29.78	176,241	12.34	1,428,148	9.65	14,792,973
2520	50,050	27.33	183,122	12.53	1,461,413	9.65	15,148,360
2521	50,304	25.74	195,436	13.04	1,498,922	9.67	15,493,991
2522	48,219	24.33	198,164	12.94	1,530,941	9.63	15,792,875
2523	48,537	23.96	202,549	12.98	1,560,272	9.81	15,909,895
2524	48,714	23.53	207,055	13.02	1,589,995	9.70	16,333,356
2525	99,567	45.87	217,051	13.33	1,628,100	9.74	16,720,201
2526	100,255	45.50	220,325	13.09	1,683,798	9.78	17,218,946
2527	98,344	44.55	220,766	12.94	1,705,811	9.67	17,638,044
2528	98,886	44.10	224,242	14.92	1,736,105	9.61	18,060,945
2529	100,145	43.77	228,790	12.88	1,776,426	9.58	18,552,107
2530	100,633	43.35	232,118	12.82	1,810,846	9.59	18,884,192
2531	100,374	42.99	233,457	12.54	1,862,413	9.67	19,254,245
2532	99,023	72.01	137,518	7.23	1,902,177	-	-

ที่มา : กองวิจัย สำนักวิจัยเมือง กระทรวงมหาดไทย

1. = เปรียบเทียบระหว่างจำนวนประชากรอำเภอเมืองอุตรดิตถ์กับประชากรอำเภอเมือง
2. = เปรียบเทียบระหว่างจำนวนประชากรอำเภอเมืองอุตรดิตถ์กับประชากรจังหวัดอุตรดิตถ์
3. = เปรียบเทียบระหว่างจำนวนประชากรจังหวัดอุตรดิตถ์กับประชากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 4.35 สัดส่วนประชากรเพศตามอำเภอในจังหวัด เพื่อดูพื้นที่ชนบทและเมืองในจังหวัด จังหวัดอุตรดิตถ์ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พ.ศ.	เขตเมือง	1	ค่าเฉลี่ย	2	จังหวัด	3	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
	อุตรดิตถ์		อุตรดิตถ์		อุตรดิตถ์		
2515	25,850	16.90	152,980	12.39	1,234,230	9.50	12,990,872
2516	26,402	16.86	156,641	12.24	1,280,130	9.35	13,693,099
2517	26,916	16.65	161,673	12.15	1,330,899	9.39	14,174,285
2518	27,336	16.83	162,411	11.66	1,393,011	9.58	14,536,713
2519	27,855	15.49	179,881	12.60	1,428,148	9.65	14,792,973
2520	27,720	15.19	182,526	12.49	1,461,413	9.65	15,148,360
2521	28,182	15.23	185,027	12.34	1,498,922	9.67	15,493,991
2522	29,085	15.43	188,503	12.31	1,530,941	9.69	15,792,875
2523	29,586	15.53	190,490	12.21	1,560,272	9.81	15,909,895
2524	29,643	15.43	192,116	12.08	1,589,395	9.70	16,393,356
2525	30,201	15.48	195,124	11.98	1,628,100	9.74	16,720,201
2526	30,143	15.30	197,065	11.70	1,683,798	9.78	17,218,946
2527	30,477	15.30	199,133	11.67	1,705,811	9.67	17,638,044
2528	30,748	19.72	155,913	8.98	1,736,105	9.61	18,060,945
2529	30,721	19.19	160,123	9.01	1,776,426	9.58	18,552,107
2530	30,645	18.88	162,288	8.96	1,810,346	9.59	18,884,192
2531	29,981	18.08	165,823	8.90	1,862,413	9.67	19,254,245
2532	29,676	21.38	138,798	7.30	1,902,177	-	-

ที่มา : กองวิจัย สำนักสังเขป กระทรวงมหาดไทย

1. = เขตเมืองตามจำนวนประชากรอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ต่อประชากรอำเภอ
2. = เขตเมืองตามจำนวนประชากรอำเภอเมืองต่อประชากรจังหวัดอุตรดิตถ์
3. = เขตเมืองตามจำนวนประชากรจังหวัดอุตรดิตถ์ต่อประชากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4.6.1.2 โครงการบ้านจัดสรร บริเวณทางทิศตะวันออกของถนนชยางกูร ริมทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2050 เป็นโครงการของการเคหะแห่งชาติและของเอกชน เช่น โครงการเคหะชุมชนอุบล หมู่บ้านดวงจันทร์ และหมู่บ้านอุบลการเคหะ เป็นต้น

4.6.1.3 โครงการก่อสร้างสะพานคู่ขนานข้ามแม่น้ำมูล ซึ่งปัจจุบันได้ดำเนินการก่อสร้าง คาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปี 2535

4.6.2 ชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ

4.6.2.1 โครงการขยายเขตเทศบาลตำบลวารินชำราบ จากเดิมประมาณ 5.00 ตารางกิโลเมตร เป็น 20.00 ตารางกิโลเมตร โดยขอขยาย 10 เทศบาลขึ้นไปทางตอนเหนือจนถึงแนวเขตแม่น้ำมูล

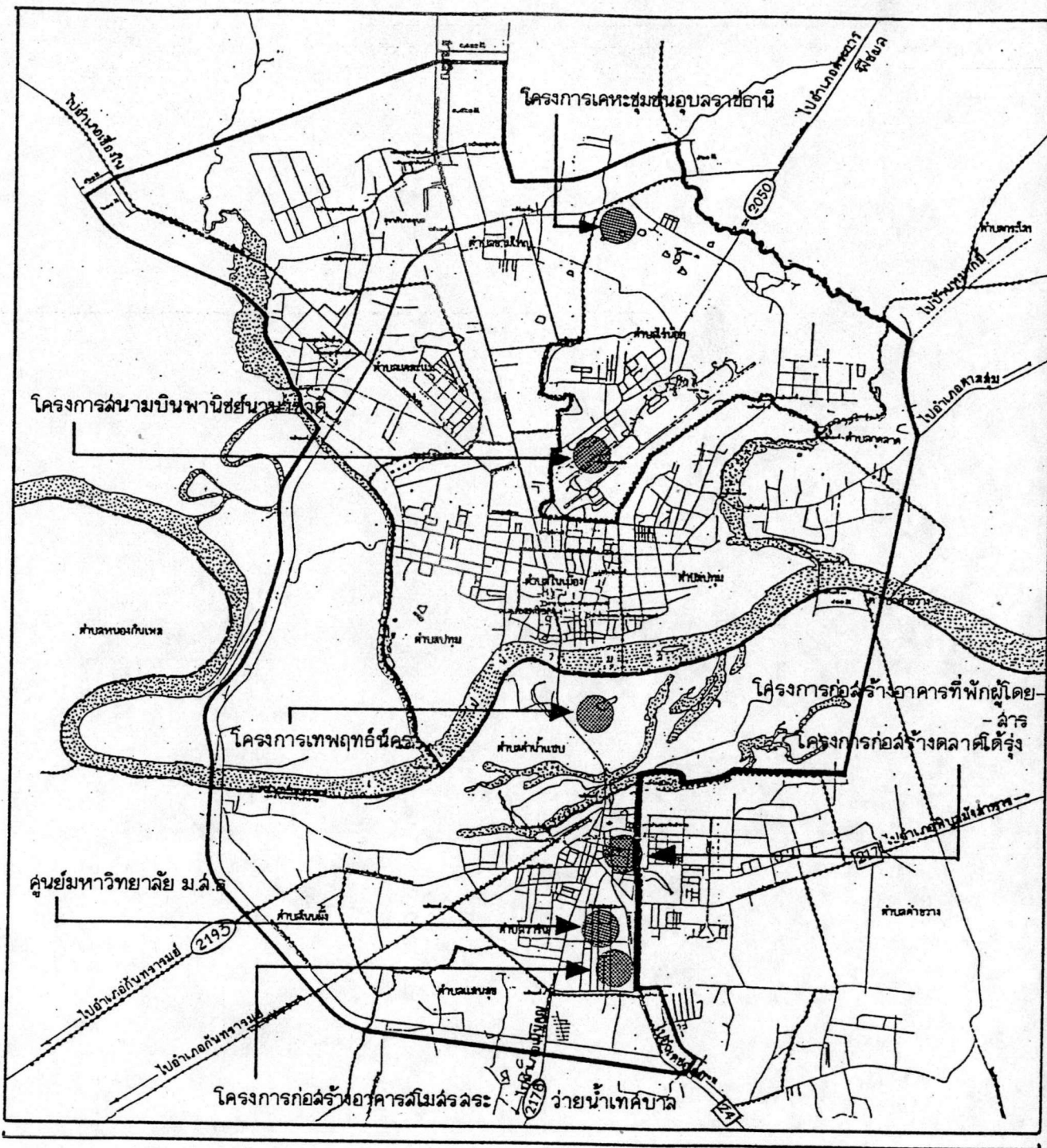
4.6.2.2 โครงการมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ตั้งอยู่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 24 (วารินชำราบ - เกษอุดม) มีพื้นที่ประมาณ 5,000 ไร่ เพื่อสนองความต้องการทางด้านการศึกษาในระดับภาค โดยเฉพาะพื้นที่ด้านตะวันออกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งประกอบด้วยจังหวัด อุบลราชธานี สาสนคร นครพนม มุกดาหาร ร้อยเอ็ด ยโสธรและศรีสะเกษ

4.6.2.3 โครงการพัฒนาที่ดิน "เทพธิดินทร์" ในตำบลคานันท์แซบ โดยเอกชนขอเช่าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อก่อสร้างศูนย์การค้า อาคารพาณิชย์ สถานีขนส่ง และสาธารณูปโภคต่าง ๆ ในพื้นที่ประมาณ 200 ไร่

4.6.2.4 โครงการก่อสร้างอาคารที่พักผู้โดยสาร โดยก่อสร้างเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 1 ชั้น ขนาด 8.00 + 24.00 เมตร อยู่บริเวณตลาดสดเทศบาลด้านทิศตะวันออก

4.6.2.5 โครงการก่อสร้างอาคารสโมสรสระว้ายน้ำเทศบาล เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 3 ชั้น ขนาด 12.00 + 20.00 เมตร ก่อสร้างบริเวณทิศตะวันตกของสระว้ายน้ำเทศบาล

4.6.2.6 โครงการโรงฆ่าสัตว์ บริเวณริมทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2178 เนื้อที่ประมาณ 12 ไร่ 3 งาน 45 ตารางวา

การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนาเมืองอุบลราชธานีและวารินชำราบ : อุบลราชธานี

<p>แสดง : โครงการพัฒนาภายในพื้นที่ศึกษา</p>	<p>มิติ 1 : 27200</p>	<p>แผนที่ที่ 4.14</p>
<p>สัญลักษณ์ :</p> <p>● ตำแหน่งโครงการ</p> <p>ที่มา : สำนักงานเมือง กระทรวงมหาดไทย</p>	<p>เครื่องหมาย :</p> <p>โดย : นายศักดิ์ฤทธิ สลักคำ</p> <p style="text-align: right;"> </p>	

4.6.2.7 โครงการก่อสร้างตลาดค้ารุ่ง บริเวณทิศตะวันตกของตลาดสหเทศบาล แทนของเดิม เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก คานสูง 3 ชั้น พื้นพื้นที่น้อยกว่า 1,800 ตารางเมตร

4.7 แนวโน้มการขยายตัวของชุมชน (แผนที่ 4.12)

4.7.1 ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี

จะเห็นได้ว่าการใช้ที่ดินของชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานี เพื่อกิจการพาณิชย์ และอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นอย่างหนาแน่นภายในย่านใจกลางชุมชน และมีการขยายตัวไปตามถนนชยางกูรและถนนแจ้งสนิท ตามแผนที่ที่ 4.5 และ 4.6 ประกอบกับโครงการพัฒนาที่จะเกิดขึ้น เช่น โครงการศูนย์ราชการและบ้านจัดสรร อีกทั้งข้อจำกัดทางกายภาพของชุมชนมีพื้นที่ทางด้านตะวันตก เป็นที่ลุ่มต่ำ น้ำท่วมเกือบทุกปี และพื้นที่ทางด้านตะวันออก เป็นเขตทหารและสนามบิน ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการขยายตัวไปในแนวตะวันออกและตะวันออก จึงมีผลให้ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานีมีการขยายตัวขึ้นในทางทิศเหนือ ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212 (ถนนชยางกูร) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 23 (ถนนแจ้งสนิท) และขยายตัวภายในเขตชุมชนเมืองเดิม ซึ่งมีความพร้อมด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ และเป็นบริเวณที่มีความเป็นเมืองสูงอยู่เดิม ทำให้ชุมชนเทศบาลเมืองอุบลราชธานีมีการขยายตัวการเป็นเมืองทั้งในด้านพื้นที่ ยังทำให้รูปแบบกิจกรรมที่เกิดขึ้นใหม่มีความซับซ้อนมากขึ้นตามความเจริญของชุมชน

4.7.2 ชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบ

จะเห็นได้ว่าชุมชนเทศบาลตำบลวารินชำราบมีการใช้ที่ดินเพื่อกิจการพาณิชย์ และอุตสาหกรรม เพิ่มขึ้นในบริเวณย่านใจกลางชุมชน และขยายตัวไปตามถนนสกลมารต์ ถนนน้ำอ้อม ถนนชาจันทร์เกตุ ตามแผนที่ที่ 4.5 และ 4.6 ประกอบกับมีโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น โครงการขยายเขตเทศบาล โครงการพัฒนาที่ดิน "เทพถรินทร์" และโครงการมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ทำให้ชุมชนมีการขยายตัวเป็นแนวต่อเนื่องขึ้นในทางตอนเหนือ ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 24 ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2178 และหมายเลข 2193 และภายในเขตชุมชนเดิม